

เรื่องสอบธรรม

ของ

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

พ.ศ. ๒๕๕๖

สงวนลิขสิทธิ์

เรื่องสอรรถรรม ของสนามหลวงแผนกธรรม พ.ศ. ๒๕๕๖

ฝ่ายวิชาการ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ISBN : 978-616-7788-08-1

พิมพ์ครั้งแรก : วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

จำนวน : ๘,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์ : สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เลขที่ ๒๘๗ อาคารหอสมุดมหามกุฏราชวิทยาลัย

หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร. 0-2280-7682, 0-2629-0961, 0-2629-0962

โทรสาร. 0-2629-0963

ที่ปรึกษา :

สมเด็จพระวันรัต

วัดบวรนิเวศวิหาร

พระพรหมมุนี

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

พระธรรมรัตนดิลก

วัดสุทัศนเทพวราราม

พระเทพเจติยาจารย์

วัดโสมนัสวิหาร

ตรวจต้นฉบับและพิสูจน์อักษร :

พระสุธีรัตนภรณ์

วัดสุทัศนเทพวราราม

พระชินวงศเวที

วัดตรีทศเทพ

พระวินัยเมธี

วัดสัมพันธวงศ์

พิมพ์ / รูปเล่ม : พระครูโสภณเมธาวัฒน์

วัดนรนาถสุนทริการาม

พระครูปริยัติเมธาวัฒน์

วัดนรนาถสุนทริการาม

พระกฤษณะ ชุตติคุณโห

วัดบวรนิเวศวิหาร

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

314-316 ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

นายพีรพล กนกวลัย ผู้พิมพ์โฆษณา โทร. 0-2223-3351, 0-2223-5548

คำนำ

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ตามหลักสูตรของคณะสงฆ์ เป็นการ
ศึกษาพระพุทธศาสนาขั้นพื้นฐาน ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม
ทางพระพุทธศาสนา สามารถพัฒนาปัญญาของตนให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้น เป็นคุณแสง
สว่างนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จตามปรารถนา ผู้ศึกษาธรรมให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง และ
ปฏิบัติตามด้วยดีแล้ว พึงนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปปฏิบัติบูชา เพราะการปฏิบัติ
บูชาจะก่อให้เกิดผลคือความสุขความเจริญแก่ผู้ปฏิบัติ อำนวยคุณประโยชน์ต่อ
ประเทศชาติบ้านเมือง ชำรงรักษาพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสถาพร

สนามหลวงแผนกธรรม ได้จัดทดสอบองค์ความรู้ของนักเรียนให้เป็น
มาตรฐาน อันจะทำให้เกิดการพัฒนาศึกษาพระปริยัติธรรมอย่างแพร่หลาย
สามารถอำนวยผลให้เกิดธรรมาภิบาลในการสร้างความวัฒนาสถาพรของประเทศ
ชาติสืบไป.

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง.....	๕
ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริต เวลาสอบความรู้ในสนามหลวง.....	๕
หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา ที่ประกาศใช้ปัจจุบัน.....	๕
วิธีตรวจประโยคธรรมสนามหลวง.....	๒๓
ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม	
การจัดการสอบธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๖.....	๓๕
ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม	
กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง	
สำนักเรียนส่วนกลาง พ.ศ. ๒๕๕๖.....	๔๕
ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม	
กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง	
สำนักเรียนส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๕๖.....	๕๓
ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม	
รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลขในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร.....	๑๑๓
หลักเกณฑ์การเรียงลำดับข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง.....	๑๑๕
รหัสพยัญชนะย่อของทุกจังหวัด.....	๑๒๕
สถิติจำนวนสนามสอบธรรมสนามหลวงปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖.....	๑๒๕
ปัญหาและเฉลยข้อสอบนักธรรมชั้นตรี-โท-เอก ปีการศึกษา ๒๕๕๖.....	๑๓๓
นักธรรมชั้นตรี	๑๓๕

นักธรรมชั้นโท.....	๑๔๕
นักธรรมชั้นเอก.....	๑๕๘
ปัญหาและเฉลยข้อสอบธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอก ปีการศึกษา ๒๕๕๖.....	๑๗๑
ธรรมศึกษาชั้นตรี.....	๑๗๓
ธรรมศึกษาชั้นโท.....	๒๑๐
ธรรมศึกษาชั้นเอก.....	๒๔๗
ภาคผนวก.....	๒๘๕
พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕.....	๒๘๗
บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบกฎกระทรวง ๑.....	๒๙๓
กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑.....	๓๐๑
พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะ.....๑ (ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๒๗.....	๓๐๗
พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะ.....๑ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐.....	๓๑๗
ประวัตินักธรรม.....	๓๒๓
ทำเนียบแม่กองธรรมสนามหลวง.....	๓๒๕
คำสั่งมหาเถรสมาคม	
เรื่อง แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง	
และคณะผู้บริหาร.....	๓๓๓
คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง.....	๓๔๑
การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่.....	
.....ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๖.....	๓๗๕

หมายเลขโทรศัพท์.....	๓๕๑
- คณะผู้บริหาร.....	๓๕๓
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ.....	๓๕๖
- โทรศัพท์ภายในของสำนักงาน ฯ.....	๔๐๓
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	๔๐๕

คำปราชัยแม่กองธรรมสนามหลวง

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง

วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๕๕๖

๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

วันนี้ เป็นวันเปิดสอบธรรมสนามหลวงนักธรรมชั้นตรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร โอกาสนี้ขอปรารถนาของท่านทั้งหลายตามสมควร การสอบธรรมสนามหลวง นับเป็นเรื่องที่สำคัญของนักเรียนทั้งหลาย เป็นการวัดว่าวิชาความรู้ที่ได้ศึกษามานั้น มีความเข้าใจถูกต้องตรงกับหลักพระศาสนา เพียงใด อีกทั้งได้วัดความประพฤติของตนด้วยว่า สมฐานะภาวะหรือไม่ การมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติคุณธรรมนั้น เป็นเกียรติที่ได้แก่ตนและยอมมีไปถึงวัด สำนักเรียนของตน ที่ได้ศึกษาพระธรรมวินัยมาตลอดพรรษา นอกจากเป็นเรื่องสำคัญสำหรับนักเรียนแล้ว ยังเป็นเรื่องสำคัญสำหรับพระศาสนาด้วย เพราะความเจริญมั่นคงของพระพุทธศาสนา ต่อยอาศัยการศึกษาเป็นเบื้องต้น เมื่อการศึกษาถูกต้องดีแล้วยอมนำไปสู่การปฏิบัติที่งดงาม ผลเบื่องปลายคือการดำรงอยู่ของพระศาสนาที่เป็นไปเพื่อประโยชน์และความสุขของชาติบ้านเมือง

ปีนี้ นับเป็นปีมงคลของพุทธศาสนิกชนชาวไทย ด้วยเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงเจริญพระชนมายุ

๑๐๐ พรรษา จึงขอให้นักเรียนทั้งหลายผู้ได้ศึกษา มีความรู้ความเข้าใจพระธรรมวินัยดีแล้ว นำไปประพฤติอย่างจริงจัง เป็นปฏิบัติบูชา เพราะการปฏิบัติบูชาจะก่อให้เกิดผล คือความสุขความเจริญแก่ผู้ปฏิบัติ อำนาจคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ ชำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสถาพร และขอได้ตั้งจิตถวายเป็นพระกุศลแด่พระองค์ผู้ทรงคุณอันประเสริฐ ขอทรงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย สิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล พระชนมสุขทุกประการ

อนึ่ง ปีการศึกษา ๒๕๕๖ นับเป็นปีเริ่มต้นศตวรรษที่สองแห่งการสอบธรรมสนามหลวง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้นำวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการส่งข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และรหัสการเปิดข้อสอบ ด้วยระบบส่งข้อความผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อให้การรับข้อสอบธรรมสนามหลวงมีประสิทธิภาพ และเรียบร้อยยิ่งขึ้น หวังว่าทุกสนามสอบได้ศึกษาและเตรียมปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ดำเนินการจัดสอบธรรมสนามหลวงให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบคุณและขออนุโมทนาต่อท่านประธานอำนวยการสอบ กรรมการผู้กำกับห้องสอบที่ได้ร่วมกันจัดสอบธรรมสนามหลวงในครั้งนี้อานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และปฏิบัติบูชาที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจบำเพ็ญมาโดยลำดับ จงประมวลเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ทุกท่าน ถึงความงอกงามไพบูลย์ในพระธรรมวินัยของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ประสบความเจริญรุ่งเรืองตลอดกาลนาน เทอญ

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

วัดบวรนิเวศวิหาร
กรุงเทพมหานคร

คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง

วันเปิดสอบธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๕๕๖

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ท่านผู้เป็นประธาน กรรมการ และนักเรียนผู้สอบธรรมสนามหลวงทั้งหลาย

วันนี้ เป็นวันเปิดสอบธรรมสนามหลวงสมัยที่สอง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร โอกาสนี้ขอปรารถนาของท่านทั้งหลายตามสมควร การสอบธรรมสนามหลวงนับเป็นเรื่องที่สำคัญของนักเรียนทั้งหลาย เป็นการวัดว่าวิชาความรู้ที่ได้ศึกษามานั้น มีความเข้าใจถูกต้องตรงกับหลักศาสนาเพียงใด และได้ประพุดิตนในการสอบสมฐานะภาวะหรือไม่ การมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติคู่นั้น เป็นเกียรติที่ได้แก่ตนและยอมมีไปถึงวัดสำนักเรียนหรือโรงเรียนของตนที่ได้ศึกษาหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา นอกจากเป็นเรื่องสำคัญสำหรับนักเรียนแล้ว ยังเป็นเรื่องสำคัญสำหรับพระศาสนาด้วยความเจริญมั่นคงของพระพุทธศาสนา ต้องอาศัยการศึกษาเป็นเบื้องต้น เมื่อการศึกษาถูกต้องดีแล้ว ย่อมนำไปสู่การปฏิบัติที่งดงาม ผลเบื้องต้นคือการดำรงอยู่ของพระศาสนาที่เป็นไปเพื่อประโยชน์และความสุขของตนและสังคมไทยตลอดถึงสังคมโลก

ขอให้นักเรียนทั้งหลายผู้ศึกษาคิแล้ว นำความรู้ความเข้าใจในพระธรรมวินัยไปประพฤติอย่างจริงจัง เป็นปฏิบัติบูชา เพราะการปฏิบัติบูชาจะก่อให้เกิดผลคือความสุขความเจริญแก่ผู้ปฏิบัติอำนวยคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ ชำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสถาพร และขอให้นักเรียนทั้งหลายตั้งจิตน้อมถวายเป็นพระกุศลแด่เจ้าพระคุณ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก

อนึ่ง ปีการศึกษา ๒๕๕๖ นับเป็นปีเริ่มต้นศตวรรษที่สองแห่งการสอบธรรมสนามหลวงสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้นำวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ด้วยการส่งข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และรหัสการเปิดข้อสอบด้วยระบบส่งข้อความผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ เพื่อให้การรับข้อสอบธรรมสนามหลวงมีประสิทธิภาพและเรียบร้อยยิ่งขึ้น หวังว่าทุกสนามสอบได้ศึกษาและเตรียมปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ดำเนินการจัดสอบธรรมสนามหลวงให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบคุณและขออนุโมทนาต่อทุกท่านประธานอำนวยการสอบ กรรมการผู้กำกับห้องสอบ ที่ได้ร่วมกันจัดการสอบธรรมสนามหลวงเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ขออานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และปฏิบัติบูชาที่ท่านทั้งหลายได้ตั้งใจบำเพ็ญมาโดยลำดับ จงประมวลเป็นพลวปัจจัยบันดาลให้ทุกท่าน ถึงความอภิมหาไพบุลย์ในพระธรรมวินัยของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ประสบความเจริญรุ่งเรืองตลอดกาลนาน เทอญ.

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

วัดบวรนิเวศวิหาร
กรุงเทพมหานคร

**ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริต
เวลาสอบความรู้ในสนามหลวง**

ประกาศลงโทษผู้ทำทุจริต เวลาสอบความรู้ในสนามหลวง

วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ มหาเถรสมาคม ๑๓ องค์ มีสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธาน ประชุมที่ตำหนักเพ็ชร วัดบวรนิเวศวิหาร ปรารภ การสอบไล่ธรรมวินัยและบาลีสสนามหลวงว่า ก่อนนักเรียนจะสอบ เจ้าหน้าที่ อ่านประกาศของสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ห้ามถามกัน บอกกัน เป็นต้นเสมอ ประมาณ ๑๐ ปีแล้ว ยังมีนักเรียนทำทุจริตในเวลาสอบทุกปี จึงคือล่วงคำสั่ง ทำทุจริตผิดมรรยาทของพระเถร ส่อว่าความรู้ที่เล่าเรียนไว้ไม่ให้ผลดี เป็นกิริยาที่ เลวทรามเสียหายทั้งตนและพระศาสนา ไม่มีธรรมเป็นเครื่องอบรมพอ มีนิสัยหยาบ ไม่มีหิริโอตตปัทมธรรมที่เป็นของละเอียด ไม่เป็นอาชญา พอที่จะปราบปรามได้ เสื่อมศรัทธาเสื่อมใสของมหาชนที่เคารพนับถือ เป็นที่ดูหมิ่นของพาทิกรชน ฯ

มหาเถรสมาคมมีความเห็นร่วมกัน จึงให้ประกาศว่า

๑. ต่อไปนี้ นักเรียนใดฝ่าฝืนทำทุจริตในเวลาสอบด้วยประการใด ๆ สนามหลวงจักลงโทษห้ามไม่ให้เรียนนั้นเข้าสอบ ในสนามหลวงมีกำหนด ๕ ปี ถ้าพ้นกำหนด ๕ ปี แล้วทำทุจริตอีก ห้ามไม่ให้สอบจนตลอดชีวิต

๒. ถ้าเจ้าหน้าที่ทำการเกี่ยวกับการสอบ ผู้ใดทำทุจริต เช่น ช่วยบอก นักเรียน หรือมีเจตนาทำต้นประโยชน์ให้รั่วเป็นต้น จักให้ลงโทษผู้นั้น ดังนี้

ถ้าผู้นั้นมีสมณศักดิ์ราชทินนาม จักขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอดจากสมณศักดิ์ ถ้าผู้นั้นเข้าคณะตั้ง จักให้ถอดเสียจากสมณศักดิ์ จักให้ลงทัณฑ์กรรมตามสมควรแก่โทษ และไม่ให้เกี่ยวข้องกับสนามหลวงอีก ฯ

๓. ถ้าแม่กองหรือกรรมการ เห็นประโยชน์หนำรังเกียจว่า สอบเป็นทุจริต เช่นดูของผู้อื่น ไม่ใช่สอบด้วยความรู้ของตน เป็นต้น ให้เจ้าหน้าที่ผู้ใหญ่หรือแม่กองตั้งกรรมการขึ้นตามสมควรแล้ว วินิจฉัยด้วยความเห็นชอบพร้อมกันหรือตามส่วนข้างมาก แล้วจัดทำไปโดยชอบ ฯ

ประกาศตั้งแต่วันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕

กรมหลวงชินวราลริวิวัฒน์

**หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา
ที่ประกาศใช้ปัจจุบัน**

หลักสูตรนักธรรมและธรรมศึกษา ที่ประกาศใช้ปัจจุบัน

นักธรรมชั้นตรี

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๑

ให้นักเรียนแต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบ ด้วย ๑ สุภาษิต บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้ เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาทแผนกธรรมวิภาคและคิปปฎิบัติ

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติเล่ม ๑-๒-๓ ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์ สมเด็จพระสังฆราช (ปุสุสเทว) ศาสนพิธี เล่ม ๑

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาท แผนกวินัยบัญญัติ, วินัยมุขเล่ม ๑

นักธรรมชั้นโท

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๒

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาษิตอื่น มาประกอบไม่น้อยกว่า ๒ สุภาษิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิต นั้นด้วย ห้ามอ่างสุภาษิตซ้ำซ้อนกันแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่ อ่างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนด ให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม แก้ปัญหาธรรมวิภาคพิสดารออกไป

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิภาค ปริเฉทที่ ๒

๓. วิชาพุทธ แก้ปัญหาอนุพุทธประวัติ

หลักสูตร ใช้หนังสืออนุพุทธประวัติ และพุทธธานุพุทธประวัติ อื่นกล่าวเฉพาะ ประวัติพระสาวก สังคีตติกา ปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุศุสเทว) และศาสนพิธี เล่ม ๒ ขององค์การศึกษา

๔. วิชาวินัย แก้ปัญหาวินัยให้พิสดารออกไป

หลักสูตร ใช้หนังสือวินัยมุข เล่ม ๑ - ๒

ผู้จะเข้าสอบประโยคนักธรรมชั้นโท
ต้องได้ประโยคนักธรรมชั้นตรีในสนามหลวงมาแล้ว

นักธรรมชั้นเอก

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๓

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๓ สุภาษิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม แก้ปัญหาธรรมโดยปรมัตตเทศนา

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิจารณ์ ส่วนปรมัตตปฏิบัติและสังสารวัฏ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน มหาสติปัฏฐาน ทิริมานนทสูตร

๓. วิชาพุทธ แก้ปัญหาพุทธานุกุพุทธประวัติกับข้อธรรมในท้องเรื่องนั้น

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติ เล่ม ๑ - ๒ - ๓

ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปลุกเสก) พุทธานุกุพุทธประวัติ อนุพุทธประวัติ พระปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

๔. วิชาวินัย แก้ปัญหาวินัยมีสังฆกรรมเป็นต้น

หลักสูตร ใช้หนังสือวินัยมุข เล่ม ๓ และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์

ผู้จะเข้าสอบประโยคนักธรรมชั้นเอก
ต้องได้ประโยคนักธรรมชั้นโทในสนามหลวงมาแล้ว

ธรรมศึกษาชั้นตรี

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๑

ชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

- ๑) ทานวรรค
- ๒) ปาปวรรค
- ๓) ปุญญวรรค
- ๔) สติวรรค
- ๕) สीलวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย
๑ สุภาษิต บอกชื่อกัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย สุภาษิตที่อ้างมานั้น
ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียน
ลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือนวโกวาทแผนกธรรมวิภาคและคิปปิปฏิบัติ

ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนหมวดธรรม ดังนี้

ทุกะ หมวด ๒

ธรรมมีอุปการะมาก ๒

ธรรมเป็นโลกบาล ๒

ธรรมอันทำให้งาม ๒

บุคคลหาได้ยาก ๒

ติงะ หมวด ๓

รตนะ ๓

คุณของรตนะ ๓

โอวาทของพระพุทธเจ้า ๓

ทุจริต ๓

สุจริต ๓

อกุศลมูล ๓

กุศลมูล ๓

สัพปุริสบัญญัติ ๓

บุญกิริยาวัตถุ ๓

จตุกกะ หมวด ๔

วุฑฒิ ๔

จักร ๔

อกติ ๔

ปธาน ๔

อธิษฐานธรรม ๔

อิทธิบาท ๔

ควรทำความไม่ประมาทในที่ ๔ สถาน

พรหมวิหาร ๔

อริยสัจ ๔

ปัญญาะ หมวด ๕

อนันตริยกรรม ๕

อภิณหปัจเจกขันธ์ ๕

ธัมมัสสวนานิสงส์ ๕

พละ ๕

จันท์ ๕

นั๊กกะ หมวด ๖

การวะ ๖

สาราณียธรรม ๖

ตัดตกะ หมวด ๗

อริยทรัพย์ ๗

สัพปุริสธรรม ๗

อัญฐกะ หมวด ๘

โลกธรรม ๘

ทสกะ หมวด ๑๐

บุญกิริยาวัตถุ ๑๐

คิหิปฏิบัติ

จตุกกะ หมวด ๔
ทิวฐัมมิกัตถประโยชน์ ๔
สัมปรายิกัตถประโยชน์ ๔
मितตปฏิรูป ๔
มิตรแท้ ๔
สังคหัตถุ ๔
ธรรมของฆราวาส ๔

ปัญญา

มิจฉาวณิชา ๕
สมบัติของอุบาสก ๕

นักกะ

ทิส ๖
อบายมุข ๖

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติเล่ม ๑ - ๒ - ๓

ปฐมสมโพธิ พระนิพนธ์สมเด็จพระสังฆราช (ปุสุตเทว) และศาสนพิธี
เล่ม ๑ ขององค์การศึกษา

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือเบญจศีลเบญจธรรมของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์
(เจริญ ญาณวรเถร)

ธรรมศึกษาชั้นโท

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๒

ในชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

- ๑) อัตตวรรค
- ๒) กัมมวรรค
- ๓) ขันติวรรค
- ๔) ปัญญาวรรค
- ๕) เสวนาวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๒ สุภาษิต และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภาษิตซ้ำซ้อนแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือธรรมวิภาค ปริเฉทที่ ๒

ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนหมวดธรรม ดังนี้

- ทูกะ หมวด ๒
- กัมมัญฐาน ๒
- กาม ๒

บุชา ๒

ปฏิบัติสนธการ ๒

สุข ๒ (กายิกสุข - เจตสิกสุข)

ติกะ หมวด ๓

อกุศลวิตก ๓

กุศลวิตก ๓

อัคคี ๓

อธิปไตยยะ ๓

ญาณ ๓ (สังจญาณ)

ตัณหา ๓

ปาฎิหาริยะ ๓

ปีฎก ๓

พุทธจริยา ๓

วิญญะ ๓

สติกา ๓

จตุกกะ หมวด ๔

อปีสเสนธรรม ๔

อัมปมัญญา ๔

พระอริยบุคคล ๔

โอมะ ๔

กิจในอริยสัจ ๔

บริษััท ๔

บุคคล ๔

มรรค ๔

ผล ๔

ปัญญาะ หมวด ๕

อนุบุพพีกตา ๕

มัจฺฉริยะ ๕

มาร ๕

เวทนา ๕

ฉัฏฺฐะ หมวด ๖

จริต ๖

ธรรมคุณ ๖

สัฏฺฐะ หมวด ๗

วิสุทฺธิ ๗

อัญฺญะ หมวด ๘

อวิชา ๘

นวกะ หมวด ๙

พุทฺธคุณ ๙

สังฆคุณ ๙

ทศกะ หมวด ๑๐

บารมี ๑๐

ทวาทศกะ หมวด ๑๒

กรรม ๑๒

๓. วิชาพุทธ

หลักสูตร ใช้หนังสืออนุพุทธประวัติ และพุทธทานุพุทธประวัติ อังกถาว
เฉพาประวัติพระสาวก สังคีตติกา ปฐมสมโพธิกา พระนิพนธ์สมเด็จพระ
พระสังฆราช (ปุสุสเทว) และศาสนพิธี เล่ม ๒ ขององค์การศึกษา
ชั้นนี้ กำหนดให้เรียนประวัติของพระสาวก จำนวน ๔๐ รูป

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสืออุโบสถศีลของพระราชรัตนมุนี (ชัยวัฒน์ ปลูกาสิริ
ป.ธ.๕) วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ผู้จะเข้าสอบประโยคธรรมศึกษาชั้นโท
ต้องได้ประโยคธรรมศึกษาชั้นตรีในสนามหลวงมาแล้ว

ธรรมศึกษาชั้นเอก

๑. วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธศาสนสุภาษิต เล่ม ๓

ในชั้นนี้ กำหนดขอบข่ายการออกข้อสอบไว้ ๕ หมวด คือ

- ๑) อัปมาทวรรค
- ๒) จิตตวรรค
- ๓) ธรรมวรรค
- ๔) วิริยวรรค
- ๕) สามัคคีวรรค

ให้นักเรียนแต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๓ สุภาษิต แลบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภาษิตซ้ำซ้อนแต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

๒. วิชาธรรม

หลักสูตร หนังสือธรรมวิจารณ์ ส่วนปรมัตถปฏิบัติ

นิพพิทา

ปฏิบัติแห่งนิพพิทา

สังขาร

อนิจลักษณะ

ทุกขลักษณะ

อนัตตลักษณะ

วิราคะ

ไวยากรณ์แห่งวิราคะ

วิมุตติ

วิมุตติ ๒

วิมุตติ ๕

วิสุทธิ

วิปัสสนาญาณ ๕

วิสุทธิ อีกบรรยายหนึ่ง

วิสุทธิ ๗

สันติ

ปฏิบัติทางแห่งสันติ

นิพพาน

มติแห่งลัทธิภายนอก

มติข้างพระพุทธศาสนา

นิพพานธาตุ ๒

บาลีแสดงปฏิบัติทางแห่งนิพพาน

บาลีแสดงอุปาทิเสสนิพพาน

บาลีแสดงอนุปาติเสสนิพพาน
บาลีแสดงนิพพานทั้ง ๒ บรรยาย
บาลีใช้ ปรีนิพพาน หมายถึงอนุปาติเสส
บาลีใช้ ปรีนิพพุต แทนปรีนิพพาน
มติปรารภพระพุทธเจ้าหลายพระองค์
ปฏิบัติแห่งนิพพาน

หนังสือสมถกรรมฐาน

หัวใจสมถกัมมัฏฐาน

กายกตาสติ
เมตตา
พุทธานุสสติ
กสิณ
จตุรธาตุวัตถานะ

สมถภาวนา

พระพุทธคุณ

หนังสือธรรมสมบัติ

หมวดที่ ๑๐ วิปัสสนากัมมัฏฐาน

๓. วิชาพุทธ แก้ปัญหาพุทธานุพุทธประวัติ กับข้อธรรมในท้องเรื่องนั้น

หลักสูตร ใช้หนังสือพุทธประวัติ เล่ม ๑ - ๒ - ๓ ปฐมสมโพธิ
พระนิพนธ์ สมเด็จพระสังฆราช (ปุสุสเทว) พุทธานุพุทธประวัติ

อนุพุทธประวัติ พระปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

๔. วิชาวินัย

หลักสูตร ใช้หนังสือหลักสูตรกรรมบถของพระราชรัตนมูณี
(ชัยวัฒน์ ปญญาสิริ ป.ธ.๕) วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม

ผู้จะเข้าสอบประโยคธรรมศึกษาชั้นเอก
ต้องได้ประโยคธรรมศึกษาชั้นโทในสนามหลวงมาแล้ว

วิธีตรวจประโยคกรรมสนามหลวง

วิธีตรวจในสนามหลวง

ขอประกาศแก่กรรมการทั้งหลายทราบทั่วกัน

การตรวจประโยคธรรมและธรรมศึกษาของสนามหลวงความประสงค์เพื่อทราบความรู้ของนักเรียนตามความเป็นจริง เป็นทางให้ผู้ศึกษาเจริญในวิทยาการ และจริยสมบัติ สืบอายุพระพุทธศาสนาต่อไป

ปัญหาที่ออกสอบ สนามหลวงแผนกธรรมได้รวบรวมขึ้นจากข้อสอบของพระกรรมการหลายรูป มีกรรมการตรวจพิเศษคัดเลือกอีกชั้นหนึ่ง ถามความจำบ้าง ความเข้าใจบ้าง ความคิดบ้าง การตรวจต้องถือแนวนี้เป็นเกณฑ์ตรวจ คำถามที่ถามความจำต้องตอบให้ตรงตามแบบ และอาจเหมือนกันได้หมดทุกคน ที่ถามความเข้าใจ ในทางที่ถูกมีได้อย่างเดียว แต่โวหารอาจต่างกัน ที่ถามความคิดเหตุผลย่อมมีได้คนละอย่างตามความคิดของแต่ละคน นี่เป็นประมาณในการตอบ คำเฉลยนั้น เป็นเพียงแนวทางให้กรรมการได้ถือเป็นเกณฑ์ในการตรวจได้สะดวก เป็นเพียงมติหนึ่งที่อาศัยหลักเป็นสำคัญ จะเกณฑ์ให้นักเรียนตอบตรงกันทุกข้อคงเป็นไปไม่ได้ เว้นไว้แต่ใจความสำคัญเท่านั้น ส่วนข้อสอบของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นเรียงความแก่กระพุ้งธรรม ปัญหาที่ออกสอบเป็นแบบปรนัย คือเลือกคำตอบที่บอกมาแล้วใน แต่ละข้อ แต่ต้องเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดในแต่ละข้อ ซึ่งมีที่ถูกที่สุดเพียงข้อละคำตอบเดียว นักเรียนจะต้องเลือกตอบข้อที่ถูกเท่านั้น เลือกตอบผิดเป็นไม่ได้คะแนน

เป็นการถามทั้งความรู้ ความเข้าใจ ความจำ และความคิดไปในตัวด้วย

การตรวจก็เพื่อจะรู้ว่านักเรียนมีความรู้หลักธรรมวินัย ควรแก่การดำรง พระศาสนาหรือไม่ ควรได้เป็นได้ ควรตกเป็นตก อย่างนี้เป็นทางเจริญวิพากการ ของผู้ศึกษาต่อไป

ผู้ตรวจพึงตั้งใจอยู่ในมัชฌัตตบุรุษ วางตนเป็นกลาง ถือความจริงเป็นหลัก ถูก ว่าตามถูก ผิด ว่าตามผิด ไม่ควรถืออคติอันทำให้เสียความเที่ยงธรรม มุ่งทำ กิจพระศาสนา สงเคราะห์กุลบุตรให้ได้ความเสมอภาคทั่วหน้ากัน

ท่านทั้งหลายได้รับอาราธนามาให้เป็นกรรมการนั้น ก็เป็นผู้ที่สนามหลวง เห็นแล้วว่าทรงคุณธรรมควรแก่ฐานะ สมควรจะยกย่องให้เป็นผู้ตรวจความรู้ ของนักเรียนได้ ขอท่านจงเคารพต่อความเป็นธรรม เพื่อความเสมอภาคแก่นักเรียน ทั้งหลาย ถ้าคณะกรรมการกองใดหรือผู้ใด มีมติไม่ลงกันหรือขัดข้องอย่างใด หากตกลงกันไม่ได้ ให้หารือประธานในที่นั้น ให้ท่านชี้ขาดและพึงปฏิบัติตาม โดยธรรม

อนึ่ง นักเรียนบางคนบางสำนักอยากได้เงินเกินพอดี ถึงกับทำผิดระเบียบ ของสนามหลวง ลืมคิดถึงตนว่า เรียนธรรมสอบธรรม เป็นนักธรรม ขอให้กรรมการ ทั้งหลายช่วยสอดส่องตรวจตรากำกับไปด้วย ลักษณะของใบตอบที่ส่อทุจริต ดังนี้

๑. ฉบับเดียวกัน ลายมือไม่เหมือนกัน หรือวันต้นอย่างหนึ่ง วันหลังอย่างหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นคนละคน เหล่านี้แปลว่าคนอื่นทำให้

๒. คำตอบที่ต้องเรียงคำพูดมาก ๆ เหมือนกับฉบับอื่น อันถือว่าไม่ใช่ ความจำ ความรู้อันเป็นสำนวนของตน นี้แปลว่า คำตอบของคนอื่นหรือให้คน

อื่นคู่คำตอบ

๓. ตอบโดยทำนองอย่างเขียนคำบอก เหมือนกันจริง ๆ เช่น ผิดเหมือนกัน ถูกเหมือนกัน แก้เหมือนกัน จืดฆ่าเหมือนกัน ตกข้อความเหมือนกัน นี่แสดงว่ามีผู้บอกให้ตอบ

๔. ถ้าเห็นว่าทุจริตอย่างใดอย่างหนึ่ง จงลงเลขศูนย์ นำเสนอประธานกรรมการเก็บรวบรวมไว้กับใบตอบคนเดียวกัน เพื่อเป็นหลักฐาน

วิธีตรวจประโยคธรรมสนามหลวง

๑. วิธีตรวจนี้ เป็นวิธีตรวจให้คะแนน คะแนนเต็มแต่ละข้อ มี ๑๐ คะแนน

๒. การจะตรวจให้คะแนนเต็มหรือไม่ ให้กรรมการพิจารณาเห็นตามสมควร ถ้าไม่ถูกเลย ให้ลงเลข ๐

๓. ข้อใหญ่ที่มีข้อย่อย ให้ลงคะแนนที่ข้อย่อยแต่ละข้อ แล้วรวมคะแนนไว้ที่เลขหัวข้อใหญ่ นั้น ๆ เมื่อตรวจข้อย่อยครบในแต่ละข้อย่อยใหญ่ ให้รวมคะแนนไว้คราวหนึ่ง แล้วเขียนเลขจำนวนคะแนนที่ได้เฉพาะข้อนั้น ๆ ไว้ที่เลขหัวข้อของข้อนั้น ๆ

๔. เมื่อตรวจครบทั้ง ๑๐ ข้อแล้ว ให้รวมคะแนนทั้งหมด (๑๐ ข้อ) แล้วเขียนไว้ที่มุมขวาด้านบนทุกฉบับ

๕. ตรวจเสร็จแล้วให้ลงชื่อกำกับไว้ที่มุมซ้ายมือด้านบนทุกฉบับ และฉบับแรกของแต่ละปีให้ลงชื่อโดยเขียนตัวบรรจงทุกปี

๖. เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น เว้นกระถู่ ข้อสอบแต่ละวิชา

มี ๕๐ ข้อ ๆ ละ ๒ คะแนน ให้ตรวจไปตามใบเฉลยฉบับที่เฉลยไว้ให้
ตรวจแต่ละฉบับแล้ว ให้นำข้อรวมคะแนนและปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๕.

๗. ในกรณีที่นักเรียนธรรมศึกษาากบาทลงในช่องคำตอบในข้อเดียวกัน
หลายคำตอบ ถือว่าข้อนั้น ๆ เป็นผิด ไม่ได้คะแนน หากมีรอย ชูค ลบ ชีค ฆ่า
ไว้ แต่พอเป็นหลักฐานให้ทราบว่านักเรียนตกลงใจตอบคำตอบในข้อไหนได้ ก็ให้
ตรวจไปตามนั้น

๘. การตรวจให้ใช้กรรมการ ๒ รูป เมื่อกรรมการรูปที่ ๑ ตรวจ
เสร็จแล้ว ให้กรรมการรูปที่ ๒ ตรวจซ้ำ ถ้าเห็นไม่ร่วมกันให้ตกลงแก้ไข
เปลี่ยนแปลงได้ ถ้าเห็นร่วมกันก็ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไข แล้วให้ลงนามกำกับไว้
ทุกฉบับ โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับกรรมการรูปที่ ๑

การให้คะแนน

๑. การให้คะแนนนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น มีหลักเกณฑ์ดังนี้

๑.๑ สำหรับประโยคนักธรรมทุกชั้นให้ถือ ๔๐๐ คะแนนเป็น
เกณฑ์ วิชาทุกวิชาให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนน
ของทั้ง ๔ วิชาแล้ว ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่า
สอบได้ ต่ำกว่า ๒๘๐ คะแนน ถือว่าสอบตก

๑.๒ สำหรับธรรมศึกษาทุกชั้น ให้ถือ ๔๐๐ คะแนนเป็นเกณฑ์
วิชาทุกวิชาให้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน เมื่อรวมคะแนนของทั้ง ๔
วิชาแล้ว ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนน ถือว่าสอบได้
ต่ำกว่า ๒๐๐ คะแนน ถือว่าสอบตก

๑.๓ นักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น เมื่อตรวจคะแนนของแต่ละวิชาที่ได้แล้ว หากมีวิชาใดวิชาหนึ่ง ได้คะแนนต่ำกว่า ๒๕ คะแนน แม้จะรวมครบทุกวิชาแล้วได้เกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดก็ตาม ให้ถือว่า การสอบครั้งนี้เป็นการสอบตกด้วย

๒. ผู้สอบนักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้น ต้องสอบทั้ง ๔ วิชา ถ้าขาดสอบวิชาใดวิชาหนึ่ง สนามหลวงแผนกธรรมไม่รับพิจารณา ให้อยู่ในเกณฑ์สอบตก

๓. การตอบข้อข้อให้หักคะแนนเสีย ๒ คะแนนเช่นเดิม คือแทนที่จะได้ ๑๐ คะแนนเต็ม ก็ให้เพียง ๘ คะแนนเท่านั้น หากตอบไม่หมดข้อคงให้คะแนนไม่เต็มข้อเท่ากับการตอบ ถ้าผู้ตรวจเห็นว่าลบบัใดผิดมาก ไม่ได้แม้แต่คะแนนเดียว ก็ให้ลง ๐ ไว้ด้วย

๔. วิชาที่ตอบต้องได้คะแนนทุกวิชา จึงจะยอมรับรวมคะแนนให้ หากเกิดวิชาใดวิชาหนึ่ง ไม่ได้คะแนนแม้แต่คะแนนเดียว หรือได้ต่ำกว่า ๒๕ คะแนน ก็ห้ามรวมคะแนน ปรับเป็นตก แม้รวมทุกวิชาแล้ว จะได้คะแนนสูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็ตาม

แนวตรวจกระทู้ธรรม
สำหรับกรรมการพิจารณาให้คะแนน

๑. แต่งได้ตามกำหนด
๒. อ้างกระทู้ได้ตามกฎ
๓. เชื่อมกระทู้ได้ดี
๔. อธิบายความสมกับกระทู้ที่ได้ตั้งไว้
๕. ใช้สำนวนสุภาพเรียบร้อย
๖. ใช้ตัวสะกดการันต์ถูกเป็นส่วนมาก
๗. สะอาดไม่เปราะเปื้อน

ขอให้กรรมการสนามหลวงแผนกธรรมได้ปฏิบัติให้ชอบด้วยระเบียบ
เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอบทุกประการ

วิธีตรวจนี้ ให้ใช้เฉพาะในการสอบธรรมสนามหลวง

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

การจัดการสอบธรรมสนามหลวง

พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง การจัดสอบธรรมสนามหลวง

พ.ศ. ๒๕๕๖

เพื่อให้การสอบธรรมสนามหลวง ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีระเบียบในการปฏิบัติงาน จึงออกประกาศฉบับนี้ไว้เพื่อให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. ประธานกรรมการประจำสนามสอบ ได้แก่

- ๑.๑ สนามสอบส่วนกลาง เจ้าสำนักเรียนหรือพระสังฆาธิการที่เจ้าสำนักเรียนมอบให้เป็นประธาน
- ๑.๒ สนามสอบส่วนภูมิภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอหรือพระสังฆาธิการที่เจ้าคณะจังหวัดแต่งตั้งให้เป็นประธาน

๒. ประธานกรรมการประจำสนามสอบ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- ๒.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดสอบธรรมสนามหลวง
- ๒.๒ แต่งตั้งให้ส่วนราชการ ประกอบด้วย สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดสอบ

๒.๓ จัดประชุมคณะกรรมการจัดสอบและกรรมการผู้กำกับห้องสอบให้ทราบ
บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

๒.๔ อำนวยการการจัดสอบธรรมสนามหลวงให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๒.๕ ร่วมกับคณะกรรมการจัดสอบพิจารณาแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น

๒.๖ ปฏิบัติหน้าที่ประจำสนามสอบตลอดเวลาที่สอบ

๒.๗ หากไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่อยู่ประจำสนามสอบได้ ให้มอบรองประธาน
หรือกรรมการรูปใดรูปหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน

๓. เลขานุการสนามสอบ ได้แก่

๓.๑ พระภิกษุที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการประจำสนามสอบ

๓.๒ พระภิกษุผู้มีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่สนองงานและ
ประสานงานกับฝ่ายต่างๆ

๓.๓ พระภิกษุผู้สามารถอยู่ปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาที่จัดสอบ

๔. เลขานุการสนามสอบ มีหน้าที่

๔.๑ จัดหาคณะทำงานช่วยทำงานและรับผิดชอบการจัดสอบ

๔.๒ จัดทำเอกสารการสอบธรรมสนามหลวง เช่น บัญชีรับใบตอบ
บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๑,ศ.๓) เป็นต้น

๔.๓ จัดเตรียมอุปกรณ์ในการจัดสอบ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่อง
ปริ้นเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสารหรือเครื่องพิมพ์สำเนาเอกสาร (ก๊อปปี้-
ปริ้นต์) โทรศัพท์เคลื่อนที่สำหรับรับข้อความรหัสเปิดข้อสอบ
เครื่องโทรสาร (ถ้ามี) ซองบรรจุใบตอบ กระดาษตอบ กระดาษ
ถ่ายเอกสาร (นักธรรม ขนาด A4 ธรรมศึกษาวิชากระทรวงขนาด A4
และวิชาธรรม พุทธ วินัย ขนาด F14)

- ๔.๔ ศึกษาวิธีการรับข้อสอบผ่านระบบอินเตอร์เน็ตให้เข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
- ๔.๕ รักษารหัสการรับและเปิดข้อสอบต้องเป็นความลับเฉพาะบุคคล ผู้เกี่ยวข้องไม่สาธารณะแก่บุคคลทั่วไป
- ๔.๖ การถ่ายสำเนาข้อสอบ ต้องจัดทำต่อหน้าคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ประธานกรรมการประจำสนามสอบหรือผู้แทน พระภิกษุผู้รับรหัสเปิดข้อสอบและเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด จัดถ่ายสำเนาให้เพียงพอเฉพาะผู้เข้าสอบและประธานห้ามแจกแก่สาธารณชนทั่วไป และไม่อนุญาตให้ถ่ายสำเนาข้อสอบที่ร้านค้าเอกชน หากมีความจำเป็นที่จะต้องถ่ายสำเนาข้อสอบที่ร้านค้าเอกชน ต้องมีคณะกรรมการดังกล่าวข้างต้นร่วมเป็นสักขีพยาน
- ๔.๗ การถ่ายสำเนาข้อสอบต้องถ่ายให้แล้วเสร็จอย่างช้าไม่เกิน ๑๕ นาที ของเวลาสอบที่กำหนด (นักธรรม ๑๓.๑๕ น. ธรรมศึกษา ภาคเช้า ๐๘.๔๕ น. ภาคบ่าย ๑๓.๑๕ น.)
- ๔.๘ แจกข้อสอบแต่ละชั้นและวิชาให้แก่กรรมการผู้กำกับห้องสอบ
- ๔.๙ ทำบัญชีสถิติจำนวนผู้ขอเข้าสอบ ขาดสอบ คงสอบ และสำรวจความถูกต้องของบัญชีรับใบตอบที่นักเรียนแก้ไขและแก้ไขรายชื่อที่ผิดในบัญชีที่เป็นรูปแบบคอมพิวเตอร์ให้มีความถูกต้องที่สุด แล้วบรรจุแยกซองโดยเฉพาะ
- ๔.๑๐ จัดทำรายงานการสอบธรรมสนามหลวงในสนามนั้น เสนอปัญหาที่พบการแก้ไขปัญหา รายงานผู้ให้การอุปถัมภ์การสอบ รวบรวมเอกสารสำเนาคำสั่งของประธานกรรมการประจำสนามสอบ เป็นต้น

๔.๑๑ บอกสัญญาณเวลาการเริ่มและหมดเวลาสอบแก่กรรมการผู้กำกับห้องสอบ

๔.๑๒ ให้ทุกสนามสอบเริ่มทำการสอบ **นักธรรม** เวลา ๑๓.๐๐ น.

ธรรมศึกษา ภาคเช้าเวลา ๐๘.๓๐ น. ภาคบ่ายเวลา ๑๓.๐๐ น.

พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร ถ้ามีเหตุขัดข้องไม่สามารถเปิดทำการสอบในเวลาที่กำหนดได้ให้เลื่อนระยะเวลาในการสอบได้ไม่เกิน ๑๕ นาที

หากเกินเวลาที่สนามหลวงแผนกธรรมกำหนดให้รายงานเหตุจำเป็นต่อเจ้าคณะจังหวัด และให้อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าคณะจังหวัด

๔.๑๓ ร่วมลงนามกับประธานกรรมการประจำสนามสอบในการปิดของบรรจุใบตอบ

๔.๑๔ เอกสารที่ต้องส่ง

ส่วนกลาง นักธรรมชั้นตรี-โท-เอก และธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอก จัดส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ส่วนภูมิภาค นักธรรมและธรรมศึกษาทุกชั้นจัดส่งที่เจ้าคณะจังหวัดแล้วรวบรวมนำส่งเจ้าคณะภาค

๔.๑๕ ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ประธานกรรมการประจำสนามสอบมอบหมาย

๕. กรรมการผู้กำกับห้องสอบ ได้แก่

๕.๑ พระภิกษุหรือคฤหัสถ์ที่ได้รับการแต่งตั้งจากประธานกรรมการประจำสนามสอบ

๕.๒ พระภิกษุหรือคฤหัสถ์ผู้สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่สนองงานได้

๕.๓ พระภิกษุหรือคฤหัสถ์ผู้สามารถอยู่ปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาที่จัดสอบ

๖. กรรมการผู้กำกับห้องสอบ มีหน้าที่

๖.๑ ต้องเข้ารับฟังการปฐมนิเทศจากประธานกรรมการประจำสนามสอบ

ตามวันและเวลาที่กำหนด

- ๖.๒ ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยความถูกต้องบริสุทธิ์ยุติธรรม
- ๖.๓ พระภิกษุหนุ่มห่มผ้าให้เรียบร้อยตามสมณสาธูป คฤหัสถ์แต่งกายสุภาพ
- ๖.๔ ต้องไปถึงสนามสอบก่อนนักเรียน ตรวจโต๊ะ เก้าอี้และห้องสอบให้เรียบร้อย
- ๖.๕ ในส่วนกลาง สำหรับธรรมศึกษา ต้องศึกษาวิธีฝนรหัสในกระดาษใบตอบ ให้เข้าใจและอธิบายให้นักเรียนฝนรหัสข้อมูลต่างๆ ใด้้อย่างถูกต้อง
- ๖.๖ ก่อนแจกข้อสอบ ต้องตรวจดูชั้น-วิชา ข้อสอบแต่ละวันให้ถูกต้องก่อน จึงแจกแก่ผู้เข้าสอบ
- ๖.๗ ห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในห้องสอบ
- ๖.๘ ไม่อนุญาตให้ผู้เข้าสอบที่มาช้ากว่ากำหนด ๑๕ นาที เข้าห้องสอบ และไม่ให้ออกจากห้องสอบ **นักธรรม** ห้ามออกก่อน ๕๐ นาที **ธรรมศึกษา** ห้ามออกก่อน ๒๕ นาที
- ๖.๙ เฉพาะการสอบธรรมศึกษาภาคบ่าย ใช้กระดาษใบตอบใบเดียวทั้ง ๓ วิชา เมื่อนักเรียนทำข้อสอบเสร็จในแต่ละวิชา ให้แจกข้อสอบวิชาต่อไป ทั้งนี้ ต้องสอบวิชาแรกไม่น้อยกว่า ๒๕ นาที เมื่อทำข้อสอบเสร็จทั้ง ๓ วิชา แล้ว จึงอนุญาตให้นักเรียนส่งกระดาษใบตอบ ลงลายมือชื่อในบัญชีรับใบตอบ และออกจากห้องสอบ
- ๖.๑๐ เก็บใบตอบเรียงลำดับตามเลขที่สอบ ตรวจเอกสารทุกอย่างครบถ้วนแล้ว บรรจุซองนำส่งเลขานุการสนามสอบ
- ๖.๑๑ ในกรณีมีผู้ขาดสอบ ให้ขีดเส้นสีแดงทับเลขที่สอบ
- ๖.๑๒ ถ้ามีการทุจริตให้เขียนหมายเหตุที่หัวกระดาษใบตอบ ลงชื่อกรรมการผู้กำกับห้องสอบไว้ด้วย

๖.๑๓ ถ้ามีปัญหาหรือข้อข้องประการใดๆ ต้องรายงานให้ประธานกรรมการประจำสนามสอบทราบทันที

๗. การจัดห้องสอบ

๗.๑ สนามสอบที่เป็นห้องโถง เช่น ศาลาการเปรียญ อาคารอเนกประสงค์ ซึ่งปกติจัดเป็นห้องสอบให้จัดโต๊ะเก้าอี้นั่งสอบมีช่องว่างระหว่างกันอย่างน้อย ๑ เมตรหรือตามมาตรฐานสากล

๗.๒ จัดสอบในห้องเรียน เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรม หรือโรงเรียนของหน่วยงานอื่นๆ ควรตั้งโต๊ะประมาณ ๒๕-๓๐ โต๊ะ ให้ช่องว่างห่างกันเช่นข้อ ๗.๑

๗.๓ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ไฟฟ้า ต้องอยู่ในสภาพสมบูรณ์

๗.๔ สนามสอบที่เป็นห้องโถง ให้มีกรรมการผู้กำกับห้องสอบอยู่ด้านหน้า ด้านหลัง ด้านขวาและด้านซ้าย ด้านละ ๑ รูป/คน หรือตามที่ประธานกรรมการประจำสนามสอบเห็นสมควร

๗.๕ สนามสอบที่จัดสอบในห้องเรียน ให้มีกรรมการผู้กำกับห้องสอบด้านหน้า ๑ รูป/คน ด้านหลัง ๑ รูป/คน

๘. ข้อปฏิบัติสำหรับผู้เข้าสอบ

๘.๑ พระภิกษุสามเณร นุ่งห่มผ้าให้เรียบร้อยตามสมณสาธูป คฤหัสถ์แต่งกายสุภาพ

๘.๒ ไปถึงสนามสอบก่อนเวลา ๓๐ นาที

๘.๓ ตรวจสอบสถานที่สอบ เลขที่สอบ เพื่อความเป็นระเบียบและรวดเร็ว

๘.๔ ก่อนเข้าห้องสอบต้องได้รับอนุญาตจากกรรมการผู้กำกับห้องสอบ

๘.๕ เมื่อเข้าห้องสอบแล้ว นั่งประจำโต๊ะของตน ห้ามนำอุปกรณ์เครื่องมือ

สื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ทุกชนิด หนังสือ ยามหรือสิ่งอื่นใด เข้าห้องสอบ
นอกจากอุปกรณ์เครื่องเขียน

- ๘.๖ ห้ามขีดเขียนข้อความอื่นลงในใบตอบ นอกจากคำสั่งเกี่ยวกับคำตอบ
- ๘.๗ ห้ามสูบบุหรี่และกระทำการอื่นใดเป็นการรบกวนผู้สอบอื่น
- ๘.๘ การออกจากห้องสอบขณะทำการสอบยังไม่แล้วเสร็จ ต้องได้รับอนุญาต
จากกรรมการผู้กำกับห้องสอบ
- ๘.๙ เมื่อสอบเสร็จและส่งใบตอบแล้ว ให้ออกจากห้องสอบ
- ๘.๑๐ ผู้เข้าสอบทุกรูป/คน ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง หรือข้อแนะนำอื่นใดที่สั่งการ
โดยชอบของคณะกรรมการจัดสอบธรรมสนามหลวง

ให้ใช้ประกาศนี้ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๖
เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติ

ในการสอบธรรมสนามหลวง

สำนักเรียนส่วนกลาง

พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง
สำนักเรียนส่วนกลาง
พ.ศ. ๒๕๕๖

การสอบธรรมสนามหลวงครั้งนี้ **นักธรรมชั้นตรี** กำหนดสอบวันที่ ๑๓-๑๔-๑๕-๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับวันอาทิตย์-จันทร์-อังคาร-พุธ ขึ้น ๕-๑๐-๑๑-๑๒ ค่ำ เดือน ๑๑ รวมสอบ ๔ วัน วันละ ๑ วิชาๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร **นักธรรมชั้นโทและเอก** กำหนดสอบวันที่ ๑๕-๒๐-๒๑-๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับ วันอังคาร-พุธ-พฤหัสบดี-ศุกร์ แรม ๒-๓-๔-๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๔ วันๆ ละ ๑ วิชาๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร และ**ธรรมศึกษาทุกชั้น** กำหนดสอบวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับ วันอังคาร แรม ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๑ วัน ภาคเช้า เวลา ๐๘.๓๐ น. สอบวิชาเรียงความ แก่กระพุ้งธรรม ภาคบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ น. สอบวิชาธรรมะ วิชาพุทธะ และ วิชาวินัย ให้เวลาวิชาละ ๕๐ นาที พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร ใช้ข้อสอบแบบปรนัยหรือแบบเลือกตอบ

ระเบียบปฏิบัติ

๑. สนามสอบธรรมในส่วนกลาง สนามหลวงแผนกธรรมกำหนดให้สำนักเรียนต่างๆ รวมสอบในสนามสอบส่วนกลาง ดังนี้

- นักธรรมชั้นตรี จำนวน ๓๖ สนาม
- นักธรรมชั้นโทและเอก จำนวน ๑๓ สนาม
- ธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก จำนวน ๔๑๕ สนาม

ดังปรากฏรายนามสนามสอบในเอกสารภาคผนวก

๒. กระจายใบตอบและการเขียนตอบ ใช้กระดาษตราสนามหลวงแผนกธรรมที่โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจำหน่าย หรือกระดาษชนิดอื่นที่ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม แต่ต้องเป็นของที่สนามสอบแจกให้ในเวลาสอบ นักเรียนจะจัดหามาใช้เองไม่ได้ เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น นอกจากวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม สนามหลวงแผนกธรรมได้จัดพิมพ์ให้ เป็นกระดาษใบตอบที่ตรวจด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ห้ามใช้กระดาษใบตอบชนิดอื่น

การเขียนตอบ ต้องเขียนด้วยหมึกสีดำ สีน้ำเงิน หรือดินสอเท่านั้น และตอบเรียงข้อลงล่างตามลำดับ สำหรับธรรมศึกษาทุกชั้น วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม เขียนตอบเหมือนปีที่ผ่านมา ส่วนวิชาอื่น ใช้ฝนคำตอบลงในกระดาษใบตอบ ในปีการศึกษาที่ผ่านมายังมีนักเรียนบางส่วนที่ฝนผิด ให้กรรมการผู้กำกับห้องสอบศึกษาวิธีการฝนคำตอบให้เข้าใจ แล้วกำชับนักเรียนผู้เข้าสอบฝนคำตอบให้ถูกต้องด้วย

๓. การให้เลขประจำตัวผู้สอบ ประธานสนามสอบเป็นผู้กำหนด

เลขประจำตัวผู้สอบในสนามสอบชั้นหนึ่งๆ ให้ตั้งแต่เลข ๑ จากสำนักเรียนที่ ๑ ไปจนถึงสำนักเรียนสุดท้ายในสนามสอบ

๔. การจัดห้องสอบ ให้ประธานสนามสอบรวบรวมข้อมูลบัญชี จัดสถานที่สอบและเลขที่นั่งสอบ แล้วแจ้งแก่นักเรียนผู้ขอเข้าสอบ ก่อนเข้าห้องสอบ

๕. กรรมการกำกับห้องสอบ ในห้องสอบหนึ่งๆ ให้มีกรรมการกำกับห้องสอบที่เข้าสำนักเรียน หรือประธานสนามสอบแต่งตั้ง อย่างน้อยห้องละ ๒ รูป/คน รวมถึงกรรมการกำกับห้องสอบในสนามสอบธรรมศึกษาที่เปิดสอบในโรงเรียน สถานศึกษา และสถานที่อื่นๆ ด้วย

๖. การลงหมายเหตุขาดสอบ หากมีผู้ขาดสอบด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม ต้องลงหมายเหตุในบัญชีรับใบตอบ และขีดเส้นแดงทับให้ชัดเจน เช่น อาพาธ ก็ลงหมายเหตุว่า อาพาธ เป็นต้น ขาดสอบในวันไหนบอกให้ชัดเจนด้วย

๗. การยกเลิกเลขประจำตัว กรรมการที่กำกับห้องสอบต้องยกเลิกเลขประจำตัวนักเรียนที่ขาดสอบ ห้ามยกเลิกเลขประจำตัวนั้นให้นักเรียนอื่นมาใช้เลขประจำตัวเพื่อสอบแทน

๘. บัญชียอดจำนวนและบัญชีสำมะโนคร้วผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี ให้สำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (สถ.๔) และบัญชีสำมะโนคร้วผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี จำนวน ๒ ชุด ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งประธานสนามสอบที่กำหนด ๑ ชุด ภายในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ตรงกับวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๘. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก ให้สำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (สค.๔) ที่มีจำนวนนักเรียนขอเข้าสอบ (แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีนักธรรมชั้นตรี) และบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (ศ.๒) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี จำนวน ๒ ชุด ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ๑ ชุด ส่งประธานสนามสอบที่กำหนด ๑ ชุด ภายใน วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

๑๐. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้สำนักเรียนจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้นดังเช่นปีที่ผ่านมา และให้นำข้อมูลบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษา ชั้นตรี (ศ.๕) บัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นโทและเอก (ศ.๖) ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ภายในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ (ในส่วนของบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นโทและเอก สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ขอให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานพิมพ์ข้อมูลของสำนักเรียนประสานกับสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงเป็นระยะๆ จนกว่าข้อมูลจะถูกต้องสมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์)

อนึ่ง เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานและสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้ปรับปรุงรูปแบบบัญชี ศ. ๑, ศ. ๒, ศ. ๓, ศ. ๕, ศ. ๖ และ ศ. ๗ ใหม่ ให้สำนักเรียนส่วนกลาง ใช้รูปแบบบัญชีที่ปรับปรุงใหม่ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๖ เป็นต้นไป (ตามรูปแบบบัญชีที่ส่งมาพร้อมนี้) และให้เลขานุการสำนักเรียนหรือผู้ปฏิบัติงานพิมพ์ข้อมูลผู้ขอเข้าสอบ ตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องก่อนนำส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑๑. บัญชีรายนามประธานสนามสอบธรรมสนามหลวง และบัญชีรายชื่อผู้รับข้อสอบธรรมสนามหลวงออนไลน์ ในปีการศึกษา ๒๕๕๖ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงกำหนดวิธีรับข้อสอบธรรมสนามหลวงผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้สะดวกในการติดต่อประสานงานกับสนามสอบ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้กำหนดรูปแบบบัญชีรายนามประธานสนามสอบธรรมสนามหลวง และบัญชีรายชื่อผู้รับข้อสอบธรรมสนามหลวงออนไลน์ ให้สำนักเรียนที่มีสนามสอบจัดทำบัญชีดังกล่าวทั้งสองบัญชี และนำส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พร้อมกับบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบตามเวลาที่กำหนดในขั้นนี้ๆ

๑๒. การรับข้อสอบนักธรรมชั้นตรี การรับข้อสอบในปีการศึกษา ๒๕๕๖ นี้ ได้เปลี่ยนแปลงจากรูปแบบเดิม เป็นวิธีให้สนามสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการพิมพ์/ถ่ายสำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจคเตอร์ โดยสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้ข้อสอบในลักษณะแฟ้มคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีวิธีรับข้อสอบ ๒ ประการคือ

- รับข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง หรือ

- รับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบจากสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ให้สนามสอบรับข้อสอบที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง (<http://www.gongtham.net>) หรือติดต่อรับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงประสงค์ให้ทุกสนามสอบรับข้อสอบด้วยระบบอินเทอร์เน็ต โดยมีขั้นตอนในการรับดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer, Firefox, Google Chrome, ฯลฯ
๒. ใส่ที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ <http://www.gongtham.net> และกด Enter และรอจนกว่าจะเข้าเว็บไซต์เรียบร้อย
๓. คลิกที่ “ล็อกอินเข้าระบบเพื่อรับข้อสอบ”
๔. ใส่รหัสผู้ใช้ และรหัสผ่าน (ที่ได้รับทาง E-Mail) แล้วกดปุ่ม “เข้าสู่ระบบ”
๕. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะมีเพิ่มข้อสอบทั้งหมด ๔ เพิ่ม ตามจำนวนวิชา ให้คลิกแต่ละเพิ่มและทำการบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์

วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่านสำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบวิชากระทุ้ง นักธรรมชั้นตรี ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละสนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้เปิดเพิ่มข้อสอบ ดังนี้

๑. เปิดเพิ่มข้อสอบด้วยโปรแกรม Acrobat Adobe Reader รุ่น 5 หรือสูงกว่า
๒. โปรแกรมจะถามรหัสผ่านสำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบ ใส่รหัสผ่านที่ได้รับทาง SMS หรือทาง E-Mail
๓. พิมพ์/ถ่ายสำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบเพื่อฉายออกทางจอภาพโปรเจกเตอร์

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักพิมพ์คู่มือการปฏิบัติงานโดยละเอียดถวาย

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่านสำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชาธรรม **นักธรรมชั้นตรี** ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละสนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่านสำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชาพุทธ **นักธรรมชั้นตรี** ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละสนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่านสำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชาวินัย **นักธรรมชั้นตรี** ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละสนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

๑๓. การรับสมุดเซ็นเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ การสอบ**นักธรรมชั้นตรี** สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จะจัดส่งสมุดเซ็นเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ การสอบ**นักธรรมชั้นตรี** ไปยังสนามสอบ**นักธรรมชั้นตรี**ส่วนกลางทุกสนามสอบ

๑๔. การรับข้อสอบ**นักธรรมชั้นโทและเอก** การรับข้อสอบ**นักธรรมชั้นโทและเอก** ได้กำหนดเช่นเดียวกับ**นักธรรมชั้นตรี** ให้สนามสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการพิมพ์/ถ่ายสำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจกเตอร์ โดยสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้ข้อสอบในลักษณะแฟ้มคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีวิธีรับข้อสอบ ๒ ประการ คือ

- รับข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวง หรือ

- รับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบจากสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ให้สนามสอบรับข้อสอบที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวง (<http://www.gongtham.net>) หรือติดต่อรับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบ
ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา
๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงประสงค์ให้ทุกสนามสอบรับ
ข้อสอบด้วยระบบอินเทอร์เน็ต โดยมีขั้นตอนในการรับดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer,
Firefox, Google Chrome, ฯลฯ
๒. ใส่ที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ
<http://www.gongtham.net> และกด Enter และรอจนกว่าจะ
เข้าเว็บไซต์เรียบร้อยแล้ว
๓. คลิกที่ “ล็อกอินเข้าระบบเพื่อรับข้อสอบ”
๔. ใส่รหัสผู้ใช้ และรหัสผ่าน (ที่ได้รับทาง E-Mail) แล้วกดปุ่ม
“เข้าสู่ระบบ”
๕. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะมีแฟ้มข้อสอบทั้งหมด ๘ แฟ้ม ตามจำนวน
ชั้นและวิชา ให้คลิกแต่ละแฟ้มและทำการบันทึกลงเครื่อง
คอมพิวเตอร์

วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่านสำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชา**กระทุ้ง นักธรรม
ชั้นโทและเอก** ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ของแต่ละสนามสอบ
และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้เปิดแฟ้มข้อสอบ
ดังนี้

๑. เปิดแฟ้มข้อสอบด้วยโปรแกรม Acrobat Adobe Reader
รุ่น 5 หรือสูงกว่า
๒. โปรแกรมจะถามรหัสผ่านสำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบ ใส่รหัสผ่าน
ที่ได้รับทาง SMS หรือทาง E-Mail
๓. พิมพ์/ถ่ายสำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบเพื่อฉายออกทางจอภาพ
โปรเจคเตอร์

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักพิมพ์คู่มือการปฏิบัติงานโดยละเอียด
ถวาย

วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชา**ธรรม นักธรรม
ชั้นโทและเอก** ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ของแต่ละสนามสอบ
และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียว
กับวันแรก

วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชา**พุทธ นักธรรม
ชั้นโทและเอก** ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ของแต่ละสนามสอบ
และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียว
กับวันแรก

วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชาวินัย **นักธรรม
ชั้นโทและเอก** ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ของแต่ละสนามสอบ
และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียว
กับวันแรก

๑๕. การรับสมุดเซ็นเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ การสอบนักธรรมชั้นโทและ
เอก สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะจัดส่งสมุดเซ็นเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ
การสอบนักธรรมชั้นโทและเอก ไปยังสนามสอบนักธรรมชั้นโทและเอกส่วนกลาง
ทุกสนามสอบ

๑๖. การรับข้อสอบธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก การรับข้อสอบ
ธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก ได้กำหนดเช่นเดียวกับนักธรรม ให้สนามสอบเป็น
ผู้รับผิดชอบในการพิมพ์/ถ่ายสำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจกเตอร์ โดยสำนักงาน
แม่กองธรรมสนามหลวงจักให้ข้อสอบในลักษณะแฟ้มคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีวิธีรับข้อสอบ
๒ ประการ คือ

- รับข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวง หรือ
- รับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบจากสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ให้สนามสอบรับข้อสอบที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวง (<http://www.gongtham.net>) หรือติดต่อรับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบ
ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖
เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงประสงค์ให้ทุกสนามสอบรับ
ข้อสอบด้วยระบบอินเตอร์เน็ต โดยมีขั้นตอนในการรับดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer, Firefox, Google Chrome, ฯลฯ
๒. ใ้ที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ <http://www.gongtham.net> และกด Enter และรอจนกว่าจะเข้าเว็บไซต์เรียบร้อย
๓. คลิกที่ “ล็อกอินเข้าระบบเพื่อรับข้อสอบ”
๔. ใส่รหัสผู้ใช้ และรหัสผ่าน (ที่ได้รับทาง E-Mail) แล้วกดปุ่ม “เข้าสู่ระบบ”
๕. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะมีแฟ้มข้อสอบทั้งหมด ๑๒ แฟ้ม ตามจำนวนชั้นและวิชา ให้คลิกแต่ละแฟ้มและทำการบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๐๘.๐๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชา**ระบุ**
ธรรมศึกษาทุกชั้น ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละ
สนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้เปิด
แฟ้มข้อสอบ ดังนี้

๑. เปิดแฟ้มข้อสอบด้วยโปรแกรม Acrobat Adobe Reader รุ่น 5 หรือสูงกว่า
๒. โปรแกรมจะถามรหัสผ่านสำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบ ใส่รหัสผ่านที่ได้รับทาง SMS หรือทาง E-Mail

๓. พิมพ์/ถ่ายสำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบเพื่อฉายออกทางจอภาพ
โปรเจกเตอร์

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักพิมพ์คู่มือการปฏิบัติงานโดยละเอียด
ถวาย

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๓๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่ง รหัสผ่าน สำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชาธรรม
ธรรมศึกษาทุกชั้น ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละ
สนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติ
เช่นเดียวกับวิชาแรก

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๓.๓๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชาพุทธ
ธรรมศึกษาทุกชั้น ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละ
สนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติ
เช่นเดียวกับวิชาแรก

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๔.๓๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชาวินัย
ธรรมศึกษาทุกชั้น ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละ
สนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติ
เช่นเดียวกับวิชาแรก

เฉพาะธรรมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงใบตอบวิชาปรนัย คือ วิชาธรรม
พุทธ และวินัย เป็นใบเดียวกัน คือ ทั้ง ๓ วิชาอยู่ในใบเดียวกัน เมื่อสอบ

เสร็จแต่ละวิชาให้นักเรียนนำส่งที่กรรมการผู้กำกับห้องสอบ เมื่อถึงเวลาสอบวิชาต่อไปให้รับใบตอบเดิมทำการสอบวิชาต่อไป จนกว่าจะครบทั้ง ๓ วิชา

๑๗. การรับกระดาษใบตอบ สมุดเขียนเขียน และเอกสารอื่นๆ การสอบธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก ให้สำนักเรียนส่วนกลางมารับกระดาษใบตอบ สมุดเขียนเขียน และเอกสารอื่นๆ การสอบธรรมศึกษาทุกชั้น ตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เป็นต้นไป เวลา ๐๕.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๘.๐๐ น. ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑๘. กรณีมีการทุจริต ถ้าปรากฏว่ามีผู้ทำทุจริตในการสอบ ให้ลงหมายเหตุที่หัวกระดาษใบตอบและลงชื่อกรรมการผู้กำกับห้องสอบนั้นๆ ทุกรูป และให้ผู้เป็นประธานสนามสอบลงชื่อรับรองด้วย ทุจริตด้วยอาการอย่างไร ต้องบันทึกบอกให้ชัดเจน

๑๙. บัญชีรับใบตอบนักธรรมทุกชั้น ให้ใช้ใบเดียวทั้ง ๔ วิชา เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการจัดทำข้อมูล ให้ใช้รูปแบบพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงออกแบบใหม่ (ตามรูปแบบบัญชีที่ส่งมาพร้อมนี้) โดยให้สนามสอบพิมพ์ข้อมูลตามรูปแบบให้เรียบร้อย เรียงลำดับให้ตรงกับบัญชีขอเข้าสอบ (ศ.๑, ศ.๒) เมื่อส่งใบตอบวันแรกให้นักเรียนตรวจสอบชื่อ ฉายานามสกุล ฯลฯ หากผิดให้นักเรียนเขียนแก้ไขในบัญชีรับใบตอบนั้น แล้วลงลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้น ๆ ในแต่ละวัน (ไม่ควรใช้ลายเซ็น) ผู้สอบจะต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จะลงชื่อแทนกันไม่ได้

๒๐. บัญชีรับใบตอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้ใช้ใบเดียวทั้ง ๔ วิชา ให้สำนักเรียนที่มีสนามสอบ พิมพ์บัญชีรับใบตอบจากฐานข้อมูลของสำนักงานแม่กอง

ธรรมเนียมหลวงเท่านั้น ห้ามจัดพิมพ์เอง โดยให้กำหนดว่าห้องหนึ่งๆ มีผู้เข้าสอบเท่าใด ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานฯ จะดำเนินการพิมพ์เป็นรูปแบบบัญชีรับใบตอบดังเช่น ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องของข้อมูล เมื่อส่งใบตอบวิชาแรกให้นักเรียนตรวจสอบชื่อ นามสกุล ฯลฯ หากผิดให้นักเรียนเขียนแก้ไขในบัญชีรับใบตอบนั้น แล้วลงลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้นๆ (ไม่ควรใช้ลายเซ็น) ผู้สอบจะต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จะลงชื่อแทนกันไม่ได้

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมเนียมหลวงจะรับพิจารณาเฉพาะรายชื่อผู้ขอเข้าสอบที่เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลของสำนักงานฯ แล้วพิมพ์เป็นบัญชีรับใบตอบเท่านั้น หากมีรายชื่อเพิ่มเติมภายหลัง จะไม่รับพิจารณา

๒๑. การเรียงใบตอบของนักเรียน ให้เรียงใบตอบของนักเรียนตามเลขประจำตัวตามลำดับจากจำนวนน้อยอยู่ข้างบนไปหาจำนวนมาก ไม่ต้องเย็บปก

๒๒. การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นตรีเข้าห่อ ให้ทำต่อหน้าคณะกรรมการเมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นวันๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร สอบสนามไหน ฯลฯ ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรองพร้อมกับบอกเวลาวัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว แล้วรวบรวมส่งที่สำนักงาน แม่กองธรรมเนียมหลวง ภายในวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

๒๓. บัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบนักธรรมชั้นตรี และชิตีบันทึกรายชื่อข้อมูลบัญชีรับใบตอบ ให้สนามสอบรวบรวมบัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม พร้อมทั้งชิตีบันทึกรายชื่อข้อมูลบัญชีรับใบตอบ, บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓) ที่แก้ไขรายการผิดพลาดแล้ว ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมเนียมหลวง ภายในวันที่

๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

๒๔. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นตรี กำหนดตรวจวันที่ ๔-๕-๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับวันจันทร์-อังคาร-พุธ ขึ้น ๒-๓-๔ ค่ำ เดือน ๑๒ เริ่มตรวจเวลา ๐๘.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ณ วัดยาง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร

๒๕. การประกาศผลสอบนักธรรมชั้นตรี กำหนดประกาศวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับ วันศุกร์ แรม ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ณ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๒๖. การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นโทและเอก ให้ทำต่อหน้ากรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นวันๆ และเป็นชั้นๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร ของที่เท่าไร สอบสนามไหน เป็นต้น ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลา วัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้ห่อรวมเฉพาะชั้น เป็นนักธรรมชั้นโท ๑ ห่อ นักธรรมชั้นเอก ๑ ห่อ ถ้ามีชั้นละหลายห่อ ให้บอกจำนวนด้วยว่ากี่ห่อ ห่อที่ ๑ - ๒ ฯลฯ เมื่อประธานสนามสอบปิดซองใบตอบข้อสอบแล้ว ห้ามมิให้เปิดซองใบตอบอีกเป็นอันขาด แล้วส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ภายในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๒๗. การบรรจุใบตอบธรรมศึกษาทุกชั้นเข้าห่อ ให้ทำต่อหน้ากรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นเป็นชั้นๆ แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร ของที่เท่าไร สอบสนามไหน เป็นต้น ให้ คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลา วัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว

ให้หอรวมเฉพาะชั้น เป็นธรรมศึกษาชั้นตรี ๑ ห่อ ธรรมศึกษาชั้นโท ๑ ห่อ และ ธรรมศึกษาชั้นเอก ๑ ห่อ ถ้ามีชั้นละหลายห่อ ให้บอกจำนวนด้วยว่ากี่ห่อๆ ที่ ๑ - ๒ ฯลฯ เมื่อประธานสนามสอบปิดของใบตอบข้อสอบแล้ว ห้ามมิให้เปิด ของใบตอบอีกเป็นอันขาด แล้วส่งที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ภายในวัน ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๒๘. บัญชีรับใบตอบและบัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบ ให้ประธาน สนามสอบรวบรวมบัญชีทุกประเภท และจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ส่งที่สำนักงานแม่กองธรรม สนามหลวงพร้อมกระดาษใบตอบ

๒๙. การจัดพิมพ์บัญชีรับใบตอบลงแผ่นซีดีบันทึกข้อมูล (เฉพาะ นักธรรม) ให้แก้ไขรายการที่ผิดในบัญชีรับใบตอบ และบัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓) แล้ว บันทึกลงแผ่นซีดี พร้อมนำส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เพื่อความสะดวก ถูกต้องของข้อมูลในการกรอกรวมคะแนน ประกาศผลสอบ และจัดพิมพ์ประกาศนียบัตร ให้แก่นักเรียนผู้สอบได้

๓๐. การตรวจใบตอบวิชากระทั้ธรรมศึกษาชั้นตรี-โท กำหนดตรวจวันที่ ๑๒-๑๓-๑๔-๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับวัน พุธหัสบดี-ศุกร์-เสาร์- อาทิตย์ ขึ้น ๑๐-๑๑-๑๒-๑๓ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น. ถึง เวลา ๑๖.๐๐ น. ใบตอบนักธรรมชั้นโทและใบตอบธรรมศึกษา วิชาเรียงความ แก่กระทั้ธรรมชั้นตรี-โท ของสำนักเรียนส่วนกลาง จะดำเนินการตรวจ ณ พระวิหาร วัดศรีทศเทพ และสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ดังเช่นทุกปีที่ผ่านมา

๓๑. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโท และธรรมศึกษาชั้นโท กำหนด
ตรวจวันที่ ๑๙-๑๕-๒๐-๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับวันพุธ-พฤหัสบดี-
ศุกร์-เสาร์ แรม ๑-๒-๓-๔ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น. ถึง
เวลา ๑๖.๐๐ น. ณ วิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวราราม

๓๒. การตรวจใบตอบนักธรรมชั้นเอก และธรรมศึกษาชั้นเอก กำหนด
ตรวจวันที่ ๑๙-๑๕-๒๐-๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับวันพุธ-พฤหัสบดี-
ศุกร์-เสาร์ แรม ๑-๒-๓-๔ ค่ำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น. ถึง
เวลา ๑๖.๐๐ น. ใบตอบนักธรรมชั้นเอก และใบตอบธรรมศึกษาชั้นเอก
จะดำเนินการตรวจที่วัดสามพระยา ดังเช่นทุกปีที่ผ่านมา

๓๓. สำนักเรียนที่แยกสอบโดยเฉพาะ ให้เจ้าสำนักเรียนพิจารณาแต่งตั้ง
พระภิกษุผู้สามารถไปเป็นกรรมการควบคุมดูแลการสอบอย่างน้อยแห่งละ ๓ รูป

๓๔. สำนักเรียนคณะเขต ให้เจ้าคณะเขตนั้นๆ ตั้งคณะกรรมการ
อำนวยความสะดวกประจำสนามสอบนั้นๆ อย่างน้อยแห่งละ ๓ รูป

๓๕. รายงานการสอบธรรม ให้ผู้เป็นประธานสนามสอบแต่ละแห่ง
ทำรายงานโดยตรงไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๖. การประกาศอนุโมทนา ถ้ามีบัญชีรายนามท่านผู้บริจาคทรัพย์อุปถัมภ์
ในการสอบธรรมสนามหลวง สมควรประกาศอนุโมทนา ให้ผู้เป็นประธาน
สนามสอบนั้นๆ ดำเนินการประกาศอนุโมทนาโดยตรง

๓๗. ระเบียบอื่นๆ นอกจากนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของสนามหลวง
แผนกธรรมทุกประการ

ประกาศ ณ วันที่ ๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพระนางเจ้า

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

(ภาคผนวก)

๑. สนามสอบนักธรรมชั้นตรีและธรรมศึกษาในส่วนกลาง สนามหลวง
แผนกธรรมกำหนดให้สำนักเรียนต่าง ๆ สอบธรรมสนามหลวงในสนามสอบ ดังนี้
รวมสอบนักธรรมชั้นตรี ดังนี้

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ วัดชนะสงคราม วัดเทพธิดาราม วัดราชบูรณะ	วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์
วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม วัดสุทัศน์เทพวราราม	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
วัดสามพระยา วัดกนิษฐา วัดเทพากร คณะเขตบางพลัด วัดอมรคีรี	วัดสามพระยา
วัดพระพิเรนทร์ วัดสระเกศ วัดมหรณพาราม	วัดพระพิเรนทร์

วัดไตรมิตรวิทยาราม วัดจักรวรรดิราชาวาส วัดมหาพฤฒาราม วัดปทุมคงคา วัดหัวลำโพง วัดบพิตรพิมุข คณะเขตสัมพันธวงศ์	วัดไตรมิตรวิทยาราม
วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
วัดสร้อยทอง	วัดสร้อยทอง
วัดพรหมวงศาราม	วัดพรหมวงศาราม
วัดยานนาวา คณะเขตยานนาวา	วัดยานนาวา
วัดราชสิงขร คณะเขตบางคอแหลม	วัดราชสิงขร
วัดยาง คณะเขตพระโขนง-บางนา คณะเขตประเวศ คณะเขตสวนหลวง วัดบางนาใน	วัดยาง
วัดคลองเตยใน คณะเขตคลองเตย-วัฒนา	วัดคลองเตยใน
วัดเทพศิลา คณะเขตบางกะปิ	วัดเทพศิลา

วัดนวลจันทร์ คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	วัดนวลจันทร์
วัดเสมียนนารี คณะเขตบางเขน-จตุจักร คณะเขตสายไหม	วัดเสมียนนารี
วัดดอนเมือง คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	วัดดอนเมือง
วัดแสนสุข คณะเขตมีนบุรี	วัดแสนสุข
วัดบัวแก้วศรัทธาธรรม คณะเขตคลองสามวา	วัดบัวแก้วศรัทธาธรรม
วัดลานบุญ คณะเขตลาดกระบัง	วัดลานบุญ
วัดหนองจอก คณะเขตหนองจอก	วัดหนองจอก
วัดประยูรวงศาวาส วัดกัลยาณมิตร คณะเขตธนบุรี วัดอินทาราม	วัดประยูรวงศาวาส

วัดอนงคาราม วัดพิชัยญาติการาม วัดทองนพคุณ วัดทองธรรมชาติ วัดหิรัญรูจี วัดโพธิ์นิมิตร วัดใหญ่ศรีสุพรรณ	วัดอนงคาราม
วัดสารอด คณะเขตราชบุรุษ คณะเขตทุ่งครุ	วัดสารอด
วัดเลา คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	วัดเลา
วัดราชโอรสาราม	วัดราชโอรสาราม
วัดราชสิทธิาราม วัดอรุณราชวราราม วัดหงส์รัตนาราม วัดโมลีโลกยาราม วัดนาคกลาง วัดสังข์กระจาย คณะเขตบางกอกใหญ่	วัดราชสิทธิาราม

วัดระฆังโฆสิตาราม วัดคูตาคาราม วัดสุวรรณาราม วัดดาวดึงษาราม วัดคฤหบดี วัดศรีสุदारาม	วัดระฆังโฆสิตาราม
วัดกาญจนสิงหาสน์ วัดรัษฎาธิษฐาน	วัดกาญจนสิงหาสน์
วัดชัยพฤกษมาลา	วัดชัยพฤกษมาลา
วัดปากน้ำ วัดมินนารดี	วัดปากน้ำ
คณะเขตภาษีเจริญ วัดบุญประดิษฐ์ วัดชัยนิมพลี คณะเขตบางแค	วัดบุญประดิษฐ์
คณะเขตหนองแขม วัดโกมุทพุทธรังสี คณะเขตทวีวัฒนา	วัดโกมุทพุทธรังสี

<p>วัดบวรนิเวศวิหาร</p> <p>คณะจังหวัดนนทบุรี (ช) สนามวัดราษฎร์นิยม</p> <p>วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม</p> <p>วัดมกุฎกษัตริยาราม</p> <p>วัดปทุมวนาราม</p> <p>วัดโสมนัสวิหาร</p> <p>วัดเทพศิรินทราวาส</p> <p>วัดบรมนิวาส</p> <p>วัดสัมพันธวงศ์</p> <p>วัดราชาธิวาส</p> <p>วัดนรนาถสุนทริการาม</p>	<p>วัดบวรนิเวศวิหาร</p>
<p>วัดพระศรีมหาธาตุ</p> <p>วัดธรรมมงคล</p> <p>วัดธาตุทอง</p>	<p>วัดพระศรีมหาธาตุ</p>

<p>วัดอาวุธวิกสิตาราม</p> <p>วัดบวรนิเวศวิหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - วัดบวรมงคล - วัดแก้วพิทักษ์เจริญธรรม - วัดเชิงเลน <p>วัดบุปผาราม</p> <p>วัดสัมพันธวงศ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - วัดสามัคคีอุทิศ - วัดราชบูรณะ - วัดทองนพคุณ - วัดท่าข้าม 	<p>วัดอาวุธวิกสิตาราม</p>
<p>วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม</p> <ul style="list-style-type: none"> - วัดอาสาฬหบูชา 	<p>วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม</p>
<p>วัดบวรนิเวศวิหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - วัดเขมาภิรตาราม - วัดบางขวาง - วัดมัชฌิมศรัทธาราม 	<p>วัดเขมาภิรตาราม จังหวัดนนทบุรี</p>

๒. สนามสอบนักเรียนชั้นโทและชั้นเอกในส่วนกลาง สนามหลวงแผนก
 ธรรมกำหนดให้สำนักเรียนต่าง ๆ ในสังกัดสนามสอบเดิม รวมสนามสอบดังนี้

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดสามพระยา วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	วัดสามพระยา
วัดสร้อยทอง วัดพรหมวงศาราม	วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
วัดไทรมิตรวิทยาราม วัดยานนาวา วัดพระพิเรนทร์ วัดราชสิงขร	วัดไทรมิตรวิทยาราม
วัดราชสิทธิาราม วัดอนงคาราม วัดประยูรวงศาวาส	วัดราชสิทธิาราม
วัดระฆังโฆสิตาราม วัดกาญจนสิงหาสน์ วัดชัยพฤกษ์มาลา วัดโกมุทพุทธรังสี	วัดระฆังโฆสิตาราม
วัดปากน้ำ วัดราชโอรสาราม วัดบุญประดิษฐ์	วัดปากน้ำ

วัดแสนสุข วัดลานบุญ วัดหนองจอก วัดบัวแก้วศรีธรรมชาติ	วัดแสนสุข
วัดเลา วัดสารอด	วัดเลา
วัดยาง วัดเทพลีลา วัดนวลจันทร์ วัดคลองเตยใน	วัดยาง
วัดดอนเมือง วัดเสมียนนารี	วัดดอนเมือง
วัดบวรนิเวศวิหาร วัดเขมาภิรตาราม (นนทบุรี) วัดพระศรีมหาธาตุ	วัดบวรนิเวศวิหาร
วัดอาวุธวิกสิตาราม	วัดทองน็ยม
วัดอาสาสงคราม (สมุทรปราการ)	วัดอาสาสงคราม (สมุทรปราการ)

๓. สนามสอบธรรมศึกษาส่วนกลาง สนามหลวงแผนกธรรมกำหนดให้
 สำนักเรียนต่าง ๆ สอบในสนามสอบดังนี้

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดบวรนิเวศวิหาร	วัดบวรนิเวศวิหาร
วัดบวรนิเวศวิหาร	โรงเรียนพระราม ๕ กาญจนภิเษก
วัดบวรนิเวศวิหาร	โรงเรียนอุดมศึกษา
วัดบวรนิเวศวิหาร	โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ
วัดบวรนิเวศวิหาร	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
วัดบวรนิเวศวิหาร	โรงเรียนโพธิสารพิทยากร
วัดบวรนิเวศวิหาร	โรงเรียนวัดบวรมงคล
วัดบวรนิเวศวิหาร	โรงเรียนศิริมงคลศึกษา
วัดบวรนิเวศวิหาร	วัดเขมาภิรตาราม
วัดบวรนิเวศวิหาร	โรงเรียนวัดพุทธบูชา
วัดบวรนิเวศวิหาร	วัดมัชฌันติการาม
วัดบวรนิเวศวิหาร	โรงเรียนกองทัพบกอุปถัมภ์ ช่างกล ขส.ทบ.
วัดบวรนิเวศวิหาร	โรงเรียนสตรีวิทยา
วัดบวรนิเวศวิหาร	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โรงเรียนวัดราชบพิธ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โรงเรียนโสมภาพพัฒนา
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โรงเรียนฟ่องพลอยอนุสรณ์
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โรงเรียนอาษาวิทยา
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวกรุงเทพ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โรงเรียนวัดทิพพาวาส
วัดมกุฏกษัตริยาราม	โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์
วัดเทพศิรินทราวาส	โรงเรียนเทพศิรินทร์

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดสัมพันธวงศ์	วัดสามัคคีสุทธาวาส
วัดสัมพันธวงศ์	วัดราษฎร์บำรุง
วัดสัมพันธวงศ์	โรงเรียนบ้านนายเหรียญ
วัดสัมพันธวงศ์	โรงเรียนวิสุทธิสุนทร
วัดสัมพันธวงศ์	โรงเรียนวัดท่าข้าม
วัดสัมพันธวงศ์	โรงเรียนราชวินิตบางแคปานขำ
วัดราชาธิวาสวิหาร	โรงเรียนวัดราชาธิวาส
วัดปทุมวนาราม	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
วัดปทุมวนาราม	โรงเรียนสาธิต มศว. ปทุมวัน
วัดปทุมวนาราม	โรงเรียนวัดปทุมวนาราม
วัดบรมนิวาส	โรงเรียนวัดบรมนิวาส
วัดธาตุทอง	วัดธาตุทอง
วัดธรรมมงคล	วัดธรรมมงคล
วัดพระศรีมหาธาตุ	วัดพระศรีมหาธาตุ
วัดพระศรีมหาธาตุ	โรงเรียนสารวิทยา
วัดพระศรีมหาธาตุ	โรงเรียนปรางโสมวิทยารามอินทรา
วัดพระศรีมหาธาตุ	โรงเรียนหอวัง
วัดพระศรีมหาธาตุ	โรงเรียนวัดราษฎร์นิยมธรรม
วัดพระศรีมหาธาตุ	โรงเรียนบางบัว
วัดพระศรีมหาธาตุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
วัดพระศรีมหาธาตุ	โรงเรียนมัธยมสาธิต วัดพระศรีมหาธาตุ
วัดพระศรีมหาธาตุ	โรงเรียนสตรีวิทยา ๒
วัดพระศรีมหาธาตุ	โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์
วัดมหาธาตุ	วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์
วัดมหาธาตุ	โรงเรียนวัดไตรสามัคคี

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดมหาธาตุ	โรงเรียนวัดสวนส้ม
วัดมหาธาตุ	โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มจร.
วัดมหาธาตุ	โรงเรียนประชารัฐ
วัดพระเชตุพน	โรงเรียนตั้งตรงจิตรพณิชยการ
วัดสุทัศนเทพวราราม	โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
วัดสามพระยา	โรงเรียนวัดสังเวช
วัดพระพิเรนทร์	วัดพระพิเรนทร์
วัดพระพิเรนทร์	โรงเรียนวัดชัยมงคล
วัดพระพิเรนทร์	โรงเรียนปทุมวัน
วัดพระพิเรนทร์	โรงเรียนสวนลุมพินี
วัดพระพิเรนทร์	โรงเรียนวัดพลับพลาชัย
วัดสระเกศ	โรงเรียนวัดสระเกศ
วัดสระเกศ	วิทยาลัยสารพัดช่าง พระนคร
วัดสระเกศ	โรงเรียนสายปัญญา
วัดสระเกศ	โรงเรียนเทคโนโลยีสยาม
วัดไตรมิตรวิทยาราม	วัดไตรมิตรวิทยาราม
วัดปทุมคงคา	โรงเรียนพุทธมามกะผู้เยาว์วัดปทุมคงคา
วัดปทุมคงคา	โรงเรียนปทุมคงคา
วัดปทุมคงคา	โรงเรียนศึกษานารีวิทยา
วัดปทุมคงคา	โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์
คณะเขตสัมพันธวงศ์	โรงเรียนวัดชัยชนะสงคราม
วัดเบญจมบพิตร	โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
วัดเบญจมบพิตร	โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ
วัดเบญจมบพิตร	โรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒนา (วัดโบสถ์)
วัดเบญจมบพิตร	โรงเรียนวัดอัมพวัน

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดเบญจมบพิตร	โรงเรียนโยธินบูรณะ (วัดใหม่ทองเสน)
วัดเบญจมบพิตร	โรงเรียนสุโขทัย (วัดสุคันธาราม)
วัดเบญจมบพิตร	โรงเรียนวัดธรรมจักริตาราม
วัดเบญจมบพิตร	โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม
วัดสร้อยทอง	เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
วัดสร้อยทอง	เรือนจำกลางคลองเปรม
วัดสร้อยทอง	โรงเรียนวัดสร้อยทอง
วัดสร้อยทอง	โรงเรียนวัดบางโพโอมาวาส
วัดสร้อยทอง	โรงเรียนโยธินบูรณะ ๒
วัดสร้อยทอง	โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง
วัดสร้อยทอง	โรงเรียนเวทวันธรรมมาวาส
วัดพรหมวงศาaram	วัดพรหมวงศาaram
วัดพรหมวงศาaram	โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
วัดพรหมวงศาaram	วัดทัศนารุณสุนทรภิราม
วัดพรหมวงศาaram	โรงเรียนวัดคิสงศาaram
วัดพรหมวงศาaram	โรงเรียนวิชากร
วัดพรหมวงศาaram	โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ ๗
วัดพรหมวงศาaram	โรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์
วัดพรหมวงศาaram	โรงเรียนกุนนทีรุทธาราามวิทยาคม
วัดมหาพฤฒาราม	โรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม
วัดมหาพฤฒาราม	โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวัง
วัดมหาพฤฒาราม	โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่วมเกล้า
วัดหัวลำโพง	โรงเรียนพุทธจักรวิทยา
วัดยานนาวา	มหาวิทยาลัยสยาม

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนวิชาการราชดำเนิน
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคโนโลยีวิมลบริหารธุรกิจ
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคโนโลยีวิมล ศรีย่าน
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคโนโลยีมิตรพลบริหารธุรกิจ
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูบริหารธุรกิจ
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนวิชาการเจ้าพระยา
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู
วัดยานนาวา	โรงเรียนจินดาบำรุง
วัดยานนาวา	โรงเรียนสวนอนันต์
วัดยานนาวา	โรงเรียนสตรีวัดอัสสัมชัญ
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดรางบัว
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดอ่างแก้ว(จิบ ปาน้ำ)
วัดยานนาวา	โรงเรียนอำนวยการศิลป์มีนบุรี
วัดยานนาวา	โรงเรียนมัธยมสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดนินสูวาราม
วัดยานนาวา	โรงเรียนมัธยมสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วัดยานนาวา	โรงเรียนกมลจิ่งจัน
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดโพธิ์ (ราษฎร์ผดุงผล)
วัดยานนาวา	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอาชีวศิลป์
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคโนโลยีทักษิณาบริหารธุรกิจ

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดยานนาวา	ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวินิจฉัยวิทยาวัดยานนาวา
วัดยานนาวา	โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม
วัดยานนาวา	โรงเรียนประถมนนทรี
วัดยานนาวา	โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
วัดยานนาวา	โรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคม
วัดยานนาวา	โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา
วัดยานนาวา	โรงเรียนทวีวัฒนา
วัดยานนาวา	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดสุทธิวาราม
วัดยานนาวา	โรงเรียนโสมภานุสรณ์
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดดอกไม้
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดช่องนนทรี
วัดยานนาวา	โรงเรียนศิริพิชญ์
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดคอน
วัดยานนาวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดด่าน
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดนวลนรดิศ
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดไผ่ตัน
วัดยานนาวา	วิทยาลัยเทคโนโลยีไทยอิตะ
วัดยานนาวา	โรงเรียนวัดมะลิ
วัดยานนาวา	โรงเรียนนิพัทธ์วิทยา
วัดยานนาวา	โรงเรียนบางกะปิ
วัดยานนาวา	โรงเรียนบ้านบางกะปิ
วัดราชสิงขร	วัดราชสิงขร

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดราชสิงขร	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย สมุทรปราการ
คณะเขตพระโขนง-บางนา	โรงเรียนสรรพาวุธวิทยา
คณะเขตพระโขนง-บางนา	โรงเรียนสิริรัตนาร
คณะเขตพระโขนง-บางนา	โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย
คณะเขตพระโขนง-บางนา	โรงเรียนเพ็ญพินอนุสรณ์
คณะเขตพระโขนง-บางนา	โรงเรียนวัดบางนาออก
คณะเขตพระโขนง-บางนา	โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์
คณะเขตพระโขนง-บางนา	โรงเรียนพูนสิน (เพชรสุขอุปถัมภ์)
คณะเขตพระโขนง-บางนา	โรงเรียนคาราคาม
คณะเขตพระโขนง-บางนา	โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม
วัดบางนาใน	โรงเรียนอรรถวิทย์
วัดบางนาใน	โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์
วัดบางนาใน	โรงเรียนวัดบางนาใน
วัดบางนาใน	โรงเรียนอำนวยการกนกศิริอนุสรณ์
คณะเขตสวนหลวง	วัดยาง
คณะเขตบางกะปิ	โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง
วัดเทพลีลา	โรงเรียนปรีดิธรรมวัดเทพลีลา
วัดเทพลีลา	โรงเรียนวัดเทพลีลา
วัดเทพลีลา	โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
วัดเทพลีลา	โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย (กระจ่าง สิงหเสนี)
วัดเทพลีลา	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่าย ประถม)
วัดเทพลีลา	โรงเรียนไชยศรีปราโมชอนุสรณ์

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดเทพศิลา	วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย
วัดเทพศิลา	โรงเรียนเทพศิลา
วัดเทพศิลา	โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์
วัดเทพศิลา	โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง
วัดเทพศิลา	โรงเรียนประชากรราษฎร์บำเพ็ญ
วัดเทพศิลา	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
วัดเทพศิลา	โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม
วัดเทพศิลา	โรงเรียนถนนอมบุตร
วัดเทพศิลา	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษา น้อมเกล้า
วัดเทพศิลา	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนวัดนวลจันทร์
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนวัดบางเตย
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนคลองกุ่ม
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนชินวร
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนโสมมาภา
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ๒
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	วัดลาดพร้าว
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียน ทบอ.เพชรวุฒวิทยา ในพระ อุปถัมภ์ฯ
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนเพชรถนนอม
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนโชคชัย(ครูเกี้ยว)
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนประสาทวิทยา

สำนักเรียน	สนามสอบ
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนพิชัยพัฒนา
คณะเขตลาดพร้าว-บึงกุ่ม	โรงเรียนเทพเสนาอนุสรณ์
คณะเขตบางเขน-จตุจักร	โรงเรียนอนุบาลวัดไตรรัตนาราม
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนดอนเมืองจาตุรจินดา
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์)
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนทุ่งสองห้อง
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนวัดดอนเมือง
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนประชาอุทิศ
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา ๑
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา ๒
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนวัดหลักสี่
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนบำรุงวิวรรณ์วิทยา
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนพหลโยธิน
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนเปรมประชา
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนการเคหะท่าทราย
คณะเขตดอนเมือง-หลักสี่	โรงเรียนบางเขน
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางเขน
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนบ้านคลองบัว
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนลอยสายอนุสรณ์
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๕ เฉลิมพระเกียรติ
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนวัดหนองใหญ่
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนบ้านบัวมด
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม

สำนักเรียน	สนามสอบ
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนพรพระร่วงประสิทธิ์
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนชอยแอนเนกซ์
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย (ประถม)
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนประชานุกูล
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนแย้มจากัดวิชานุสรณ์
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนออเงิน
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนประเทืองทิพย์วิทยา
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนเลิศหล้า
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนผ่องสุวรรณ
คณะเขตสายไหม	โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย ๒
คณะเขตมีนบุรี	เรือนจำพิเศษมีนบุรี
คณะเขตมีนบุรี	โรงเรียนมีนประสาทวิทยา
คณะเขตมีนบุรี	โรงเรียนสตรีเศรษฐบุตธำเพ็ญ
คณะเขตมีนบุรี	โรงเรียนเศรษฐบุตธำเพ็ญ
คณะเขตมีนบุรี	โรงเรียนวัดใหม่ลำนากแหวก
คณะเขตมีนบุรี	โรงเรียนคันทนายาว (ธาริน เจริญสงเคราะห์)
คณะเขตมีนบุรี	โรงเรียนวัดแสนสุข
คณะเขตมีนบุรี	โรงเรียนมีนบุรี
คณะเขตมีนบุรี	โรงเรียนวัดบำเพ็ญเหนือ
คณะเขตมีนบุรี	โรงเรียนบางชัน (ปลื้มวิทยานุสรณ์)
คณะเขตมีนบุรี	โรงเรียนวัดทองสัมฤทธิ์
คณะเขตมีนบุรี	โรงเรียนวัดคูบอน
คณะเขตคลองสามวา	โรงเรียนวัดบัวแก้ว
คณะเขตคลองสามวา	โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด
คณะเขตคลองสามวา	โรงเรียนวัดพระยาสุเรนทร์

สำนักเรียน	สนามสอบ
คณะเขตคลองสามวา	โรงเรียนกลางคลองสอง
คณะเขตคลองสามวา	โรงเรียนประชารายราษฎร์อุปถัมภ์
คณะเขตคลองสามวา	โรงเรียนบ้านหนองระแหง
คณะเขตคลองสามวา	โรงเรียนวัดลำกะดาน
คณะเขตคลองสามวา	โรงเรียนวัดเป็นทอง
คณะเขตคลองสามวา	โรงเรียนสุคติวิทยา
คณะเขตลาดกระบัง	โรงเรียนวัดบำรุงริน
คณะเขตลาดกระบัง	โรงเรียนวัดราชโกษา
คณะเขตลาดกระบัง	โรงเรียนวัดพลมานีย์
คณะเขตลาดกระบัง	โรงเรียนวัดบึงบัว
คณะเขตลาดกระบัง	โรงเรียนวัดสุทธาโกชน์
คณะเขตลาดกระบัง	โรงเรียนวัดปากบึง
คณะเขตลาดกระบัง	โรงเรียนวัดลาดกระบัง
คณะเขตลาดกระบัง	โรงเรียนวัดลานบุญ
คณะเขตลาดกระบัง	โรงเรียนวัดปลูกศรัทธา
คณะเขตลาดกระบัง	โรงเรียนวัดสังฆราชา
คณะเขตหนองจอก	โรงเรียนวัดหนองจอก
คณะเขตหนองจอก	โรงเรียนวัดสามง่าม
คณะเขตธนบุรี	โรงเรียนอำนวยการศึกษา
คณะเขตธนบุรี	โรงเรียนธนบุรีวรเทพีพลารักษ์
คณะเขตธนบุรี	โรงเรียนวัดบางสะแกใน
คณะเขตธนบุรี	โรงเรียนบางแคเหนือ
คณะเขตธนบุรี	โรงเรียนวัดกระจัดพิณี
คณะเขตธนบุรี	โรงเรียนวัดราชวรินทร์
คณะเขตธนบุรี	โรงเรียนวัดราชคฤห์

สำนักเรียน	สนามสอบ
คณะเขตชนบุรี	โรงเรียนวัดบางน้ำชน
วัดหิรัญรูจี	โรงเรียนวัดใหญ่ศรีสุพรรณ
วัดประยูรวงศาวาส	วัดประยูรวงศาวาส
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนมัธยมวัดดาวทอง
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนสีตบุตรบำรุง
วัดประยูรวงศาวาส	มูลนิธิกลุ่มแสงเทียน วัดบางไส้ไก่
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนมัธยมวัดนายโรง
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนวัดประยูรวงศ์
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนจिरดา
วัดประยูรวงศาวาส	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนวัดดาวทอง (ประถม)
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนบำรุงวิชา
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนอนุบาลวัดปรีนัยก
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนราชวินิต
วัดประยูรวงศาวาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏชนบุรี
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สุวินทวงศ์
วัดประยูรวงศาวาส	วิทยาลัยการอาชีพกาญจนาภิเษกหนองจอก
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนมาเรียลัย
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนพรตพิทยพัถ
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนวัดใหม่กระทู้มลิ้ม
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนบดินทรเดชา ๔
วัดประยูรวงศาวาส	โรงเรียนช่างกรรมอุทุมหารเรือ

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดประยุรวงศาวาส	โรงเรียนวัดคลองภูมิ
วัดประยุรวงศาวาส	โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา
วัดประยุรวงศาวาส	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
วัดประยุรวงศาวาส	โรงเรียนวัดตะล่อม
วัดประยุรวงศาวาส	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วัดอินทาราม	โรงเรียนวัดอินทาราม
วัดอินทาราม	โรงเรียนวัดเวฬุราชิม
วัดอินทาราม	โรงเรียนวัดโพธิ์นิมิตร
วัดอนงคาราม	วัดอนงคาราม
วัดอนงคาราม	โรงเรียนสตรีวุฒิมศศึกษา
วัดอนงคาราม	โรงเรียนศึกษานารี
วัดทองธรรมชาติ	โรงเรียนวัดสุวรรณ
วัดทองธรรมชาติ	โรงเรียนวัดสุทธาราม
วัดทองธรรมชาติ	โรงเรียนวัดทองเพลง
คณะเขตราชบุรีบูรณะ	โรงเรียนวัดสารอด
คณะเขตราชบุรีบูรณะ	โรงเรียนจจรโรจน์วิทยา
คณะเขตราชบุรีบูรณะ	โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ
คณะเขตราชบุรีบูรณะ	โรงเรียนวัดบางปะกอก
คณะเขตราชบุรีบูรณะ	โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	ทัฬหสถานหญิงธนบุรี
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนทวีธาภิเศก ๒
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนวัดกำแพง
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนวัดบางบอน
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร

สำนักเรียน	สนามสอบ
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนวัดเลา
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนบ้านนายสี
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนวัดสะแกงาม
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนวัดเสม็ดคำ
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนวัดบางกระดี
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนราชมนตรี
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ธนบุรี
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนบ้านนายผล (แม่ในสุวรรณอุปถัมภ์)
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนสถานีพรหมแดน (รักษาสุขราษฎร์บำรุง)
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	โรงเรียนวัดประชานำรุง
คณะเขตบางขุนเทียน-บางบอน	วิทยาลัยเทคโนโลยีปทีปผลผลิต
วัดราชโอรสาราม	โรงเรียนวัดราชโอรส
วัดราชโอรสาราม	โรงเรียนบางมควิทยา
วัดราชโอรสาราม	โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง
วัดราชโอรสาราม	โรงเรียนวัดหนัง
วัดราชโอรสาราม	เรือนจำพิเศษธนบุรี
วัดราชโอรสาราม	โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ
วัดราชโอรสาราม	โรงเรียนวัดกก
วัดราชโอรสาราม	โรงเรียนวัดนาคนิมิตร
คณะเขตบางกอกใหญ่	โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม
คณะเขตบางกอกใหญ่	โรงเรียนวัดท่าพระ
วัดราชสิทธิาราม	วัดราชสิทธิาราม
วัดอรุณราชวราราม	โรงเรียนเสตะเวชวิทยา

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดอรุณราชวราราม	โรงเรียนทวิธาภิเศก (มัธยม)
วัดอรุณราชวราราม	โรงเรียนทวิธาภิเศก (ประถม)
วัดสังข์กระจาย	โรงเรียนฤทธิธรรงค์รอน
คณะเขตบางกอกน้อย	โรงเรียนศุภวรรณ
คณะเขตบางกอกน้อย	โรงเรียนวัดอัมพวา
คณะเขตบางกอกน้อย	โรงเรียนวัดอมรินทราราม
คณะเขตบางกอกน้อย	โรงเรียนวัดยางสุทธาราม
คณะเขตบางกอกน้อย	โรงเรียนวัดโพธิ์เรียง
คณะเขตบางกอกน้อย	โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย
วัดระฆังโฆสิตาราม	โรงเรียนสตรีวัดระฆัง
วัดคูสิดาราม	โรงเรียนมัธยมวัดคูสิดาราม
วัดสุวรรณาราม	โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม
วัดสุวรรณาราม	โรงเรียนวัดสุวรรณาราม
วัดกฤษหบดี	โรงเรียนวัดกฤษหบดี
วัดกฤษหบดี	โรงเรียนวัดรวกบางบำหรุ
วัดกฤษหบดี	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
วัดดาวดึงษาราม	โรงเรียนบางยี่ขันวิทยาคม
วัดดาวดึงษาราม	โรงเรียนตั้งพิรุฬห์ธรรม
วัดดาวดึงษาราม	วัดดาวดึงษาราม
วัดดาวดึงษาราม	โรงเรียนวัดเปาโรหิตย์
วัดดาวดึงษาราม	โรงเรียนวัดฉัตรแก้วจงกลณี
วัดเทพากร	โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร
วัดเทพากร	โรงเรียนวัดเทพากร
วัดกาญจนสิงหาสน์	วัดกาญจนสิงหาสน์
วัดกาญจนสิงหาสน์	โรงเรียนวัดปากน้ำฝั่งเหนือ

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดกาญจนสิงหาสน์	โรงเรียนนิมพลี
วัดกาญจนสิงหาสน์	โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม
วัดกาญจนสิงหาสน์	โรงเรียนอุบลรัตน์ราชกัญญาราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
วัดกาญจนสิงหาสน์	โรงเรียนวัดช่างเหล็ก (ส.ช.ก.)
วัดกาญจนสิงหาสน์	โรงเรียนวัดช่างเหล็ก (กทม.)
วัดรัษฎาธิษฐาน	โรงเรียนมหารณพาราม
วัดรัษฎาธิษฐาน	โรงเรียนชุมทางตลิ่งชัน
วัดรัษฎาธิษฐาน	วัดรัษฎาธิษฐาน
วัดรัษฎาธิษฐาน	โรงเรียนวัดตลิ่งชัน
วัดชัยพฤกษมาลา	โรงเรียนกุศลศึกษา
วัดชัยพฤกษมาลา	โรงเรียนวัดชัยพฤกษมาลา
วัดชัยพฤกษมาลา	โรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒน์
คณะเขตภาษีเจริญ	โรงเรียนวัดทองศาลางาม
คณะเขตภาษีเจริญ	โรงเรียนเผดิมศึกษา
คณะเขตภาษีเจริญ	โรงเรียนวัดนาคนคร
คณะเขตภาษีเจริญ	โรงเรียนก้นตฬาราราม
คณะเขตภาษีเจริญ	โรงเรียนศาลเจ้า
คณะเขตภาษีเจริญ	โรงเรียนศิรินุสรณ์วิทยา
คณะเขตภาษีเจริญ	โรงเรียนวัดโคกนอน
คณะเขตภาษีเจริญ	วิทยาลัยพาณิชย์การธนบุรี
วัดปากน้ำ	วัดปากน้ำ
วัดนิมมานรดี	วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชย์การภาษานุสรณ์บางแค
วัดนิมมานรดี	โรงเรียนบุษยรัตน์บริหารธุรกิจ
วัดนิมมานรดี	โรงเรียนคลองหนองใหญ่
วัดนิมมานรดี	โรงเรียนวัดนิมมานรดี

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดนิมมานรดี	โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค
วัดนิมมานรดี	โรงเรียนบางแค (เนื่องสังวาลย์อนุสรณ์)
วัดนิมมานรดี	โรงเรียนวัดเศวตฉัตร
วัดนิมมานรดี	โรงเรียนสุภาภคมศึกษา
วัดบุญยประดิษฐ์	โรงเรียนบางเข็อกหนัง
วัดบุญยประดิษฐ์	โรงเรียนหมู่บ้านเศรษฐกิจ
วัดบุญยประดิษฐ์	โรงเรียนวัดบุญยประดิษฐ์
คณะเขตบางแค	โรงเรียนวัดศาลาแดง
คณะเขตบางแค	วัดม่วง
คณะเขตบางแค	โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณสามัคคี
คณะเขตบางแค	โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม
คณะเขตหนองแขม	วัดหนองแขม
คณะเขตหนองแขม	โรงเรียนวัดอุดมรังสี
คณะเขตหนองแขม	โรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล
คณะเขตหนองแขม	โรงเรียนบ้านขุนประเทศ
คณะเขตหนองแขม	โรงเรียนคลองบางแวก
คณะเขตหนองแขม	โรงเรียนปัญญาารคุณ
คณะเขตทวีวัฒนา	โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
คณะเขตทวีวัฒนา	โรงเรียนวัดปุณณวาส
คณะเขตทวีวัฒนา	โรงเรียนคลองตันไทร
คณะเขตทวีวัฒนา	โรงเรียนมัธยมปุณณวาส
คณะเขตทวีวัฒนา	โรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์
คณะเขตทวีวัฒนา	โรงเรียนคลองทวีวัฒนา (ทองน่วมอนุสรณ์)
วัดอมรคีรี	โรงเรียนวัดพระยาศิริโอยสวรรค์
วัดชัยนิมพลี	โรงเรียนไชยนิมพลีวิทยาคม

สำนักเรียน	สนามสอบ
วัดเสมียนนารี	ทัณฑสถานหญิงกลาง
วัดเสมียนนารี	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง
วัดเสมียนนารี	โรงเรียนวัดเสมียนนารี
วัดเสมียนนารี	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ
วัดเสมียนนารี	วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี
วัดเสมียนนารี	โรงเรียนประชาธานีเวชณี
วัดราชบูรณะ	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
คณะเขตคลองเตย-วัฒนา	วัดคลองเตยใน
คณะเขตคลองเตย-วัฒนา	โรงเรียนวัดสะพาน
คณะเขตคลองเตย-วัฒนา	โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา
คณะเขตคลองเตย-วัฒนา	โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ
คณะเขตคลองเตย-วัฒนา	โรงเรียนสายน้ำทิพย์
คณะเขตทุ่งครุ	โรงเรียนวัดแจ้งร้อน
คณะเขตทุ่งครุ	โรงเรียนแจ้งร้อนวิทยา
คณะเขตทุ่งครุ	โรงเรียนวัดทุ่งครุ
คณะเขตทุ่งครุ	โรงเรียนบูรณะศึกษา
คณะเขตทุ่งครุ	โรงเรียนบางมด
คณะเขตทุ่งครุ	โรงเรียนนาหลวง
คณะเขตทุ่งครุ	วัดบางมดโสธราราม
คณะเขตทุ่งครุ	วัดสน

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติ

ในการสอบธรรมสนามหลวง

สำนักเรียนส่วนภูมิภาค

พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการสอบธรรมสนามหลวง
สำนักเรียนส่วนภูมิภาค
พ.ศ. ๒๕๕๖

การสอบธรรมสนามหลวงครั้งนี้ **นักธรรมชั้นตรี** กำหนดสอบวันที่ ๑๓-๑๔-๑๕-๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับวันอาทิตย์-จันทร์-อังคาร-พุธ ขึ้น ๘-๑๐-๑๑-๑๒ ค่ำ เดือน ๑๑ รวมสอบ ๔ วันๆ ละ ๑ วิชาๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร **นักธรรมชั้นโทและเอก** กำหนดสอบวันที่ ๑๘-๒๐-๒๑-๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับ วันอังคาร-พุธ-พฤหัสบดี-ศุกร์ แรม ๒-๓-๔-๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๔ วันๆ ละ ๑ วิชาๆ ละ ๓ ชั่วโมง เริ่มสอบเวลา ๑๓.๐๐ น. ทุกวัน พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร และ**ธรรมศึกษาทุกชั้น** กำหนดสอบวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับวันอังคาร แรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมสอบ ๑ วัน ภาคเช้า เวลา ๐๘.๓๐ น. สอบวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ภาคบ่าย เวลา ๑๓.๐๐ น. สอบวิชาธรรมะ วิชาพุทธะ และวิชาวินัย ให้เวลาวิชาละ ๕๐ นาที พร้อมกันทั่วราชอาณาจักร ใช้ข้อสอบแบบปรนัยหรือแบบเลือกตอบ

ระเบียบปฏิบัติ

๑. กระดาษใบตอบและการเขียนตอบ ใช้กระดาษตราสนามหลวงแผนกธรรมที่โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจำหน่าย หรือกระดาษชนิดอื่นที่ประทับตราสนามหลวงแผนกธรรม แต่ต้องเป็นกระดาษที่สนามสอบแจกให้ในเวลาสอบ นักเรียนจะจัดหามาใช้เองไม่ได้ เฉพาะใบตอบของธรรมศึกษาทุกชั้น นอกจากวิชาเรียงความแก่กระทู้ธรรม ให้รับที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ห้ามใช้กระดาษใบตอบชนิดอื่น การเขียนตอบ ต้องเขียนด้วยหมึกสีดำ สีน้ำเงิน หรือดินสอเท่านั้น และตอบเรียงข้อลงล่างตามลำดับ สำหรับธรรมศึกษาทุกชั้น วิชาเรียงความแก่กระทู้ธรรม เขียนตอบเหมือนปีที่ผ่านมา ส่วนวิชาอื่นให้ใช้กระดาษใบตอบของสนามหลวงแผนกธรรม ให้ทำตามคำสั่งในข้อสอบนั้น

๒. การให้เลขประจำตัวผู้สอบ เลขประจำตัวผู้สอบในจังหวัดหนึ่งๆ ชั้นหนึ่งๆ ให้ตั้งแต่เลข ๑ จากอำเภอเมืองไปตามลำดับอำเภอ จนถึงอำเภอสุดท้ายของจังหวัดนั้นๆ

๓. กรรมการกำกับห้องสอบ ในห้องสอบหนึ่งๆ ให้มีกรรมการกำกับห้องสอบที่เจ้าคณะจังหวัด หรือประธานสนามสอบแต่งตั้ง อย่างน้อยห้องละ ๒ รูป/คน รวมถึงกรรมการกำกับห้องสอบในสนามสอบธรรมศึกษาที่เปิดสอบในโรงเรียน สถานศึกษา และสถานที่อื่นๆ ด้วย

๔. การลงหมายเหตุขาดสอบ หากมีผู้ขาดสอบด้วยเหตุใดๆ ก็ตาม ต้องลงหมายเหตุในบัญชีรับใบตอบ และขีดเส้นแดงทับให้ชัดเจน เช่น อาพาธ กี่ลงหมายเหตุว่า อาพาธ เป็นต้น ขาดสอบในวันไหนบอกให้ ชัดเจนด้วย

๕. การยกเลิกเลขประจำตัว กรรมการกำกับห้องสอบต้องยกเลิกเลข

ประจำตัวนักเรียนที่ขาดสอบ ห้ามให้เลขประจำตัวแก่นักเรียนอื่นมาใช้เลขประจำตัวนั้นเพื่อสอบแทน

๖. บัญชียอดจำนวนและบัญชีสำมะโนครัวผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี ให้สำนักเรียนคณะจังหวัดจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (สท.๕) และบัญชีสำมะโนครัวผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นตรี (ศ.๑) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ภายในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ตรงกับวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๗. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก ให้สำนักเรียนคณะจังหวัดจัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (สท.๕) (แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชีนักธรรมชั้นตรี) และบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโทและเอก (ศ.๒) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ภายในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เมื่อพ้นกำหนด ดังกล่าวแล้ว สนามหลวงแผนกธรรมห้ามมิให้มีการส่งชื่อนักเรียนขอเข้าสอบเพิ่มเติม

๘. การส่งบัญชีจำนวนผู้ขอเข้าสอบนักธรรมชั้นโท-เอก สำนักเรียนคณะสงฆ์จังหวัดคณะธรรมยุต ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้ประกาศให้ไปรวมสอบกับสนามสอบสำนักเรียนคณะสงฆ์จังหวัดมหานิกาย ต้องส่งบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบ (สท.๕) ให้แก่สนามสอบเพื่อจัดสถานที่สอบ

๙. บัญชียอดจำนวนและบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น ให้สำนักเรียนคณะจังหวัด จัดทำบัญชียอดจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาทุกชั้น (สท.๖) ที่มีนักเรียนขอเข้าสอบธรรมศึกษา (แยกเป็นอีกบัญชีหนึ่งจากบัญชี

ผู้ขอเข้าสอบนักธรรม) และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นตรี (ศ.๕) บัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบธรรมศึกษาชั้นโทและเอก (ศ.๖) พร้อมบันทึกลงแผ่นซีดี ส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ภายในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

อนึ่ง เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานและสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลได้รวดเร็วยิ่งขึ้น สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้ปรับปรุงรูปแบบบัญชี ศ. ๑, ศ. ๒, ศ. ๓, ศ. ๕, ศ. ๖ และ ศ. ๗ ใหม่ให้สำหรับนักเรียนส่วนภูมิภาค ใช้รูปแบบบัญชีที่ปรับปรุงใหม่ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๖ เป็นต้นไป (ตามรูปแบบบัญชีที่ส่งมาพร้อมนี้) และให้นักเรียนคณะจังหวัดตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องก่อนนำส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑๐. บัญชีรายนามประธานสนามสอบธรรมสนามหลวง และบัญชีรายชื่อผู้รับข้อสอบธรรมสนามหลวงออนไลน์ ในปีการศึกษา ๒๕๕๖ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงกำหนดวิธีรับข้อสอบธรรมสนามหลวงผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้สะดวกในการติดต่อประสานงานกับสนามสอบ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงได้กำหนดรูปแบบบัญชีรายนามประธานสนามสอบธรรมสนามหลวง และบัญชีรายชื่อผู้รับข้อสอบธรรมสนามหลวงออนไลน์ ให้สำหรับนักเรียนคณะจังหวัดจัดทำบัญชีดังกล่าวทั้งสองบัญชี และนำส่งสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พร้อมกับบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบตามเวลาที่กำหนดในชั้นนั้นๆ

๑๑. สนามสอบนักธรรมชั้นโทและเอก ให้เจ้าคณะจังหวัดโดยความเห็นชอบของเจ้าคณะภาค พิจารณารวมสอบนักธรรมชั้นโทและเอกเป็นสนามสอบแห่งเดียวกัน หรือจะพิจารณาแยกสนามสอบเป็นสนามสอบนักธรรมชั้นโท ๑ แห่ง และสนามสอบนักธรรมชั้นเอก ๑ แห่ง ตามความเหมาะสม

๑๒. การรวมสนามสอบ ในสนามสอบคณะสงฆ์จังหวัดมหาณิกายที่มีสำนักเรียนคณะสงฆ์จังหวัดคณะธรรมยุตร่วมสอบด้วย จัดห้องสอบรวมกันได้ แต่ต้องแยกทำบัญชีรับใบตอบต่างหาก

๑๓. การรับข้อสอบนักธรรมชั้นตรี การรับข้อสอบในปีการศึกษา ๒๕๕๖ นี้ ได้เปลี่ยนแปลงจากรูปแบบเดิม เป็นวิธีให้สนามสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการพิมพ์/ถ่ายสำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจคเตอร์ โดยสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้ข้อสอบในลักษณะแฟ้มคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีวิธีรับข้อสอบ ๒ ประการคือ

- รับข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง หรือ
- รับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบจากสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ให้สนามสอบรับข้อสอบที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง (<http://www.gongtham.net>) หรือติดต่อรับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงประสงค์ให้ทุกสนามสอบรับข้อสอบด้วยระบบอินเทอร์เน็ต โดยมีขั้นตอนในการรับดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer, Firefox, Google Chrome, ฯลฯ
๒. ใส่ที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ <http://www.gongtham.net> และกด Enter และรอจนกว่าจะเข้าเว็บไซต์เรียบร้อย

๓. คลิกที่ “ ล็อกอินเข้าระบบเพื่อรับข้อสอบ ”
๔. ใส่รหัสผู้ใช้ และรหัสผ่าน (ที่ได้รับทาง E-Mail) แล้วกดปุ่ม “เข้าสู่ระบบ”
๕. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะมีเพิ่มข้อสอบทั้งหมด ๔ เพิ่ม ตามจำนวนวิชา ให้คลิกแต่ละเพิ่มและทำการบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์

วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่านสำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบวิชากระบี่ นักธรรมชั้นตรี ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละสนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้เปิดเพิ่มข้อสอบ ดังนี้

๑. เปิดเพิ่มข้อสอบด้วยโปรแกรม Acrobat Adobe Reader รุ่น 5 หรือสูงกว่า
๒. โปรแกรมจะถามรหัสผ่านสำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบ ใส่รหัสผ่านที่ได้รับทาง SMS หรือทาง E-Mail
๓. พิมพ์/ถ่ายสำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบเพื่อฉายออกทางจอภาพโปรเจกเตอร์

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักพิมพ์คู่มือการปฏิบัติงานโดยละเอียดถวาย

วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่านสำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละสนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่านสำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบวิชาพุทธ นักรธรรมชั้นตรี ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละสนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่านสำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบวิชาวินัย นักรธรรมชั้นตรี ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละสนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับวันแรก

๑๔. การรับสมัครเขียนเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ การสอบนักรธรรมชั้นตรี สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะจัดส่งสมุดเขียนเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ การสอบนักรธรรมชั้นตรีไปยังเจ้าคณะจังหวัดทุกจังหวัดตามจำนวนสนามสอบนักรธรรมชั้นตรี ในจังหวัดนั้นๆ

๑๕. การรับข้อสอบนักรธรรมชั้นโทและเอก การรับข้อสอบนักรธรรมชั้นโทและเอก ได้กำหนดเช่นเดียวกับนักรธรรมชั้นตรี ให้สนามสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการพิมพ์/ถ่ายสำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจคเตอร์ โดยสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้ข้อสอบในลักษณะแฟ้มคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีวิธีรับข้อสอบ ๒ ประการ คือ

- รับข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง หรือ
- รับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบจากสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ให้สนามสอบรับข้อสอบที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรม
สนามหลวง (<http://www.gongtham.net>) หรือติดต่อรับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบ
ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา
๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงประสงค์ให้ทุกสนามสอบรับ
ข้อสอบด้วยระบบอินเทอร์เน็ต โดยมีขั้นตอนในการรับดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer,
Firefox, Google Chrome, ฯลฯ
๒. ใ้ที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ
<http://www.gongtham.net> และกด Enter และรอนกว่าจะ
เข้าเว็บไซต์เรียบร้อย
๓. คลิกที่ “ล็อกอินเข้าระบบเพื่อรับข้อสอบ”
๔. ใส่รหัสผู้ใช้ และรหัสผ่าน (ที่ได้รับทาง E-Mail) แล้วกดปุ่ม
“เข้าสู่ระบบ”
๕. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะมีแฟ้มข้อสอบทั้งหมด ๘ แฟ้ม ตามจำนวน
ชั้นและวิชา ให้คลิกแต่ละแฟ้มและทำการบันทึกลงเครื่อง
คอมพิวเตอร์

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่านสำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชากระทำ **นักธรรม
ชั้นโทและเอก** ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ของแต่ละสนามสอบ
และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้เปิดแฟ้มข้อสอบ
ดังนี้

๑. เปิดเพิ่มข้อสอบด้วยโปรแกรม Acrobat Adobe Reader รุ่น 5 หรือสูงกว่า
๒. โปรแกรมจะถามรหัสผ่านสำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบ ใส่รหัสผ่านที่ได้รับทาง SMS หรือทาง E-Mail
๓. พิมพ์/ถ่ายสำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบเพื่อฉายออกทางจอภาพโปรเจกเตอร์

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักพิมพ์คู่มือการปฏิบัติงานโดยละเอียด
ถวาย

วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบวิชาธรรม **นักธรรม**
ชั้นโทและเอก ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ของแต่ละสนามสอบ
และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียว
กับวันแรก

วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบวิชาพุทธ **นักธรรม**
ชั้นโทและเอก ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ของแต่ละสนามสอบ
และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียว
กับวันแรก

วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๔๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบวิชาวินัย **นักธรรม**
ชั้นโทและเอก ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ของแต่ละสนามสอบ
และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติเช่นเดียว

กับวันแรก

๑๖. การรับสมัครเซ็นเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ การสอบนักธรรมชั้นโทและเอก สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะจัดส่งสมุดเซ็นเยี่ยมและเอกสารอื่นๆ การสอบนักธรรมชั้นโทและเอกไปยังเจ้าคณะจังหวัด ทุกจังหวัดตามจำนวนสนามสอบนักธรรมชั้นโทและเอกในจังหวัดนั้นๆ

๑๗. การรับข้อสอบธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก การรับข้อสอบธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก ได้กำหนดเช่นเดียวกับนักธรรม ให้สนามสอบเป็นผู้รับผิดชอบในการพิมพ์/ถ่ายสำเนา หรือแสดงด้วยเครื่องโปรเจกเตอร์ โดยสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้ข้อสอบในลักษณะแฟ้มคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีวิธีรับข้อสอบ ๒ ประการ คือ

- รับข้อสอบผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง หรือ

- รับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบจากสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ให้สนามสอบรับข้อสอบที่เว็บไซต์ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง (<http://www.gongtham.net>) หรือติดต่อรับแผ่นซีดีบรรจุข้อสอบที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป

อนึ่ง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงประสงค์ให้ทุกสนามสอบรับข้อสอบด้วยระบบอินเทอร์เน็ต โดยมีขั้นตอนในการรับดังนี้

๑. เปิดโปรแกรมเข้าอินเทอร์เน็ต เช่น Internet Explorer, Firefox, Google Chrome, ฯลฯ

๒. ใส่งที่อยู่ของเว็บไซต์สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง คือ <http://www.gongtham.net> และกด Enter และรอจนกว่าจะเข้าเว็บไซต์เรียบร้อย
๓. คลิกที่ “ล็อกอินเข้าระบบเพื่อรับข้อสอบ”
๔. ใส่งรหัสผู้ใช้ และรหัสผ่าน (ที่ได้รับทาง E-Mail) แล้วกดปุ่ม “เข้าสู่ระบบ”
๕. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะมีเพิ่มข้อสอบทั้งหมด ๑๒ เพิ่ม ตามจำนวนชั้นและวิชา ให้คลิกแต่ละเพิ่มและทำการบันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๐๘.๐๐ น. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบวิชากระทุ้งธรรมศึกษาทุกชั้น ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละสนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้เปิดเพิ่มข้อสอบ ดังนี้

๑. เปิดเพิ่มข้อสอบด้วยโปรแกรม Acrobat Adobe Reader รุ่น 5 หรือสูงกว่า
๒. โปรแกรมจะถามรหัสผ่านสำหรับเปิดเพิ่มข้อสอบ ใส่งรหัสผ่านที่ได้รับทาง SMS หรือทาง E-Mail
๓. พิมพ์/ถ่ายสำเนาข้อสอบ หรือนำข้อสอบเพื่อฉายออกทางจอภาพโปรเจกเตอร์

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักพิมพ์คู่มือการปฏิบัติงานโดยละเอียด

ถวาย

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๒.๓๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่ง รหัสผ่าน สำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชาธรรม
ธรรมศึกษาทุกชั้น ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละ
สนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติ
เช่นเดียวกับวิชาแรก

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๓.๓๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชาพุทธ
ธรรมศึกษาทุกชั้น ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละ
สนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติ
เช่นเดียวกับวิชาแรก

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เวลา ๑๔.๓๐ น. สำนักงานแม่กอง
ธรรมสนามหลวงจะทำการส่งรหัสผ่าน สำหรับเปิดแฟ้มข้อสอบวิชาวินัย
ธรรมศึกษาทุกชั้น ไปยังหมายเลขโทรศัพท์มือถือทั้ง ๒ เบอร์ ของแต่ละ
สนามสอบ และส่งไปยัง E-Mail ของสนามสอบ เมื่อได้รับรหัสผ่านแล้วให้ปฏิบัติ
เช่นเดียวกับวิชาแรก

เฉพาะธรรมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงใบตอบวิชาปรนัย คือ วิชาธรรม
พุทธ และวินัย เป็นใบเดียวกัน คือ ทั้ง ๓ วิชาอยู่ในใบเดียวกัน เมื่อสอบ
เสร็จแต่ละวิชาให้นักเรียนนำส่งที่กรรมการผู้กำกับห้องสอบ เมื่อถึงเวลาสอบวิชา
ต่อไปให้รับใบตอบเดิมทำการสอบวิชาต่อไป จนกว่าจะครบทั้ง ๓ วิชา

๑๘. การรับกระดาษใบตอบ สมุดเซ็นเยี่ยม และเอกสารอื่นๆ การสอบ
ธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก ให้ผู้ที่เจ้าคณะภาคมอบหมายมารับกระดาษใบตอบ

สมุดเซ็นเยี่ยม และเอกสารอื่นๆ การสอบธรรมศึกษาทุกชั้น ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เป็นต้นไป เวลา ๐๕.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๘.๐๐ น. ที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑๕. **กรณีมีการทุจริต** ถ้าปรากฏว่ามีผู้ทำทุจริตในการสอบ ให้ลงหมายเหตุที่หัวกระดาษใบตอบและลงชื่อกรรมการผู้กำกับห้องสอบนั้นๆ ทุกรูป และให้ผู้เป็นประธานสนามสอบลงชื่อรับรองด้วย ทุจริตด้วยอาการอย่างไร ต้องบันทึกบอกให้ชัดเจน

๑๖. **การใช้บัญชีรับใบตอบ** บัญชีรับใบตอบให้ใช้ใบเดียวทั้ง ๔ วิชา เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการจัดทำข้อมูล ให้ใช้รูปแบบพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ ตามแบบของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง โดยให้สำนักเรียนคณะจังหวัดพิมพ์ข้อมูลตามรูปแบบให้เรียบร้อย เรียงลำดับให้ตรงกับบัญชีขอเข้าสอบ (ศ.๑, ศ.๒, ศ.๖) เมื่อส่งใบตอบวันแรกให้นักเรียนตรวจสอบชื่อ ฉายา นามสกุล ฯลฯ หากผิดให้นักเรียนเขียนแก้ไขในบัญชีรับใบตอบนั้น แล้วลงลายมือชื่อด้วยตัวบรรจงในช่องประจำวิชานั้นๆ ในแต่ละวัน (ไม่ควรใช้ลายเซ็น) ผู้สอบจะต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง จะลงชื่อแทนกันไม่ได้

๑๗. **การเรียงใบตอบของนักเรียน** ให้เรียงใบตอบของนักเรียนตามเลขประจำตัวตามลำดับจากจำนวนน้อยอยู่ข้างบนไปหาจำนวนมาก ไม่ต้องเย็บปก

๑๘. **การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นตรีเข้าห่อ** ให้ทำต่อหน้าคณะกรรมการเมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห่อวิชานั้นๆ เป็นวันๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไรสอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลาวัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชา

แล้ว ให้รวบรวมนำส่งเจ้าคณะภาค ภายใน ๕ วัน หรือตามคำสั่งเจ้าคณะภาค

๒๓. บัญชีรับใบตอบนักธรรมชั้นตรี ให้สำนักเรียนคณะจังหวัดรวบรวม บัญชีรับใบตอบ บัญชียอดจำนวน นักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม พร้อมทั้งซีดีบันทึกข้อมูลบัญชีรับใบตอบ, บัญชีเรียกชื่อ (ศ.๓) ที่แก้ไขรายการผิดพลาดแล้ว ส่งเจ้าคณะภาค หรือตามคำสั่ง เจ้าคณะภาค

๒๔. การบรรจุใบตอบนักธรรมชั้นโทและชั้นเอก, ธรรมศึกษาชั้นโทและชั้นเอกเข้าห้อง ให้ทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห้องวิชานั้น เป็นวันๆ และเป็นชั้นๆ ไปทุกวัน แล้วเขียนบอกไว้นอกห้องให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร ของที่เท่าไร สอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร เป็นสนามสอบที่เท่าไร ให้ คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลา วัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้ห้องรวมเฉพาะชั้น เป็นนักธรรมชั้นโท ๑ ห้อง นักธรรมชั้นเอก ๑ ห้อง ธรรมศึกษาชั้นโท ๑ ห้อง และธรรมศึกษาชั้นเอก ๑ ห้อง ถ้ามี ชั้นละหลายห้องให้บอกจำนวนด้วยว่ากี่ห้องๆ ที่ ๑ - ๒ ฯลฯ เมื่อประธานสนาม สอบปิดซองใบตอบข้อสอบแล้ว ห้ามมิให้เปิดซองใบตอบอีกเป็นอันขาด นักธรรมชั้นโท ให้ส่งไปที่ พระราชวิจิตรปฏิภาณ รองผู้อำนวยการตรวจใบตอบนักธรรมชั้นโท วัดสุทัศนเทพวราราม (คณะ ๑) ธรรมศึกษาชั้นโท ให้ส่งไปที่ พระธรรมรัตนดิลก ผู้อำนวยการตรวจใบตอบธรรมศึกษาชั้นโท วัดสุทัศนเทพวราราม (คณะ ๑๔) นักธรรมชั้นเอกและธรรมศึกษาชั้นเอก ให้ส่งไปที่ สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ภายใน ๕ วัน

๒๕. การบรรจุใบตอบธรรมศึกษาชั้นตรีเข้าห้อง ให้ทำต่อหน้าคณะกรรมการ เมื่อสอบวิชาใดเสร็จแล้ว ให้ห้องวิชานั้นเป็นวันๆ ไปทุกวัน ให้ห้องเฉพาะธรรมศึกษา

ชั้นตรีเท่านั้น แล้วเขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจนว่า วิชาอะไร สอบสนามไหน อำเภอ จังหวัดอะไร ให้คณะกรรมการลงชื่อรับรอง พร้อมกับบอกเวลาวัน เดือน ปี ที่ปิดซองด้วย เมื่อครบ ๔ วิชาแล้ว ให้รวบรวมนำส่งเจ้าคณะภาคภายใน ๕ วัน หรือตามคำสั่งเจ้าคณะภาค

๒๖. บัญชีรับใบตอบ, พร้อมซีดีบันทึกข้อมูลที่แก้ไขรายการผิดพลาดแล้ว ให้ห่อรวมเป็นห่อหนึ่งของแต่ละชั้นต่างหาก เขียนบอกไว้นอกห่อให้ชัดเจน แล้วรวมในห่อใหญ่ของแต่ละชั้น แยกเป็นประถมศึกษาชั้นตรี ให้เจ้าคณะภาครับไว้ ดำเนินการ นักเรียนชั้นโท ธรรมศึกษาชั้นโท นักเรียนชั้นเอกและธรรมศึกษาชั้นเอก ให้แยกส่งไปยังผู้รับผิดชอบดังกล่าวแล้วในข้อ ๒๔

๒๗. บัญชียอดจำนวนผู้เข้าสอบนักเรียนและธรรมศึกษาทุกชั้น ยกเว้น นักเรียนชั้นตรี ให้สำนักเรียนคณะจังหวัดรวบรวมจำนวนนักเรียนที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ส่งผ่านเจ้าคณะภาคไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๒๘. การตรวจใบตอบและประกาศผลสอบนักเรียนชั้นตรี มอบถวาย เจ้าคณะภาครับผิดชอบ กำหนดให้ตรวจได้ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ตรงกับวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ และให้ประกาศ ผลสอบนักเรียนชั้นตรี ก่อนกำหนดการส่งบัญชีรายชื่อผู้ขอเข้าสอบบาลีสนามหลวงประจำปี พร้อมทั้งแจ้ง เจ้าคณะในปกครองเพื่อทราบและตรวจสอบความถูกต้อง

อนึ่ง การประกาศผลสอบนักเรียนชั้นตรี สำนักงานเจ้าคณะภาคไม่ต้อง ให้เลขที่ประกาศนียบัตร ให้พิมพ์เลขที่ผู้สอบได้ตามลำดับเท่านั้น สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้เลขที่ประกาศนียบัตรในภายหลัง

๒๘.การส่งผลสอบนักเรียนชั้นตรี เมื่อเจ้าคณะภาคประกาศรายชื่อผู้สอบได้นักเรียนชั้นตรีแล้ว ให้ส่งบัญชีรับใบตอบที่มีคะแนน บัญชีประกาศผลสอบนักเรียนชั้นตรีที่แก้ไขข้อมูลถูกต้องสมบูรณ์แล้ว (ศ.๔) พร้อมซีดีบันทึกข้อมูล และบัญชียอดจำนวนนักเรียนชั้นตรีที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ สอบได้ และสอบตก ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๐.การตรวจใบตอบและประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี มอบถวายเจ้าคณะภาครับผิดชอบ กำหนดให้ตรวจได้ตั้งแต่วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑ ตรงกับวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ และให้ประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี พร้อมทั้งแจ้งเจ้าคณะในปกครองเพื่อทราบและตรวจสอบความถูกต้อง

อนึ่ง การประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี สำนักงานเจ้าคณะภาคไม่ต้องให้เลขที่ประกาศนียบัตร ให้พิมพ์เลขที่ผู้สอบได้ตามลำดับเท่านั้น สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวงจักให้เลขที่ประกาศนียบัตรในภายหลัง

๓๑.การส่งผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรี เมื่อเจ้าคณะภาคประกาศรายชื่อผู้สอบได้ธรรมศึกษาชั้นตรีแล้ว ให้ส่งบัญชีรับใบตอบที่มีคะแนน บัญชีประกาศผลสอบธรรมศึกษาชั้นตรีที่แก้ไขข้อมูลถูกต้องสมบูรณ์แล้ว (ศ.๕) พร้อมซีดีบันทึกข้อมูล และบัญชียอดจำนวนธรรมศึกษาชั้นตรีที่ส่งสอบ ขาดสอบ คงสอบ สอบได้ และสอบตก ตามรูปแบบของสนามหลวงแผนกธรรม ไปที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๒.การตรวจใบตอบนักเรียนชั้นโทและเอก, ธรรมศึกษาชั้นโทและเอก กำหนดตรวจวันที่ ๑๕-๑๕-๒๐-๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ตรงกับวันพุธ-

พฤษภาคม-ตุลาคม-เสาร์ แรม ๑-๒-๓-๔ คำ เดือน ๑ เริ่มตรวจเวลา ๑๓.๐๐ น. ถึงเวลา ๑๖.๐๐ น. ใบบทอบกักรรรมขันโท มอบลววย พระราชวจิตรปฏิภาณ รองผู้อำนวยการตรวจใบบทอบกักรรรมขันโท เป็นผู้ดำเนินการ ใบบทอกรรรมศึกษาขันโท มอบลววย พระธรรมรัตนดิลก ผู้อำนวยการตรวจใบบทอกรรรมศึกษาขันโท เป็นผู้ดำเนินการ ใบบทอขันเอก สำนักงานแม่กองกรรรมสนามหลวง จะดำเนินการตรวจที่วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร ดังเช่นทุกปีที่ผ่านมา

อนึ่ง การประกาศผลสอบนักกรรรมและกรรรมศึกษาในระบบอินเอรอร์เน็ต และการจัดพิมพ์ประกาศนียบัตร จะพิจารณาสำนักเรียนคณะจังหวัดที่มีข้อมูลถูกต้องเรียบร้อยเป็นเบื้องต้น ในส่วนสำนักเรียนคณะจังหวัดที่มีข้อมูลไม่เรียบร้อย จักประกาศผลสอบเมื่อสำนักงานแม่กองกรรรมสนามหลวงได้รับข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์แล้ว

๓๓. รายงานการสอบกรรรม ให้ผู้เป็นประธานสนามสอบแต่ละแห่ง ทำรายงานผ่านเจ้าคณะจังหวัด ให้เจ้าคณะจังหวัดเก็บใจความในรายงานนั้นๆ ที่เห็นว่าควรรายงานให้ทราบ รายงานเสนอผ่านเจ้าคณะภาค ถ้าเรื่องปกติธรรมดา ไม่ต้องบอกในรายงานเว้นไว้แต่มีเรื่องพิเศษจึงบอกในรายงาน

๓๔. การประกาศอนุโมทนา ถ้ามีบัญชีรายนามผู้บริจาคทรัพย์อุปถัมภ์ในการสอบกรรรมสนามหลวง สมควรประกาศอนุโมทนา ให้เจ้าคณะจังหวัดนั้นๆ ประกาศอนุโมทนาโดยตรง

๓๕. ตามระเบียบวิธีปฏิบัติ เพื่อความเรียบร้อยและสะดวกรวดเร็ว ถ้าเจ้าคณะภาคสั่งการเป็นอย่างอื่นให้ปฏิบัติไปตามคำสั่งของเจ้าคณะภาค

ประกาศ ณ วันที่ ๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

ประกาศนามหลวงแผนกธรรม

เรื่อง

รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลข
ในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร

ประกาศนามหลวงแผนกธรรม
เรื่อง
รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลข
ในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร

เพื่อให้การจัดทำ รวบรวมสถิติ ข้อมูล ทะเบียนและวัดผล เป็นระบบ สากล สามารถค้นหาและทราบข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง สนามหลวงแผนกธรรม จึงประกาศใช้รหัสพยัญชนะย่อและรหัสเลขในการจัดทำทะเบียนประกาศนียบัตร ของนักเรียนผู้สอบได้ในสนามหลวงแผนกธรรม ดังนี้

๑. รหัสพยัญชนะของทุกจังหวัด ให้ถือตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ พร้อมภาคผนวกฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๓๕ และคำอธิบาย

ตัวอย่าง

พยัญชนะย่อ	กท	หมายถึง	กรุงเทพมหานคร
พยัญชนะย่อ	อย	หมายถึง	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

๒. รหัสตัวเลขที่อยู่ในตำแหน่งต่อจากพยัญชนะย่อ มีรหัสเลข ๔ ตัว

คือ

๒.๑ ตัวเลขแรก (หลักพัน) มีเลข ๑ - ๖

มีค่าแทนความหมายว่า

หมายเลข ๑ สำนักเรียนส่วนกลาง

หมายเลข ๒ หนกลาง

หมายเลข ๓ หนเหนือ

หมายเลข ๔ หนตะวันออก

หมายเลข ๕ หนใต้

หมายเลข ๖ คณะธรรมยุต

๒.๒ ตัวเลขที่สอง (หลักร้อย) มีเลข ๑ - ๖

มีค่าแทนความหมายว่า

หมายเลข ๑ นักธรรมชั้นตรี

หมายเลข ๒ นักธรรมชั้นโท

หมายเลข ๓ นักธรรมชั้นเอก

หมายเลข ๔ ธรรมศึกษาชั้นตรี

หมายเลข ๕ ธรรมศึกษาชั้นโท

หมายเลข ๖ ธรรมศึกษาชั้นเอก

๒.๓ ตัวเลขสองตัวหลัง (หลักสิบและหลักหน่วย)

หมายถึง ตัวเลขสองตัวสุดท้ายของปีพุทธศักราชที่นักเรียนสอบได้

เช่น

--๕๓ / ---- หมายถึง ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓

--๕๔ / ---- หมายถึง ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔

เป็นต้น

๒.๔ หลังตัวเลขทั้ง ๔ หลัก มีเครื่องหมายทับ (/) กันไว้ และจะตามด้วยตัวเลขอีก ๔ หลัก ซึ่งหมายถึงลำดับเลขที่ของนักเรียนผู้สอบได้ใน จังหวัด หน ประโยคนักธรรมหรือธรรมศึกษาชั้นต่าง ๆ และปีพุทธศักราชซึ่งอยู่ หน้าตัวเลขทั้ง ๔ นั้น

ตัวอย่าง

ที่ กท ๑๑๔๓ / ๐๐๐๑ หมายถึง

กรุงเทพมหานคร สำนักเรียนในส่วนกลาง นักธรรมชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ สอบได้หมายเลขที่ ๑

ที่ อย ๒๒๔๔ / ๐๐๑๐ หมายถึง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดหนกลาง นักธรรมชั้นโท

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐

ที่ ชม ๓๓๔๕ / ๐๑๐๐ หมายถึง

จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดหนเหนือ นักธรรมชั้นเอก

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐๐

ที่ ขก ๔๔๔๓ / ๑๐๐๐ หมายถึง

จังหวัดขอนแก่น สังกัดหนตะวันออก ธรรมศึกษาชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ สอบได้หมายเลขที่ ๑๐๐๐

ที่ รน ๕๕๕๔ / ๑๑๑๑ หมายถึง

จังหวัดระนอง สังกัดหนใต้ ธรรมศึกษาชั้นโท

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ สอบได้หมายเลขที่ ๑๑๑๑

ที่ ลป ๖๖๖๓ / ๐๐๐๕ หมายถึง

จังหวัดลพบุรี สังกัดคณะธรรมยุต นักธรรมชั้นตรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ สอบได้หมายเลขที่ ๐๐๐๕

ที่ ลย ๖๖๔๕ / ๑๑๑๒ หมายถึง

จังหวัดเลย สังกัดคณะธรรมยุต ธรรมศึกษาชั้นเอก

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ สอบได้หมายเลขที่ ๑๑๑๒

๓. เลขทะเบียนของประกาศนียบัตรที่สนามหลวงแผนกธรรมได้ออกมาก่อน
ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ ให้ใช้โดยอ้างหมายเลขตามเดิม

ประกาศนี้ ปฏิบัติตั้งแต่ปีการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๓

พระธรรมกวี

(พระธรรมกวี)

แม่กองธรรมสนามหลวง

หลักเกณฑ์การเรียงลำดับ

และ

ข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง

ส่วนภูมิภาค

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

หลักเกณฑ์การเรียงลำดับ
ข้อมูลการสอบธรรมสนามหลวง
ส่วนภูมิภาค
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

การเรียงลำดับข้อมูลขอเข้าสอบในแต่ละจังหวัด

๑. อำเภอ เรียงอำเภอเมืองขึ้นก่อน แต่ละอำเภอให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันอย่าสลับอำเภอไขว้กัน

๒. วัดและพระอารามหลวง

ในช่องสังกัดวัด ไม่ต้องพิมพ์ “วัด” หน้าชื่อวัด ส่วนในช่องสังกัดสถานศึกษาให้คงไว้ แต่ให้ตัดคำลงท้ายพระอารามหลวงออก (เช่น ราชวรมหาวิหาร, วรมหาวิหาร, ราชวรวิหาร, วรวิหาร)

๓. ที่พักสงฆ์ ให้ขึ้นสังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง

๔. ชื่อวัดและสถานศึกษาให้ลงชื่อเต็มไม่ต้องย่อ ฯ

๕. พระภิกษุสามเณร

ในแต่ละวัดให้เรียงตามพรรษาและอายุจากมากไปหาน้อย

๖. ผู้สอบธรรมศึกษา

ในแต่ละสถานศึกษา ๑ ห้องเรียน ๑ วัด ให้เรียง
อายุจากมากไปหาน้อย

๗. อักษรย่อ ยศหรือตำแหน่งต่าง ๆ

ให้พิมพ์คำเต็ม หรือบันทึกคำเต็มไว้ในช่องหมายเหตุ

สุดท้าย ให้ตรวจสอบคำนำหน้าชื่อให้ถูกต้องและสอดคล้องกับอายุ เช่น
พระภิกษุ อายุต้อง ๒๐ ปีขึ้นไป, เด็กชายหรือเด็กหญิง อายุต้องต่ำกว่า ๑๕ ปี,
นายหรือนางสาว อายุต้อง ๑๕ ปีขึ้นไป ฯลฯ

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ขั้นตอนความพร้อมของข้อมูล
เพื่อ
ใช้ในการจัดพิมพ์ประกาศนียบัตร

๑. ชื่อ   มีคำนำหน้านามถูกต้องหรือไม่
(พระครู, พระสมุห์, เจ้าอธิการ, พระอธิการ, พระ,
สามเณร, นาย, นาง, นางสาว, เด็กชาย,
เด็กหญิง ฯลฯ)
๒. ฉายา   ฉายาพระมีครบหรือไม่ ฉายาของสามเณรลบออก
๓. นามสกุล   มีครบหรือไม่
๔. อายุ   มีครบหรือไม่ พิสูจน์ความผิดเพี้ยน
(พระอายุต่ำกว่าเกณฑ์, พรรษาเกินจริง)
๕. พรรษา   พรรษาพระมีครบหรือไม่ พรรษาของสามเณรลบออก
๖. วัด   มีครบหรือไม่ และตัดสร้อยหลังชื่อวัดหลวงออก
(...วรวิหาร ฯลฯ) ที่พักสงฆ์ (หากมี) ให้ติดต่อ
สอบถาม และขึ้นสังกัดวัดที่แน่นอน
๗. อำเภอ   มีครบหรือไม่

หากผู้สอบได้ท่านใดมีข้อมูลไม่ครบถ้วน จะยังไม่ออกประกาศนียบัตรให้
เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว จึงจะออกประกาศนียบัตรให้

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

รหัสพยานุเคราะห์ย่อของทุกจังหวัด

**ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖
พร้อมภาคผนวก ฉบับแก้ไข
พ.ศ. ๒๕๓๙ และคำอธิบาย**

รหัสพยัญชนะย่อของทุกจังหวัด

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖
พร้อมภาคผนวก ฉบับแก้ไข พ.ศ. ๒๕๓๕ และคำอธิบาย

คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ
กระบี่	กบ	เชียงใหม่	ชม	บุรีรัมย์	บร
กรุงเทพมหานคร	กท	ตรัง	ตง	ปทุมธานี	пт
กาญจนบุรี	กจ	ตราด	ตร	ประจวบคีรีขันธ์	ปข
กาฬสินธุ์	กส	ตาก	ตก	ปราจีนบุรี	ปจ
กำแพงเพชร	กพ	นครนายก	นย	ปัตตานี	ปน
ขอนแก่น	ขก	นครปฐม	นฐ	พะเยา	พย
จันทบุรี	จบ	นครพนม	นพ	พระนครศรีอยุธยา	อย
ฉะเชิงเทรา	ฉช	นครราชสีมา	นม	พังงา	พง
ชลบุรี	ชบ	นครศรีธรรมราช	นศ	พัทลุง	พท
ชัยนาท	ชน	นครสวรรค์	นว	พิจิตร	พจ
ชัยภูมิ	ชย	นนทบุรี	นบ	พิษณุโลก	พล
ชุมพร	ชพ	นราธิวาส	นธ	เพชรบุรี	พบ
เชียงราย	ชร	น่าน	นน	เพชรบูรณ์	พช
แพร่	พร	ลำพูน	ลพ	สุโขทัย	สท

คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ	คำเต็ม	คำย่อ
ภูเก็ต	ภก	เลย	ลย	สุพรรณบุรี	สพ
มหาสารคาม	มค	ศรีสะเกษ	สก	สุราษฎร์ธานี	สฎ
มุกดาหาร	มห	สกลนคร	สน	สุรินทร์	สร
แม่ฮ่องสอน	มส	สงขลา	สข	หนองคาย	นค
ยโสธร	ยส	สตูล	สต	หนองบัวลำภู	นภ
ยะลา	ยล	สมุทรปราการ	สป	อ่างทอง	อท
ร้อยเอ็ด	รอ	สมุทรสงคราม	สส	อำนาจเจริญ	อจ
ระนอง	รน	สมุทรสาคร	สก	อุดรธานี	อด
ระยอง	รย	สระแก้ว	สก	อุดรดิตถ์	อต
ราชบุรี	รบ	สระบุรี	สบ	อุทัยธานี	อน
ลพบุรี	ลบ	สิงห์บุรี	สห	อุบลราชธานี	อบ
ลำปาง	ลป				

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

**สถิติจำนวนสนามสอบธรรมสนามหลวง
ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖**

สถิติจำนวนสนามสอบธรรมสนามหลวง
ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖

จำนวนสนามสอบ

สนามสอบ	นักธรรม		ธรรมศึกษา	รวม
	ชั้นตรี	ชั้นโท-เอก	ชั้นตรี-โท-เอก	
ส่วนกลาง (มหานิกาย)	๓๒	๑๐	๓๘๕	๔๓๑
ส่วนกลาง (ธรรมยุต)	๕	๓	๔๖	๕๔
ส่วนภูมิภาค (มหานิกาย)	๘๖๘	๑๔๘	๓,๓๕๑	๔,๓๖๗
ส่วนภูมิภาค (ธรรมยุต)	๑๒๒	๓๒	๓๘๘	๕๔๒
รวม	๑,๐๒๗	๑๕๓	๔,๑๗๔	๕,๓๕๔

จำนวน นักธรรม-ธรรมศึกษา

นักธรรม-ธรรมศึกษา	ชั้นตรี	ชั้นโท	ชั้นเอก	รวม
ส่วนกลาง (มหานิกาย)	๑๓๔,๗๒๗	๕๑,๗๗๒	๑๗,๔๑๗	๒๐๓,๙๑๖
ส่วนกลาง (ธรรมยุต)	๒๑,๔๗๖	๕,๒๔๖	๒,๘๓๘	๓๓,๕๖๐
ส่วนภูมิภาค (มหานิกาย)	๘๓๖,๘๖๐	๓๕๕,๔๐๔	๑๖๕,๔๗๐	๑,๓๕๗,๗๓๔
ส่วนภูมิภาค (ธรรมยุต)	๗๕,๖๔๗	๔๘,๘๕๖	๑๘,๔๕๔	๑๔๒,๙๕๗
รวม	๑,๐๓๖,๖๑๐	๕๐๕,๓๒๘	๒๐๓,๑๖๕	๑,๗๔๕,๑๐๓

จำนวน นักรรรม

นักรรรม	ชั้นตรี	ชั้นโท	ชั้นเอก	รวม
ส่วนกลาง (มหานิกาย)	๓,๐๓๕	๑,๓๓๑	๑,๐๑๔	๕,๓๘๐
ส่วนกลาง (ธรรมยุต)	๖๒๑	๓๓๓	๑๓๘	๑,๐๙๒
ส่วนภูมิภาค (มหานิกาย)	๕๔,๐๕๘	๔๐,๓๐๕	๑๔,๖๔๘	๑๐๘,๐๑๑
ส่วนภูมิภาค (ธรรมยุต)	๘,๐๓๑	๓,๖๓๐	๑,๔๕๓	๑๓,๑๑๔
รวม	๖๕,๗๒๕	๔๕,๙๙๙	๑๗,๒๕๓	๑๒๘,๙๗๗

จำนวน ธรรมศึกษา

ธรรมศึกษา	ชั้นตรี	ชั้นโท	ชั้นเอก	รวม
ส่วนกลาง (มหานิกาย)	๑๓๑,๖๘๘	๕๐,๐๔๑	๑๖,๔๐๓	๑๙๘,๑๓๒
ส่วนกลาง (ธรรมยุต)	๒๐,๘๕๕	๘,๕๑๓	๒,๓๐๐	๓๑,๖๖๘
ส่วนภูมิภาค (มหานิกาย)	๗๔๒,๓๖๒	๓๕๕,๐๕๕	๑๕๔,๘๒๒	๑,๒๕๒,๒๓๙
ส่วนภูมิภาค (ธรรมยุต)	๓๑,๕๓๖	๔๕,๒๖๖	๑๖,๕๖๑	๙๓,๓๖๓
รวม	๙๒๖,๘๘๑	๔๖๓,๘๗๕	๑๙๐,๐๘๖	๑,๕๘๐,๘๔๒

**ปัญหาและเฉลยข้อสอบ
นักธรรมชั้นตรี-โท-เอก**

ของ

**สนามหลวงแผนกธรรม
ปีการศึกษา ๒๕๕๖**

กระทรวงมหาดไทย

สอบในสนามหลวง

วันอาทิตย์ ที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

โกธ ทุมเมธโคจร

ความโกรธเป็นอารมณ์ของคนมีปัญญาทราม.

(พุทธ) จุ.ชา.ทสก. ๒๓/๒๘๐

แต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ้างสุกษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุกษิตนั้นด้วย สุกษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้
ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด)
ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖

๑. หิริ และ โอตตปปะ ได้ชื่อว่า ธรรมเป็นโลกบาล เพราะเหตุไร ?

เฉลย เพราะเป็นคุณธรรมทำบุคลิกให้รังเกียจ และเกรงกลัวต่อบาปทุจริต ไม่กล้า
ทำความชั่วทั้งในที่ลับ และที่แจ้ง ๆ

๒. การทำบุญโดยย่อมีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๓ อย่าง ๆ คือ ทาน ศีล ภาวนา ๆ

๓. เหตุใดให้เกิดทุกข์ในอริยสัจ คืออะไร ?

เฉลย คือตัณหา ความทะยานอยาก ๆ

๔. อภินหัจจเวทณัม คือข้อที่ควรพิจารณาเนื่อง ๆ ๕ อย่าง ทรงสอนให้
พิจารณาอะไรบ้าง ?

เฉลย ทรงสอนให้พิจารณา

๑. ความแก่ ว่าเรามีความแก่เป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความแก่ไปได้
๒. ความเจ็บไข้ ว่าเรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปได้
๓. ความตาย ว่าเรามีความตายเป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความตายไปได้
๔. ความพลัดพราก ว่าเราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น
๕. กรรม ว่าเรามีกรรมเป็นของตัวเราทำดีจักได้ดีทำชั่วจักได้ชั่ว ๆ

๕. ชั้นที่ ๕ ได้แก่อะไรบ้าง ? ย่อเป็น ๒ อย่างไร ?

เฉลย ได้แก่ รูปชั้น เวทนาชั้น สัญญาชั้น สังขารชั้น และ
วิญญาณชั้น ๑

อย่างนี้คือ รูปชั้น คงเป็นรูป เวทนาชั้น สัญญาชั้น สังขารชั้น และ
วิญญาณชั้น ๔ ชั้นนี้เป็นนาม ๑

๖. บรรพชิตผู้พิจารณาเนื่อง ๆ ว่า วันคืนล่วงไป ๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่ จะได้
รับประโยชน์อะไร ?

เฉลย จะได้รับประโยชน์คือเป็นผู้ไม่ประมาท มีความเพียร งดเว้นสิ่งที่เป็นโทษ
ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ๑

๗. จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้

- ก. พาหุสัจจะ   ข. อกุศลมูล   ค. อินทรีย์สังวร
ฌ. อนัตตตา   ง. กามฉันท์ ๑

เฉลย ก. ความเป็นผู้ศึกษามาก

ข. รากเหง้าของอกุศล

ค. ความสำรวมอินทรีย์

ฌ. ความเป็นของไม่ใช่ตน

ง. ความพอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชอบใจมีรูปเป็นต้น ๑

คิหิปฏิบัติ

๘. มิตรแท้ มีกี่จำพวก ? อะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๔ จำพวก ๆ คือ

๑. มิตรมีอุปการะ
๒. มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์
๓. มิตรแนะประโยชน์
๔. มิตรมีความรักใคร่ ๆ

๙. คุณธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้ มีอะไรบ้าง ?

เฉลย มี

๑. ทาน ให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน
๒. ปิยวาจา เจรจาวาจาที่อ่อนหวาน
๓. อัตถจริยา ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
๔. สมานัตตตา ความเป็นคนมีตนเสมอไม่ถือตัว ๆ

๑๐. คีลที่คฤหัสถ์ควรรักษาเป็นนิตย์ คือคีลอะไร ? ได้แก่อะไรบ้าง ?

เฉลย คือ คีล ๕ ๆ ได้แก่

๑. เว้นจากทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป
๒. เว้นจากถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย
๓. เว้นจากประพฤติดิคนางาม
๔. เว้นจากพูดเท็จ
๕. เว้นจากดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ๆ

*****

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัตินักธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖

๑. คนในชมพูทวีปแบ่งออกเป็นกี่วรรณะ ? อะไรบ้าง ?

เฉลย แบ่งเป็น ๔ วรรณะ ๑

คือ วรรณะกษัตริย์ วรรณะพราหมณ์ วรรณะแพศย์ และวรรณะศูทร ๑

๒. พระพุทธบิดาทรงมีพระนามว่าอะไร ? ทรงปกครองแคว้นอะไร ? เมืองหลวงชื่ออะไร ?

เฉลย พระนามว่าพระเจ้าสุทโธทนะ ๑

แคว้นสักกะ ๑

ชื่อกบิลพัสดุ์ ๑

๓. อสิตดาบส อาหารดาบส และอุทกดาบส มีความเกี่ยวข้องกับพระมหาบุรุษอย่างไร ?

เฉลย อสิตดาบส เป็นผู้ค้นเคยเป็นที่เคารพนับถือของสากยสกุล ในเวลาที่พระมหาบุรุษประสูติใหม่ๆ ท่านได้ไปเยี่ยม และได้พยากรณ์ทำนายพระลักษณะของพระมหาบุรุษ ว่ามีคติเป็น ๒ ก่อนคนอื่นทั้งหมด อาหารดาบสและอุทกดาบส เป็นผู้ที่พระองค์ได้เคยอยู่อาศัยศึกษาลัทธิของท่านทั้ง ๒ ๑

๔. เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะประสูติได้ ๕ วัน พระราชบิดาโปรดให้ทำอะไรเพื่อพระราชกุมารบ้าง ?

เฉลย โปรดให้ชุมนุมพระญาติวงศ์ และเสนามาตย์พร้อมกับเชษฐพราหมณ์ ร้อยแปดคนมานั้นโภชนาหาร แล้วทำมงคลรับพระลักษณะ และขนานพระนามว่าสิทธัตถกุมาร ฯ

๕. พระมหาบุรุษทรงทอดพระเนตรเห็นคนแก่คนเจ็บคนตาย และบรรพชิตแล้ว ทรงดำริอย่างไร ?

เฉลย เมื่อทรงเห็นคนแก่คนเจ็บคนตายแล้ว ทรงน้อมเข้ามาเปรียบกับพระองค์เอง เกิดความสังเวชว่า เราจะต้องแก่ต้องเจ็บต้องตายเช่นกัน เมื่อทรงเห็นบรรพชิต ทรงดำริว่า สาธุใจไปพุพชชา บวชดีนักแล ฯ

๖. พระมหาบุรุษเสด็จประทับบำเพ็ญเพียรจนถึงตรัสรู้ ณ ตำบลใด ?

เฉลย ณ ตำบลอรุโณทกเสนาณิกม ฯ

๗. เมื่อพระศาสดาเสด็จไปเมืองพาราณสีเพื่อโปรดปัญจวัคคีย์ ทรงพบใครในระหว่างทาง ? และหลังสนทนากันแล้วผู้นั้นได้บรรลุผลอะไร ?

เฉลย ทรงพบอุปกาศิวก ฯ

ไม่ได้บรรลุผลอะไร ฯ

๘. บุคคลผู้แสดงตนเป็นอุบาสกด้วยการถึงรัตนะ ๒ และรัตนะ ๓ เป็นคนแรก
คือใคร ?

เฉลย ผู้ถึงรัตนะ ๒ คือตปุสสะและภัลลิกะ ฯ

ผู้ถึงรัตนะ ๓ คือ บิดาพระยสะ ฯ

ศาสนพิธี

๙. บุญพิธีมีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๒ อย่าง ฯ คือ

๑. การทำบุญงานมงคล
๒. การทำบุญงานอวมงคล ฯ

๑๐. การแสดงความเคารพพระสงฆ์มีกี่วิธี ? อะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๓ วิธี ฯ คือ

๑. ประนมมือ เรียกว่า อัญชลี
๒. ไหว้ เรียกว่า นมัสการ
๓. กราบ เรียกว่า อภิวัต ฯ

*****

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัตินักเรียนชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันพุธ ที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๖

๑. อกรณียกิจ คือกิจที่บรรพชิตไม่ควรทำ มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๔ อย่าง ๆ คือ

๑. เสพเมถุน

๒. ลักของเขา

๓. หม่ำสัตว์

๔. พுகอวดคุณพิเศษที่ไม่มีในตน ๆ

๒. อาบัติ คืออะไร ? อาการที่ภิกษุต้องอาบัติมี ๖ อย่าง จงบอกมาสัก ๓ อย่าง ๆ

เฉลย คือ โทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธรเจ้าทรงห้าม ๆ

(เลือกตอบเพียง ๓ ข้อ)

๑. ต้องด้วยไม่ละอาย

๒. ต้องด้วยไม่รู้ว่าจะป็นอาบัติ

๓. ต้องด้วยสงสัยแล้วจึงนทำลง

๔. ต้องด้วยสำคัญว่าควรในของที่ไม่ควร

๕. ต้องด้วยสำคัญว่าไม่ควรในของที่ควร

๖. ต้องด้วยลืมสติ ๆ

๓. ภิกษุพยายามฆ่าตนเอง แต่ทำไม่สำเร็จ จะต้องอาบัติอะไร ?

เฉลย ต้องอาบัติทุกกฏ ๑

๔. ข้อความว่า ภิกษุชักสือให้ชายหญิงเป็นผัวเมียกัน ตามสิกขาบทที่ ๕ แห่งสังฆาทิเสสนั้น หมายถึงการทำอย่างไร ?

เฉลย หมายถึงการที่ภิกษุบอกความประสงค์ของชายแก่หญิง หรือบอกความประสงค์ของหญิงแก่ชายในความเป็นผัวเมีย ๑

๕. ไตรจีวร อติเรกจีวร ได้แก่จีวรเช่นไร ?

เฉลย ไตรจีวร ได้แก่จีวร ๓ ผืน ประกอบด้วย อุตตราสงค์ (ผ้าห่ม) อันตราวาสก (ผ้าถุง) และสังฆาฏิ (ผ้าคลุมหรือผ้าทาบ) ๑
อติเรกจีวร ได้แก่ผ้ามีขนาดกว้าง ๔ นิ้วยาว ๘ นิ้ว ซึ่งอาจนำไปทำเป็นเครื่องนุ่งห่มได้ นอกจากผ้าที่อธิษฐาน ๑

๖. ภิกษุขอจีวรต่อสามีของน้องสาวแล้วได้มา เธอจะต้องอาบัติอะไรหรือไม่ ?

เฉลย ถ้าสามีของน้องสาวเป็นญาติก็มิใช่ญาติแต่ปวารณาที่ดี ไม่ต้องอาบัติ ถ้ามิใช่ญาติและมีได้ปวารณา เป็นเพียงน้องเขย ต้องนิสัคคิยปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่สมัย (คือในเวลาจีวรถูกขโมยหรือเสียหาย) ๑

๗. มีผู้นำอาหารบิณฑบาตมาถวายแก่สงฆ์ ภิกษุแนะนำให้ถวายแก่ตนเองและได้มา เช่นนี้จะต้องอาบัติหรือไม่ ? ถ้าต้อง จะต้องอาบัติอะไร ?

เฉลย ต้องอาบัติ ๑
ต้องอาบัตินิสัคคิยปาจิตตีย์ ๑

๘. เสดิยวัตร คืออะไร ? โภชนปฏิบัติสังยุต ว่าด้วยเรื่องอะไร ?

เฉลย คือ วัตรหรือธรรมเนียมที่ภิกษุจำต้องศึกษา ฯ

ว่าด้วยเรื่องการรับและการฉันอาหาร ฯ

๙. ภิกษุไม่เอื้อเฟื้อในเสดิยวัตร ปฏิบัติผิดธรรมเนียมไป ต้องอาบัติอะไร ?

เฉลย ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

๑๐.ภิกษุเดียวกันด้วยเรื่องอะไร จึงเรียกว่า วิวาทาธิกรณ์ ?

เฉลย เดียงกันด้วยเรื่อง สิ่งนั้นเป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรมไม่ใช่วินัย ฯ

*****

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

มธฺว มลฺลตี พาลี
ยทา จ ปจฺจตี ปาปี

ยาว ปาปี น ปจฺจติ,
อถ ทุกฺข์ นิคจฺจติ.

ตราบเท่าที่บาปยังไม่ให้ผล คนเขลายังเข้าใจว่ามีรสหวาน, แต่บาปให้ผลเมื่อใด คนเขลาย่อมประสบทุกข์เมื่อนั้น.

(พุทธ)

พ.ศ. ๒๕/๒๔.

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภายิตอื่นมาประกอบไม่น้อยกว่า ๒ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภายิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภายิตซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภายิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันพุธ ที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. ทิฏฐิ ที่หมายถึงความเห็นผิด ๒ อย่าง มีอะไรบ้าง ?

เฉลย มี

๑. สัสตติฏฐิ ความเห็นว่าเที่ยง
๒. อุจเฉททิฏฐิ ความเห็นว่าขาดสูญ ฯ

๒. กุศลวิตก มีอะไรบ้าง ? สงเคราะห์เข้าในมรรคมืองค์ ๘ ข้อไหนได้ ?

เฉลย มี

๑. เนกขัมมวิตก ความตรึในทางปราศจากกาม
  ๒. อพยบาทวิตก ความตรึในทางไม่พยายาท
  ๓. อวิหิงสาวิตก ความตรึในทางไม่เบียดเบียน ฯ
- สงเคราะห์เข้าในข้อ สัมมาสังกัปปะ ฯ

๓. การฆ่าสัตว์ อย่างไรเกิดทางกายทวาร อย่างไรเกิดทางวจีทวาร ?

เฉลย ฆ่าด้วยตนเองเกิดทางกายทวาร

ใช้ให้ผู้อื่นฆ่าเกิดทางวจีทวาร ฯ

๔. ญาณ ๓ ที่เข้าไปในทุกขสมุทยสัง มีอธิบายอย่างไร ?

เฉลย มีอธิบายว่า

๑. ปรีชาหยั่งรู้ว่า นี้ทุกขสมุทยเป็นเหตุให้ทุกข์เกิดจริง จัดเป็นสังญาณ
๒. ปรีชาหยั่งรู้ว่า นี้ทุกขสมุทย ควรละ จัดเป็นกัจจญาณ
๓. ปรีชาหยั่งรู้ว่า นี้ทุกขสมุทย ละได้แล้ว จัดเป็นกตญาณ ๑

๕. ในพระพุทธศาสนาพูดเรื่องมารไว้มาก อยากทราบว่ คำว่า มาร หมายถึงอะไร ? กิเลสได้ชื่อว่ามารเพราะเหตุไร ?

เฉลย หมายถึงสิ่งที่ล้างผลาญทำลายความดี ชักนำไปทำบาปกรรม ปิดกั้นไม่ให้ทำความดี จนถึงปิดกั้นไม่ให้เข้าใจสรรพสิ่งตามความเป็นจริง ๑

เพราะผู้ที่ตกอยู่ในอำนาจของกิเลสแล้ว ย่อมจะถูกผูกมัดไว้บ้าง ถูกทำให้เสียคนบ้าง ๑

๖. คำว่า พระธรรม ในธรรมคุณบทว่า “พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว” หมายถึงอะไร ?

เฉลย หมายถึง ปรียัติธรรม กับ ปฏิเวชธรรม (หรือโดยพิสดารได้แก่ สัทธรรม ๑๐ คือ โลกุตระธรรม ๕ กับปรียัติธรรม ๑) ๑

๓. ทักขิณาวิสูทธิ มีอะไรบ้าง ? อย่างไรให้อานิสงส์มากที่สุด ?

เฉลย ทักขิณางานอย่าง บริสุทธ์ฝ่ายทายก ไม่บริสุทธ์ฝ่ายปฎิคาหก

ทักขิณางานอย่าง บริสุทธ์ฝ่ายปฎิคาหก ไม่บริสุทธ์ฝ่ายทายก

ทักขิณางานอย่าง ไม่บริสุทธ์ทั้งฝ่ายทายก ทั้งฝ่ายปฎิคาหก

ทักขิณางานอย่าง บริสุทธ์ทั้งฝ่ายทายก ทั้งฝ่ายปฎิคาหก ๑

อย่างที ๔ คือ ทักขิณาทีบริสุทธ์ทั้งฝ่ายทายก ทั้งฝ่ายปฎิคาหก ๑

๔. อนุสัย หมายถึงกิเลสประเภทไหน ? ได้ชื่อเช่นนั้นเพราะเหตุไร ?

เฉลย หมายถึง กิเลสอย่างละเอียดที่นอนเนื่องอยู่ในสันดาน ๑

เพราะกิเลสชนิดนี้ บางทีไม่ปรากฏ แต่เมื่อมีอารมณ์มายั่ว ย่อมเกิดขึ้น
ในทันที ๑

๕. พุทธคุณ ๒ ก็มี พุทธคุณ ๓ ก็มี พุทธคุณ ๕ ก็มี จงแจกแจงแต่ละอย่าง
ว่ามีอะไรบ้าง ?

เฉลย พุทธคุณ ๒ คือ อตตสมบัตติ และ ปรีทิตปฎิบัติ

พุทธุคุณ ๓ คือ พระปัญญาคุณ พระวิสุทธิคุณ และพระกรรณาคุณ

พุทธุคุณ ๕ คือ อรหํ, สมมาสมพุทโธ, วิชชาจรณสมปนฺโน, สุกโต,
โลกวิทู, อนุตฺตโร ปุริสทมมสารถิ, สตุถา เทวมนุสฺสานํ, พุทโธ,
ภควา ๑

๑๐. รูดงค์ คืออะไร ? มีกี่หมวด ? หมวดไหนว่าด้วยเรื่องอะไร ?

เฉลย คือ วัตตจริยาพิเศษอย่างหนึ่ง เป็นอุบายขัดเกลากิเลส และเป็นไปเพื่อความ
มักน้อยสันโดษ ฯ

มี ๔ หมวด ฯ ดังนี้

- หมวดที่ ๑ ว่าด้วยเรื่องจิวร
- หมวดที่ ๒ ว่าด้วยเรื่องบิณฑบาต
- หมวดที่ ๓ ว่าด้วยเรื่องเสนาสนะ
- หมวดที่ ๔ ว่าด้วยเรื่องความเพียร ฯ

*****

ปัญหาและเฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ นักธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. อนุพุทธบุคคล คือใคร ? มีความสำคัญอย่างไร ?

เฉลย คือ สาวกผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า ฯ

อนุพุทธบุคคลเป็นสังฆรัตนะในรัตนะ ๓ เป็นพยานยืนยันความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า และเป็นกำลังใหญ่ของพระพุทธเจ้าในอันช่วยประกาศพระธรรมประดิษฐานพระพุทธศาสนาขึ้น เพื่อประโยชน์สุขแก่ชนเป็นอันมาก ฯ

๒. พระศาสดาทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตรโปรดพวกปุราณชฎิลเพราะเหตุไร ?

เฉลย เพราะเป็นพระสูตรที่เหมาะสมแก่บุรพจารย์ของพวกปุราณชฎิล ผู้อบรมมาในการบูชาเพลิง ฯ

๓. พระสาวกรูปใดได้รับยกย่องจากพระศาสดาว่าเป็นผู้กตัญญูกตเวที ? จงแสดงตัวอย่างมาสัก ๒ เรื่อง

เฉลย พระสารีบุตรเถระ ฯ

เรื่องที่ ๑ พระสารีบุตรนับถือพระอัสสชิเป็นอาจารย์ เมื่ออาจารย์อยู่ในทิสโค ก่อนจะนอน ท่านจะนมัสการและนอนหันศีรษะไปทางทิศนั้น

เรื่องที่ ๒ พระสารีบุตรระลึกถึงอุปการะของราชพราหมณ์ที่เคยถวายภิกษาแก่ท่านทัพพีหนึ่ง ฯ

๔. พระสาวกผู้บวชเพราะเบื่อหน่าย บวชเพราะเพื่อน คือใคร ?

เฉลย บวชเพราะเบื่อหน่าย คือ พระยสะ พระมหากัสสปะ ฯ

บวชเพราะเพื่อน คือ พระภัททียศากยะ พระวิมลละ พระสุพาหุ
พระปุลณชิ พระควัมปติ และเพื่อนชาวชนบทอีก ๕๐ คน ฯ
(ตอบองค์ใดองค์หนึ่งก็ให้ และตอบองค์อื่น ถ้าถูกก็ควรให้)

๕. อุปสมบทวิธีพิเศษด้วยการรับพระโอวาท ๓ ข้อ และด้วยการรับครุธรรม ๘ ข้อ ทรงประทานให้แก่ใคร ? และท่านนั้น ๆ ได้รับการยกย่องเป็นเอตทัคคะในทางไหน ?

เฉลย การรับพระโอวาท ๓ ข้อ ทรงประทานแก่พระมหากัสสปะ

การรับครุธรรม ๘ ข้อ ทรงประทานแก่พระนางมหาปชาบดีโคตมี ฯ

พระมหากัสสปะได้รับยกย่องเป็นเอตทัคคะในทางทรงธุดงค์คุณ

พระนางมหาปชาบดีโคตมี ได้รับยกย่องเป็นเอตทัคคะในทางรัตตัณญา ฯ

๖. พระมหากัสสปะได้รับมอบหมายจากพระพุทธเจ้าให้ไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาแทนพระองค์ ณ เมืองใด และได้ผลเป็นอย่างไร ?

เฉลย ณ เมืองอุชเชนี ฯ

ได้รับผล คือ พระเจ้าจันทปัชโชตและชาวพระนครเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ฯ

๓. ปัญหาว่า โลกคือหมู่มสัตว์อันอะไรปิดบังไว้จึงหลงอยู่ในที่มืด ดังนี้ ใครเป็นผู้ถาม ? และพระศาสดาทรงพยากรณ์ว่าอย่างไร ?

เฉลย อจิตตมาณฑปเป็นผู้ถาม ฯ

ทรงพยากรณ์ว่า โลกคือหมู่มสัตว์ อันอวิชชาคือความไม่รู้แจ้งปิดบังไว้ จึงหลงคุดอยู่ในที่มืด ฯ

๔. การทำสังคายนาก่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่พระศาสนาอย่างไรบ้าง ?

เฉลย ให้เกิดคุณประโยชน์ดังนี้

กำจัดและป้องกันอสังขีได้ ทำความเห็นพุทธศาสนิกให้ถูกต้องและปฏิบัติถูกต้องได้ และทำให้พระศาสนามั่นคงและแพร่หลายยิ่งขึ้น ฯ

ศาสนพิธี

๕. ศาสนพิธีเล่ม ๒ แสดงอุโบสถกรรมไว้กี่ประเภท ? อะไรบ้าง ?

เฉลย ๓ ประเภท ฯ คือ

สังฆอุโบสถ ๑ ปาฏิสุทธีอุโบสถ ๑ อธิษฐานอุโบสถ ๑ ฯ

๑๐.จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้ การเข้าพรรษา การออกพรรษา ฯ

เฉลย การเข้าพรรษา หมายถึง การที่ภิกษุผูกใจว่าจะอยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่งตลอดเวลา ๓ เดือนในฤดูฝน ไม่ไปค้างแรมให้ล่วงราตรีในที่แห่งอื่นระหว่างผูกใจนั้น เว้นแต่ไปด้วยสัตตาคหณิยะ ฯ

การออกพรรษา หมายถึง กาลที่สิ้นสุดกำหนดอยู่จำพรรษาของภิกษุตามพระวินัยบัญญัติ มีพิธีเป็นสังฆกรรมพิเศษโดยเฉพาะ เรียกโดยภาษาพระวินัยว่า ปวารณากรรม คือการทำปวารณาของสงฆ์ผู้อยู่ร่วมกันตลอดเวลา ๓ เดือน ฯ

*****

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักเรียนชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. อภิธมาจาร คืออะไร ? เป็นเหตุให้ต้องอาบัติอะไรได้บ้าง ?

เฉลย คือ ขนบธรรมเนียมของภิกษุ ๗

อาบัติอุลลัจจัยและอาบัติทุกกฏ ๗

๒. ข้อว่า อย่าพึงนุ่งห่มผ้าอย่างคฤหัสถ์ นั้นมีอธิบายอย่างไร ?

เฉลย มีอธิบายว่า ห้ามนุ่งห่มเครื่องนุ่งห่มของคฤหัสถ์ เช่น กางเกง เสื้อผ้าโพก หมวก ผ้านุ่งผ้าห่มสีต่าง ๆ ชนิดต่าง ๆ และห้ามอาการนุ่งห่มต่าง ๆ ที่ไม่ใช่วินัยของภิกษุ ๗

๓. บริหาร ๘ มีอะไรบ้าง ? ที่จัดเป็นบริหารบริโศกและบริหารอุโปโสก มีอะไรบ้าง ?

เฉลย มี ไตรจีวร คือผ้านุ่งผ้าห่มและผ้าทาบ บาตร ประคคเอน เข็ม มีคโกน และผ้ากรองน้ำ ๗

ไตรจีวร บาตร ประคคเอน รวม ๕ อย่าง จัดเป็นบริหารบริโศก

เข็ม มีคโกน และผ้ากรองน้ำ จัดเป็นบริหารอุโปโสก ๗

๔. คำว่า ถือนิสัย หมายความว่าอย่างไร ? ภิกษุผู้เป็นนวกะจะต้องถือนิสัยเสมอไปหรือไม่ประการไร ?

เฉลย หมายความว่า ยอมตนอยู่ในความปกครองของพระเถระผู้มีคุณสมบัติควรปกครองตนได้ ยอมตนให้ท่านปกครอง ฟังฟังพำนักอาศัยท่าน ฯ
ต้องถือนิสัยเสมอไป แต่มีข้อยกเว้น ภิกษุผู้ยังไม่ตั้งลงเป็นหลักแหล่ง คือ ภิกษุเดินทาง ภิกษุผู้เป็นไข้ ภิกษุผู้พยาบาลผู้ได้รับขอของคนไข้เพื่อให้อยู่ ภิกษุผู้เข้าป่าเพื่อเจริญสมณธรรมชั่วคราว และกรณีที่ไม่ใด หาท่านผู้ให้นิสัยมิได้ และมีเหตุขัดข้องที่จะไปอยู่ในที่อื่นไม่ได้ จะอยู่ในที่นั้นด้วยผูกใจว่าเมื่อใดมีท่านผู้ให้นิสัยได้มาอยู่ จักถือนิสัยในท่าน ก็ใช้ได้ ฯ

๕. ภิกษุเมื่อจะนั่งลงบนอาสนะ ทรงให้ปฏิบัติอย่างไรก่อน ? ที่ทรงให้ปฏิบัติอย่างนั้นเพื่อประโยชน์อะไร ?

เฉลย ทรงให้พิจารณาก่อน อย่าผลุนผลันนั่งลงไป ฯ
เพื่อว่าถ้ามีของอะไรวางอยู่บนนั้น จะทับหรือกระทบของนั้น ถ้าเป็นชันน้ำก็จะหก เสียมารยาท ฟังตรวจดูด้วยนัยน์ตา หรือด้วยมือลูบก่อน ตามแต่จะรู้ได้ด้วยอย่างไร แล้วจึงค่อยนั่งลง ฯ

๖. วันเข้าพรรษาในบาลีกถาว์ ๒ วัน คือวันเข้าพรรษาดัน และวันเข้าพรรษาหลัง ในแต่ละอย่างกำหนดวันไว้อย่างไร ?

เฉลย วันเข้าพรรษาดัน กำหนดเมื่อพระจันทร์เพ็ญเสวยฤกษ์อาสาฬหะล่วงไปแล้ววันหนึ่ง คือวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘
วันเข้าพรรษาหลัง กำหนดเมื่อพระจันทร์เพ็ญเสวยฤกษ์อาสาฬหะนั้นล่วงแล้วเดือน ๑ คือ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๙ ฯ

๓. ในวัดหนึ่ง มีภิกษุอยู่กัน ๔ รูป ๓ รูป ๒ รูป ๑ รูป เมื่อถึงวันอุโบสถ ฟังปฏิบัติอย่างไร ?

เฉลย มีภิกษุ ๔ รูป ฟังประชุมกันในโรงอุโบสถ สวดปาติโมกข์

มีภิกษุ ๓ รูป ฟังประชุมกันทำปริสฺสุทฺธิอุโบสถ รูปหนึ่งสวดประกาศญัตติ จบแล้วแต่ละรูปฟังบอกความบริสุทธิ์ของตน

มีภิกษุ ๒ รูป ไม่ต้องตั้งญัตติ ฟังบอกความบริสุทธิ์แก่กันและกัน

มีภิกษุ ๑ รูป ฟังอธิษฐาน

หรือมีภิกษุต่ำกว่า ๔ รูป จะไปทำสังฆอุโบสถกับสงฆ์ในอาวาสอื่น ก็ควร ฯ

๔. ภิกษุได้ชื่อว่าผู้ประทุษร้ายสกุล กับภิกษุได้ชื่อว่าผู้ยังสกุลให้เสื่อมใส เพราะมีความประพฤติต่างกันอย่างไร ?

เฉลย ต่างกันอย่างนี้ ภิกษุผู้ประทุษร้ายสกุล เป็นผู้ประพฤตินำเขาเสียศรัทธา เสื่อมใส ประจบเขาด้วยกิริยาทำตนอย่างคฤหัสถ์ ใ้ของกำนัลแก่สกุล อย่างคฤหัสถ์เขาทำ ยอมคนให้เขาใช้สอย หรือด้วยอาการเอาเปรียบโดยเชิงให้สิ่งของเล็กน้อยด้วยหวังได้มาก ส่วนภิกษุผู้ยังสกุลให้เสื่อมใส เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยอาจารย์ ไม่ทอดตนเป็นคนสนิทของสกุลโดยฐานเป็นคนแล้ว ไม่รุกรานตัดรอนเขา แสดงเมตตาจิต ประพฤติพอดีพองาม ทำให้เขาเสื่อมใสนับถือตน ฯ

๘. ก่อนหน้าปรินิพพาน ตรัสสั่งภิกษุทั้งหลายให้แสดงความเคารพด้วยการเรียกกันว่าอย่างไร ?

๘. ตรัสให้ภิกษุผู้อ่อนพรรษากว่าเรียกผู้แก่พรรษากว่าว่า ภันเต และให้ภิกษุผู้แก่พรรษากว่าเรียกผู้อ่อนพรรษากว่าว่า อาวุโส ฯ

๑๐. อนามัฏฐบิณฑบาต ได้แก่โภชนะเช่นไร ? มีข้อห้ามตามพระวินัยไว้อย่างไร ?

เฉลย ได้แก่โภชนะที่ภิกษุได้มาซึ่งไม่ได้หยิบไว้ฉัน ฯ

มีข้อห้ามไม่ให้ภิกษุให้แก่กฤหัสถ์อื่นนอกจากมารดาและบิดา ฯ

*****

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันอังคาร ที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

อุปนิสัย ชีวิตมปฺปมาญ์
ชรุปรนิตสุส น สนฺติ ตาณา
เอตํ ภยํ มรณฺ เปกฺขมาโน
โลกามิสํ ปชเห สนฺติเปกฺโข.

ชีวิตคืออายุอันน้อยนี้ ถูกชรานำเข้าไป เมื่อสัตว์ถูกชรานำเข้าไปแล้ว
ย่อมไม่มีเครื่องต้านทาน ผู้ถึงเห็นภัยในภวณั้น มุ่งความสงบ พึงละโลกามิส
เสีย.

(พุทธ)

ถึ. ส. ๑๕/๗๗.

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภายิตอื่นมาประกอบ
ไม่น้อยกว่า ๓ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภายิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภายิตซ้ำ
ข้อกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภายิตที่อ่างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้สนิท
ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันพุธ ที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. นิพัตถทุกข์ กับ สหคตทุกข์ ต่างกันอย่างไร ?

เฉลย นิพัตถทุกข์ คือทุกข์เนื่องนิตย์ หรือทุกข์เป็นเจ้าเรือน ได้แก่ หนาว ร้อน หิว ระบาย ปวดอุจจาระ ปวดปัสสาวะ ส่วนสหคตทุกข์ คือทุกข์ไปด้วยกัน หรือทุกข์กำกับกัน ได้แก่ทุกข์มีเนื่องมาจากวิญญผล ฯ

๒. ความเป็นอนัตตาของสังขารพึงกำหนดรู้ด้วยอาการอย่างไรบ้าง ?

เฉลย ๑. ด้วยไม่อยู่ในอำนาจ หรือด้วยฝืนความปรารถนา
๒. ด้วยแย้งต่ออัตตา
๓. ด้วยความเป็นสภาพหาเจ้าของมิได้
๔. ด้วยความเป็นสภาพสูญ คือว่างหรือหายไป ฯ

๓. คำว่า ฆฎฏ ในคำว่า “ฆฎฏปุจเจโท” หมายถึงอะไร ? ฆฎฏ นั้นชื่อว่าขาดสายด้วยอาการอย่างไร ?

เฉลย หมายถึง ความเวียนเกิด ด้วยอำนาจกิเลส กรรม วิบาก ฯ
ฆฎฏ นั้นชื่อว่าขาดสายด้วยอาการที่ละกิเลสอันเป็นเบื้องต้นเสีย ฯ

๔. ความเชื่อว่ามีพระเจ้าผู้สร้าง ทำการอันวอนและบวงสรวงเป็นอาทิ จัดเข้าใน
อัสวะข้อไหน ?

เฉลย จัดเข้าใน อวิชชาสวะ ฯ

๕. พระบาลีว่า “นิกฺขิปิตฺวา คุรุ ภาริ อญฺญิ ภาริ อนาทิย ปลงภาระ
อันหนักเสียแล้ว ไม่ถือเอาภาระอันอื่น” ถามว่า “ภาระ” “การไม่ถือเอาภาระ”
“การปลงภาระ” ได้แก่อะไร ?

เฉลย ภาระ ได้แก่เบญจขันธ์ ฯ

การไม่ถือเอาภาระ ได้แก่การไม่ถือเอาเบญจขันธ์ด้วยอุปาทาน ฯ

การปลงภาระ ได้แก่การถอนอุปาทานในเบญจขันธ์ ฯ

๖. คุณของพระธรรมส่วนปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ โดยย่อว่าอย่างไร ?
จงอธิบาย

เฉลย คุณของปริยัติธรรม คือให้รู้วิธีบำเพ็ญศีล สมาธิ ปัญญา

คุณของปฏิบัติธรรม คือทำกาย วาจา ใจ ให้บริสุทธิ์จนบรรลุมรรค
ผล นิพพาน

คุณของปฏิเวธธรรม คือละกิเลสเป็นสมุจเฉทปหาน บรรลุถึงความสุข
อย่างยิ่ง ฯ

๓. ในอรรถสูตรกล่าวไว้ว่า ชีวิตของมนุษย์ทั้งหลายเปรียบเหมือนชิ้นเนื้อนาบไฟ มีอธิบายอย่างไร ? และที่กล่าวไว้เช่นนั้นเพื่อประโยชน์อะไร ?

เฉลย มีอธิบายว่า ธรรมดาว่าชิ้นเนื้อที่บุคคลเอาลงในกระทะเหล็กอันร้อนตลอดวัน ยิ่งค้ำ ย่อมจะพลันไหม้ ไม่ตั้งอยู่นานฉันใด ชีวิตก็ถูกเพลิงกิเลสและเพลิงทุกข์เผาผลาญให้เหี่ยวเกรียมไม่ทนอยู่นานฉันนั้น ๆ

มีประโยชน์ คือเป็นเครื่องเตือนใจให้รู้สึกด้วยปัญญา ทำให้ไม่ประมาทในชีวิต เร่งสั่งสมความดี ๆ

๔. วิปัสสนา คืออะไร ? จำแนกโดยวัตถุเป็นที่ตั้งมีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย คือ กิริยาที่ถือเอาโดยอาการวิปริตผิดจากความจริง ๆ มี ๔ อย่าง ๆ คือ
ความสำคัญคิดเห็นในสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง
ความสำคัญคิดเห็นในสิ่งที่เป็นทุกข์ว่าเป็นสุข
ความสำคัญคิดเห็นในสิ่งที่ไม่ใช่ตนว่าเป็นตน และ
ความสำคัญคิดเห็นในสิ่งที่ไม่งามว่างาม ๆ

๕. ในนวัตวิถีกาพย์พะ เมื่อเห็นซากศพชนิดใดชนิดหนึ่งใน ๕ ชนิดนั้น พึงภาวนาอย่างไร ?

เฉลย พึงภาวนาโดยการน้อมเข้ามาสู่กายนี้แล้ว อยมุปี โข กาโย ถึงร่างกาย อันนี้เล่า เอวรัมมุโม ก็มีอย่างนี้เป็นธรรมดา เอวภาวิ จักเป็นอย่างนี้ เอวอนตีโต ไม่ล่วงความเป็นอย่างนี้ไปได้ ๆ

๑๐. ข้อว่า อนัตตัตถุญญา ในคิริมานนทสูตร ทรงให้พิจารณาอะไรว่าเป็นอนัตตา ?

เฉลย ทรงให้พิจารณาอายตนะภายใน คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ และอายตนะ
ภายนอก คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ ว่าเป็น
อนัตตา ฯ

*****

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธธานุพุทธประวัติ นักธรรมชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันพฤหัสบดี ที่ ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. พระโพธิสัตว์เมื่อจะจุติลงสู่พระครรภ์พระมารดา เสด็จมาจากไหน ?

เฉลย เสด็จมาจากคฤสถิตพิภพ ฯ

๒. บุคคลผู้เป็นสหชาติของพระศาสดา ที่บรรลुพระอรหัตก่อนและหลังพุทธปรินิพพานมีใครบ้าง ?

เฉลย ผู้บรรลุพระอรหัตก่อนพุทธปรินิพพาน มีพระนางพิมพาเถรีและพระกาฬทายีเถระ ฯ

ผู้บรรลุพระอรหัตหลังพุทธปรินิพพาน มีพระอานนทเถระ และพระฉนินเถระ ฯ

๓. พระมหาบุรุษทรงดำเนินด้วยพระบาท ๗ ก้าว หลังจากประสูติใหม่ ๆ เรื่องนี้ สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงถอดความว่าอย่างไร ?

เฉลย ทรงถอดความว่า น่าจะได้แก่ทรงแผ่พระศาสนาได้แพร่หลายใน ๗ ชนบท (ได้แก่ ๑.กาสีกับโกสละ ๒.มคธกับอังคะ ๓.สักกะ ๔.วัชชี ๕.มัลละ ๖.วังสะ ๗.กุรุ) ฯ

๔. ปฐมสาวกกับปัจฉิมสาวกคือใคร ? ได้ฟังพระธรรมเทศนาครั้งแรกว่าด้วยเรื่องอะไร ?

เฉลย ปฐมสาวก คือพระอัญญาโกณฑัญญะ ฟังพระธรรมเทศนาว่าด้วยที่สุด ๒ อย่าง และมีชฌิมาปฏิบัติ ๑

ปัจฉิมสาวก คือสุภัททปริพาชก ฟังพระธรรมเทศนาว่าด้วยพระอริยบุคคล ทั้ง ๔ ประเภท มีอยู่เฉพาะในธรรมวินัยที่มีมรรคมงคล ๘ ๑

๕. พระอานนที่ได้รับเลือกให้เป็นพุทธอุปัฏฐากในเวลาก่อนหรือหลังบรรลุเป็นพระโสดาบัน ? ได้รับยกย่องจากพระศาสดาว่าเป็นเอตทัคคะในทางใดบ้าง ?

เฉลย หลังบรรลุเป็นพระโสดาบัน ๑ ในทางเลิศกว่าภิกษุทั้งหลายที่เป็นพุทธอุปัฏฐาก มีคติ มีสติ มีจิต และเป็นผู้ปฏิบัติ ๑

๖. การอุปสมบทสำหรับพระภิกษุในครั้งพุทธกาล มีทั้งหมดกี่วิธี ? อะไรบ้าง ? ในปัจจุบันใช้วิธีใด ?

เฉลย มี ๓ วิธี ๑ คือ

๑. เอหิภิกขุอุปสัมปทา
  ๒. ติสรณคมนุปสัมปทา
  ๓. ญัตติจตุตถกรรมอุปสัมปทา ๑
- ใช้ญัตติจตุตถกรรมอุปสัมปทา ๑

๓. ในพุทธกิจจกกา พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรมโปรดเวไนยสัตว์ด้วยทรงมุ่งประโยชน์อะไร ?

เฉลย ทรงมุ่งประโยชน์ทั้ง ๓ คือ

๑. ทิฏฐุธรรมิกัตถประโยชน์ คือประโยชน์ที่จะพึงได้ในปัจจุบัน
๒. สัมปรายิกัตถประโยชน์ คือประโยชน์ที่จะพึงได้ในภายหน้า
๓. ปรมัตถประโยชน์ คือประโยชน์อย่างยิ่ง ได้แก่วิมุตติ
ความหลุดพ้นพิเศษ ฯ

๔. พระพุทธองค์ทรงเลือกเมืองกุสินารากเป็นสถานที่เสด็จดับขันธปรินิพพานด้วยเหตุผลอันใด ?

เฉลย ด้วยเหตุผลคือ

๑. จะเป็นเหตุเกิดแห่งมหาสุทิสสนสูตร
๒. จะได้โปรดสุภทัตตปริพาชก ผู้เป็นพุทธเวไนย
๓. จะได้ป้องกันการรบกันครั้งใหญ่เพื่อแย่งชิงพระบรมสารีริกธาตุ ฯ

๕. พระเถระรูปใดได้รับยกย่องจากพระศาสดาว่าเป็นเอกทัคคะ ดังต่อไปนี้ ?

- ก. ทรงทิพจักขุญาณ   ข. ยังตระกูลให้เลื่อมใส   ค. เป็นธรรมกถึก
ฅ. ผู้ทรงจิวรเส้าหมอง   ง. ผู้เป็นขิปปาภิษุญญาตร์สู้เร็ว ฯ

เฉลย ก. พระอนุรุทธเถระ
ข. พระกาฬทายีเถระ
ค. พระปุลณมันตานีบุตร
ฅ. พระโมฆราชเถระ
ง. พระพาหิยทวารุจิริยะ ฯ

๑๐. พระมหากษัตริย์ทรงชักชวนภิกษุทั้งหลายให้ทำสังคายนาครั้งแรก เพราะปรารถนาเหตุอะไร ?

เฉลย เพราะปรารถนาเหตุ ๒ ประการ คือ

๑. ระลึกถึงคำของสุภัททวุฒบรพชิตกล่าวจ้วงจาบพระธรรมวินัย
๒. ระลึกถึงอุปการคุณของพระผู้มีพระภาคที่มีอยู่แก่ตน ฯ

*****

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักเรียนชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. ผู้ตติ กับ อนุสาวนา ต่างกันอย่างไร ? มีใช้ในสังฆกรรมอะไรบ้าง ?

เฉลย ผู้ตติ คือการเผด็จสงฆ์ ส่วนอนุสาวนา คือการประกาศความปรักษาและตกลงของสงฆ์ ฯ

ผู้ตติ มีใช้ในผู้ตติกรรม ผู้ตติทุติยกรรม และผู้ตติจตุตถกรรม ส่วนอนุสาวนา มีใช้เฉพาะในผู้ตติทุติยกรรม และผู้ตติจตุตถกรรม ฯ

๒. สงฆ์ผู้จะให้การอุปสมบทแก่กุลบุตร ในพระวินัยมีกำหนดจำนวนภิกษุไว้อย่างไร ? ถ้าไม่ครบตามจำนวนนั้นจัดเป็นวิบัติอะไร ?

เฉลย มีกำหนดอย่างนี้ คือในมัชฌมชนบท ๑๐ รูปเป็นอย่างต่ำ ในปัจฉิมชนบท ๕ รูปเป็นอย่างต่ำ ฯ

จัดเป็น ปริสวิบัติ ฯ

๓. สี่มาเป็นหลักสำคัญแห่งสังฆกรรมอย่างไร ? พัทธสี่มามีกำหนดขนาดพื้นที่ไว้
อย่างไร ?

เฉลย สี่มาเป็นเขตประชุมของสงฆ์ผู้ทำกรรม พระศาสดาทรงพระอนุญาตให้สงฆ์
พร้อมเพรียงกันทำภายในสี่มาเพื่อจะรักษาสามัคคีในสงฆ์ ฯ

อย่างนี้ คือ กำหนดไม่ให้สมมติสี่มาเล็กเกินไปจนจุกจิก ๒๑ รูปนั่งไม่ได้
และไม่ให้สมมติสี่มาใหญ่เกินไปกว่า ๓ โยชน์ ฯ

๔. นิมิตรอบโรงอุโบสถ มีความสำคัญอย่างไร ? คำทักษิณิตในทิศตะวันออกว่า
อย่างไร ?

เฉลย มีความสำคัญ คือใช้เป็นเครื่องหมายเพื่อกำหนดเขตสี่มาสำหรับ
ทำสังฆกรรม ฯ

คำทักษิณิตในทิศตะวันออกว่า “ปรตุถิมาย ทิสาย ก็ นิमितฺต” ฯ

๕. เจ้าอธิการตามพระวินัยหมายถึงใคร ? สงฆ์พึงสวดสมมติเจ้าอธิการด้วยกรรม
วาจาประเภทใด ?

เฉลย หมายถึง ภิกษุผู้ได้รับสมมติจากสงฆ์ให้เป็นเจ้าหน้าที่ทำการสงฆ์นั้น ฯ
พึงสวดสมมติด้วยญัตติทุกขกรรม ฯ

๖. กรานกฐิน ได้แก่การอย่างไร ? จงเขียนคำอนุโมทนา กฐินมาดู

เฉลย ได้แก่ เมื่อมีผ้าเกิดขึ้นแก่สงฆ์ในเดือนท้ายฤดูฝน พอจะทำเป็นไตรจีวร ผืนใดผืนหนึ่งได้ สงฆ์พร้อมใจกันยกให้แก่ภิกษุรูปหนึ่งผู้เหมาะสม ภิกษุผู้ได้รับผ้านั้นนำไปทำเป็นจีวรผืนใดผืนหนึ่งให้แล้วเสร็จในวันนั้น แล้วมาบอกแก่ภิกษุผู้ยกผ้านั้นให้ เพื่ออนุโมทนา ภิกษุเหล่านั้นอนุโมทนาทั้งหมดนี้คือกรานกฐิน ฯ

คำอนุโมทนา กฐินว่า อตฺตตํ ฃนฺเต สงฺฆสฺส กจฺจिํ ฃมฺมิโก กจฺจิตฺตาโร อนุโมทามิ ฯ

๗. ภิกษุผู้ก่อวิเวทาธิกรณ์ อย่างไรชื่อว่าปรารณาคี อย่างไรชื่อว่าปรารณาเลว ?

เฉลย ผู้ก่อวิเวทเพราะเห็นแก่พระธรรมวินัย (ปราศจากโลภะ โทสะ โมหะ) ชื่อว่าทำด้วยปรารณาคี

ผู้ก่อวิเวทด้วยทิฐิมานะ แม้รู้ว่าผิดก็ขึ้นทำ (ประกอบด้วยโลภะ โทสะ โมหะ) ชื่อว่าทำด้วยปรารณาเลว ฯ

๘. จงให้ความหมายของคำต่อไปนี้

ก. ปรีวาส ข. อัพภาน ฯ

เฉลย ก. ได้แก่ การประพฤติวัตรพิเศษอย่างหนึ่งเท่าจำนวนวันที่ภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสสแล้วปกปิดไว้ ฯ

ข. ได้แก่ การที่สงฆ์สาวกระงับอาบัติสังฆาทิเสส ฯ

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์

๕. ผู้ใดได้ความคณะสงฆ์หรือคณะสงฆ์อื่นอันอาจก่อให้เกิดความเสื่อมเสียหรือความแตกแยก มีโทษอย่างไร ?

เฉลย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ฯ

๑๐. พระภิกษุจะไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่งเลยได้หรือไม่ จงอ้างมาตราประกอบด้วย ?

เฉลย ไม่ได้

ตามมาตรา ๒๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ๒๕๐๕, (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ฯ

*****

**ปัญหาและเฉลยข้อสอบ
ธรรมศึกษาชั้นตรี-โท-เอก**

ของ

**สนามหลวงแผนกธรรม
ปีการศึกษา ๒๕๕๖**

วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

ปาปานํ อกรณ์ สุขํ.
การไม่ทำบาปนำสุขมาให้.

พ. ศ. ๒๕/๕๕

แต่งอธิบายให้สมเหตุผล อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และ
บอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วยสุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้
ติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. ข้อใด เป็นธรรมมีอุปการะมาก ?
ก.สติ สัมปชัญญะ
ข.hiri โอตตปปะ
ค.ขันติ โสรจจะ
ง.กตัญญู กตเวที
เฉลย ข้อ ก.
๒. เราควรใช้สัมปชัญญะเมื่อใด ?
ก.ขณะทำพุทคคิ
ข.ก่อนทำพุทคคิ
ค.หลังทำพุทคคิ
ง.ก่อนทำขณะพุทคคิ
เฉลย ข้อ ก.
๓. ข้อใด เป็นลักษณะของคนมีสติสัมปชัญญะ ?
ก.กล้าหาญอดทน
ข.ซื่อสัตย์สุจริต
ค.ไม่ประมาท
ง.อายชั่วกลัวบาป
เฉลย ข้อ ก.
๔. ธรรมข้อใด คู่ครองโลกให้สงบสุข ?
ก.สติ สัมปชัญญะ
ข.ขันติ โสรจจะ
ค.hiri โอตตปปะ
ง.กตัญญู กตเวที
เฉลย ข้อ ก.

๕. คนมีหิริ มีลักษณะเช่นใด ?
ก.รังเกียจคนชั่ว	ข.ละอายบาป
ค.เกรงกลัวบาป	ง.เกรงกลัวคนชั่ว
- เฉลย ข้อ ข.
๖. ธรรมข้อใด ทำให้งดงามทั้งภายในภายนอก ?
ก.หิริ โอตตปปะ	ข.สติ สัมปชัญญะ
ค.ขันติ โสรัจจะ	ง.กตัญญู กตเวที
- เฉลย ข้อ ก.
๗. ผู้ถูกดูหมิ่นได้รับความเจ็บใจ แต่ยิ้มแย้มได้ เพราะมีธรรมข้อใด ?
ก.หิริ	ข.สติ
ค.โสรัจจะ	ง.ขันติ
- เฉลย ข้อ ค.
๘. ข้อใด เป็นความหมายของกตเวที ?
ก.ทดแทนบุญคุณ	ข.แก้แค้นผู้อื่น
ค.รู้จักบุญคุณ	ง.ทำคุณไว้ก่อน
- เฉลย ข้อ ก.
๙. ไม่ทำผู้เฒ่าดีกว่าลูกเต้าอกตัญญู แสดงถึงลูกประเภทใด ?
ก.เนรคุณ	ข.ตอบแทนคุณ
ค.รู้บุญคุณ	ง.ทำบุญคุณ
- เฉลย ข้อ ก.

๑๐. ชาวพุทธมีอะไรเป็นที่พึ่ง ?

ก.พระรัตนตรัย

ข.ไตรสิกขา

ค.บุญกิริยาวัตถุ

ง.บุญกุศล

เฉลย ข้อ ก.

๑๑. องค์ประกอบสำคัญของพระพุทธศาสนาคืออะไร ?

ก.พระรัตนตรัย

ข.พุทธบริษัท

ค.ไตรสิกขา

ง.ไตรปิฎก

เฉลย ข้อ ก.

๑๒. ข้อใด เป็นคุณของพระธรรม ?

ก.ทำให้เป็นคนเจริญ

ข.ทำให้เป็นคนมั่งมี

ค.ทำให้เป็นคนร่ำรวย

ง.ทำให้ไม่เป็นคนชั่ว

เฉลย ข้อ ง.

๑๓. ข้อใด เป็นคุณของพระสงฆ์ ?

ก.สอนให้รู้ตาม

ข.รักษาผู้ปฏิบัติ

ค.สอนให้ทำตาม

ง.รู้แจ้งเอง

เฉลย ข้อ ค.

๑๔. หลักคำสอนที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา คือข้อใด ?

ก.ละชั่ว ทำดี ทำใจให้ผ่องใส

ข.ให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา

ค.เชื่อกรรม ผลของกรรม

ง.ประพาศุจริต ๓

เฉลย ข้อ ก.

๑๕. ทุจริต หมายถึงอะไร ?

ก.ทำดี

ข.ทำชั่ว

ค.ทำทาน

ง.ทำสมาธิ

เฉลย ข้อ ข.

๑๖. ข้อใด จัดเป็นกายทุจริต ?

ก.ประพฤตินอกใจ

ข.พยายามปองร้าย

ค.ใส่ร้ายป้ายสี

ง.ยุยงให้แตกแยก

เฉลย ข้อ ก.

๑๗. ข้อใด จัดเป็นวจีทุจริต ?

ก.เห็นบอกว่าไม่เห็น

ข.รู้บอกว่าจะไม่รู้

ค.ทำบอกว่าจะไม่ทำ

ง.ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ง.

๑๘. ยุยงให้แตกแยกกัน จัดเป็นวจีทุจริตข้อใด ?

ก.พูดเท็จ

ข.พูดต่อเสียด

ค.พูดคำหยาบ

ง.พูดเพื่อเจ้า

เฉลย ข้อ ข.

๑๙. เห็นคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ตรงกับข้อใด ?

ก.กายทุจริต

ข.วจีทุจริต

ค.มโนทุจริต

ง.ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ค.

๒๐. เห็นไม่ผิดจากคลองธรรม คือเห็นเช่นไร ?

ก. ทำดีได้ดี

ข. ทำดีได้ชั่ว

ค. ดีชั่วอยู่ที่ผู้อื่น

ง. ทำชั่วได้ดี

เฉลย ข้อ ก.

๒๑. วชิฐจริตข้อใด ส่งเสริมความปรองดอง ?

ก. ไม่พูดต่อเสียด

ข. ไม่พูดเท็จ

ค. ไม่พูดคำหยาบ

ง. ไม่พูดเพ้อเจ้อ

เฉลย ข้อ ก.

๒๒. ข้อใด จัดเป็นผลของวชิฐจริต ?

ก. มีคนเชื่อถือ

ข. มีคนเห็นใจ

ค. มีทรัพย์มาก

ง. มีบริวารมาก

เฉลย ข้อ ก.

๒๓. ข้อใด จัดเป็นโถณะ ?

ก. อยากไปสวรรค์

ข. อยากเป็นหมอ

ค. อยากร่ำรวย

ง. อยากได้โดยทุจริต

เฉลย ข้อ ง.

๒๔. ข้อใด จัดเป็นโทสะ ?

ก. คิดประทุษร้าย

ข. คิดริษยา

ค. คิดองเวร

ง. คิดอาฆาต

เฉลย ข้อ ก.

๒๕. การลบหลู่บุญคุณท่าน เกิดจากอกุศลมูลข้อใด ?

ก. โโลภะ

ข. โทสะ

ค. โมหะ

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ก.

๒๖. อโลภะ เป็นมูลเหตุแก้ปัญหาเรื่องใด ?

ก. ใ้ร้ายป้ายสี

ข. ทุจริตคอร์ปชั่น

ค. หลงมมาย

ง. ทะเลาะวิวาท

เฉลย ข้อ ข.

๒๗. ข้อใด เป็นมูลเหตุให้เกิดเมตตากฎา ?

ก. อโลภะ

ข. โทสะ

ค. โมหะ

ง. อวิชา

เฉลย ข้อ ข.

๒๘. การให้ทานในสัปปริสบัญญัติ ตรงกับข้อใด ?

ก. ให้วัตถุสิ่งของ

ข. ให้ความรู้

ค. ให้ธรรมะ

ง. ให้ภัย

เฉลย ข้อ ก.

๒๙. บุคคลเช่นไร จัดเป็นสัตบุรุษ ?

ก. คนมีความรู้

ข. คนขยัน

ค. คนมีคุณธรรม

ง. คนฉลาด

เฉลย ข้อ ก.

๓๐. ผลบุญย่อมติดตามผู้กระทำ เปรียบเหมือนอะไร ?

ก.มิตรสหาย

ข.เจ้าหนี้

ค.เงา

ง.ลูกหนี้

เฉลย ข้อ ก.

๓๑. อยากสวยงาม ต้องบำเพ็ญบุญกิริยาวัตต์ข้อใด ?

ก.ให้ทาน

ข.รักษาศีล

ค.เจริญภาวนา

ง.ฟังธรรม

เฉลย ข้อ ข.

๓๒. วุฒิธรรมข้อใด ทำให้เป็นคนมีความคิดรอบครอบ ?

ก.สัพปริสสังเสาะ

ข.สัทธัมมัสสวนะ

ค.โยนิโสมนสิการ

ง.ธัมมานุวัตรปฏิบัติ

เฉลย ข้อ ก.

๓๓. การอยู่ในถิ่นฐานอันสมควรเป็นเหตุให้เจริญ ตรงกับข้อใด ?

ก.ปฎิรูปเทสวาสะ

ข.สัพปริสุปัตสยะ

ค.อิตตสัมมาปณิธิ

ง.ปุพเพกตปุญญตา

เฉลย ข้อ ก.

๓๔. ปุพเพกตปุญญตา มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก.ตั้งใจจะทำบุญ

ข.ทำบุญไว้ปางก่อน

ค.ทำบุญในปัจจุบัน

ง.เห็นผลบุญทันตา

เฉลย ข้อ ข.

๓๕. ความลำเอียงเป็นสิ่งที่ไม่ควรประพฤติ ตรงกับข้อใด ?

ก.อคติ

ข.สุคติ

ค.ทุกคติ

ง.คติภูมิ

เฉลย ข้อ ก.

๓๖. คนประพฤติเช่นไร ถือว่าตกอยู่ในอำนาจโมหาคติ ?

ก.เชื่อง่าย

ข.โกรธง่าย

ค.กลัวง่าย

ง.รักง่าย

เฉลย ข้อ ก.

๓๗. ความขยันในเรื่องใด จัดเป็นภวานาปธาน ?

ก.ขยันเล่นกีฬา

ข.ขยันทำงาน

ค.ขยันทำบุญ

ง.ขยันทำกิจกรรม

เฉลย ข้อ ค.

๓๘. เพียรระวังบาปไม่ให้เกิดขึ้น เรียกว่าอะไร ?

ก.สังวรปธาน

ข.ปหานปธาน

ค.ภวานาปธาน

ง.อนุรักษนาปธาน

เฉลย ข้อ ก.

๓๙. อธิษฐานธรรม แปลว่าอะไร ?

ก.ธรรมควรตั้งไว้ในใจ

ข.ธรรมควรประพฤติ

ค.ธรรมที่สำเร็จผล

ง.คำอธิษฐานขอพร

เฉลย ข้อ ก.

๔๐. อิทธิบาทข้อใด เป็นเครื่องพยุงใจมิให้ทอดยในการทำงาน ?

ก.ฉันทะ

ข.วิริยะ

ค.จิตตะ

ง.วิมังสา

เฉลย ข้อ ข.

๔๑. เมตตภาพรหมวิหาร ควรเจริญเมื่อใด ?

ก.ในยามปกติ

ข.เห็นเขาประสบทุกข์

ค.เห็นเขาได้ดีมีสุข

ง.เห็นเขารับผลกระทบ

เฉลย ข้อ ก.

๔๒. ทุกข์ในอริยสัจ เกิดจากอะไร ?

ก.กิเลส

ข.กรรม

ค.วิบาก

ง.ตัณหา

เฉลย ข้อ ง.

๔๓. ข้อใด ไม่ใช่อานิสงส์การฟังธรรม ?

ก.เกิดความสงสัย

ข.บรรเทาความสงสัย

ค.เข้าใจเนื้อหาชัดเจน

ง.จิตใจผ่องใส

เฉลย ข้อ ก.

๔๔. ข้อใด จัดเป็นสัทธาในพละ ๕ ?

ก.เชื่อว่าโลกกลม

ข.เชื่อว่าบาปไม่มีจริง

ค.เชื่อว่าโลกหน้าไม่มี

ง.เชื่อการตรัสรู้

เฉลย ข้อ ง.

๔๕. วิญญาณในชั้น ๕ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ความรู้สึกที่สุข

ข. ความจำได้หมายรู้

ค. อารมณ์ที่เกิดกับใจ

ง. ความรู้อารมณ์

เฉลย ข้อ ง.

๔๖. สาราณียธรรม มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก. ธรรมเป็นเครื่องระลึกถึง

ข. ธรรมให้เกิดความสุข

ค. ธรรมให้เกิดสามัคคี

ง. ธรรมให้เกิดความเจริญ

เฉลย ข้อ ก.

๔๗. สังคหัตถุ ทำให้เกิดประโยชน์อะไร ?

ก. ความสำเร็จ

ข. ความเจริญ

ค. ความสามัคคี

ง. ความงาม

เฉลย ข้อ ค.

๔๘. หลักธรรมสำหรับผู้ครองเรือน ตรงกับข้อใด ?

ก. ฆราวาสธรรม

ข. สังคหัตถุธรรม

ค. วุฒิธรรม

ง. อริยฐานธรรม

เฉลย ข้อ ก.

๔๙. ในทิส ๖ ศิษย์พึงปฏิบัติต่ออาจารย์อย่างไร ?

ก. ดำรงวงศ์สกุล

ข. เลี้ยงท่านตอบ

ค. เชื่อฟังคำสอน

ง. ไม่ดูหมิ่น

เฉลย ข้อ ก.

๕๐. เล่นการพนันมีโทษอย่างไร ?

ก.คนไม่เชื่อถือ

ข.ทะเลาะวิวาท

ค.มักถูกไล่ความ

ง.ถูกนิินทา

เฉลย ข้อ ก.

*****

เฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

1.ก	11.ก	21.ก	31.ข	41.ก
2.ก	12.ง	22.ก	32.ค	42.ง
3.ค	13.ก	23.ง	33.ก	43.ก
4.ค	14.ก	24.ก	34.ข	44.ง
5.ข	15.ข	25.ค	35.ก	45.ง
6.ค	16.ก	26.ข	36.ก	46.ก
7.ค	17.ง	27.ข	37.ค	47.ค
8.ก	18.ข	28.ก	38.ก	48.ก
9.ก	19.ค	29.ค	39.ก	49.ค
10.ก	20.ก	30.ค	40.ข	50.ก

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธะ ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. พุทธประวัติพรรณนาเรื่องของใคร ?
ก.นักบวช
ค.นักพรต
เฉลย ข้อ ข.
ข.พระพุทธเจ้า
ง.พระปัจเจกพุทธเจ้า
๒. พ่อแม่มีวรรณะต่างกัน ทำให้เกิดชนชั้นใด ?
ก.พราหมณ์
ค.ศูทร
เฉลย ข้อ ง.
ข.แพศย์
ง.จัณฑาล
๓. นครกบิลพัสดุ์ มีความสัมพันธ์กับนครใด ?
ก.สาวัตถี
ค.พาราณสี
เฉลย ข้อ ข.
ข.เทวทหะ
ง.ราชคฤห์
๔. ผู้ใด ไม่ใช่พระญาติของเจ้าชายสิทธัตถะ ?
ก.พระเจ้าโอกกากราช
ค.พระเจ้าพิมพิสาร
เฉลย ข้อ ค.
ข.พระเจ้าชยเสน
ง.พระเจ้าอัญชนะ

๑๐. พระนางใดเลี้ยงดูเจ้าชายสิทธัตถะหลังพระมารดาสิ้นพระชนม์ ?

ก. กัญจนมา

ข. ยโสธรา

ค. พิมพา

ง. ประชาบดีโคตมี

เฉลย ข้อ ง.

๑๑. เจ้าชายสิทธัตถะพอพระเหตุที่ยืนบรรพชา เพราะเห็นท้าวทูตใด ?

ก. คนแก่

ข. คนเจ็บ

ค. คนตาย

ง. สมณะ

เฉลย ข้อ ง.

๑๒. เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะผนวช ใครนำบาตรมาถวาย ?

ก. มหาพรหม

ข. ฆฏิการพรหม

ค. ท้าวธตรฐ

ง. ท้าวกุเวร

เฉลย ข้อ ข.

๑๓. เจ้าชายสิทธัตถะผนวชด้วยวิธีใด ?

ก. อธิษฐานเพศ

ข. เอิหิภิกขุ

ค. รับสรณะ

ง. ญัตติกรรม

เฉลย ข้อ ก.

๑๔. หลังบรรพชาแล้ว พระมหาบุรุษทรงศึกษาในสำนักของใครก่อน ?

ก. กาฬเทวิลดาบส

ข. กบิลดาบส

ค. อาฬารดาบส

ง. อุทกดาบส

เฉลย ข้อ ก.

๑๕. อັตตกิตมถานุโยค คืออะไร ?

ก.ทรมานตน

ข.เสวยกามสุข

ค.ทำความเพียร

ง.เจริญภาวนา

เฉลย ข้อ ก.

๑๖. พระมหานรุษทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ณ ที่ใด ?

ก.คยาสีสะ

ข.อรุเวลาเสนานิกม

ค.อนุปิยอัมพวัน

ง.ลัญจิววัน

เฉลย ข้อ ข.

๑๗. ใครเป็นพยานการบำเพ็ญทุกรกิริยาของพระมหานรุษ ?

ก.อาหารดาบส

ข.อุทกดาบส

ค.นันทอำมาตย์

ง.ปัญจวัคคีย์

เฉลย ข้อ ง.

๑๘. พระมหานรุษผนวชได้กี่ปี จึงตรัสรู้ ?

ก.๕ ปี

ข.๖ ปี

ค.๗ ปี

ง.๘ ปี

เฉลย ข้อ ข.

๑๙. ข้อใด ไม่ใช่ชื่ดาบมารที่มาประเฝ้าประโลมพระมหานรุษ ?

ก.อรดี

ข.ราคา

ค.ตัณหา

ง.อิสสา

เฉลย ข้อ ง.

๒๐. ต้นพระศรีมหาโพธิ์ มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร ?

ก.อัสสัตถพฤกษ์

ข.ชัยพฤกษ์

ค.ราชพฤกษ์

ง.กัลปพฤกษ์

เฉลย ข้อ ก.

๒๑. สัปดาห์แรกหลังตรัสรู้ พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาธรรมใด ?

ก.อริยสัจ

ข.อริยมรรค

ค.บารมี

ง.ปฎิจจสมุปบาท

เฉลย ข้อ ง.

๒๒. พระพุทธเจ้าทรงเทศนาโปรดใคร เป็นอันดับแรก ?

ก.อาฬารดาบส

ข.ปัญจวัคคีย์

ค.อุทกดาบส

ง.ตปุสสะ-ภัลลิกะ

เฉลย ข้อ ข.

๒๓. เมื่อทรงแสดงอนัตตลักขณสูตรจบ มีพระอรหันต์เกิดขึ้นกี่องค์ ?

ก.๕ องค์

ข.๑๑ องค์

ค.๖๑ องค์

ง.๘๐ องค์

เฉลย ข้อ ก.

๒๔. พระอริยสาวกองค์แรก คือใคร ?

ก.พระวปปะ

ข.พระภัททิยะ

ค.พระอัญญาโกณฑัญญะ

ง.พระอัสสชิ

เฉลย ข้อ ก.

๒๕. พระพุทธองค์ทรงแสดงอนุปุปพีกาทครั้งแรกแก่ใคร ?

ก.พระยส

ข.พ่อพระยส

ค.แม่พระยส

ง.เพื่อนพระยส

เฉลย ข้อ ก.

๒๖. ท่านจะแสวงหาหญิงหรือแสวงหาตนดีกว่า ใครกล่าว ?

ก.พระพุทธเจ้า

ข.ภัททวัคคีย์

ค.ปัญจวัคคีย์

ง.พระยส

เฉลย ข้อ ก.

๒๗. พระพุทธองค์ทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตรโปรดใคร ?

ก.ปัญจวัคคีย์

ข.ภัททวัคคีย์

ค.ชฎิล ๓ พี่น้อง

ง.ปริพาชก

เฉลย ข้อ ค.

๒๘. บริวารพระเจ้าพิมพิสารเคารพพระพุทธเจ้าเพราะใคร ?

ก.พระอัสสชิ

ข.พระอุรุเวลกัสสปะ

ค.พระยส

ง.พระวัปปะ

เฉลย ข้อ ข.

๒๙. ใครสร้างวัดถวายพระพุทธเจ้าเป็นคนแรก ?

ก.พระเจ้าพิมพิสาร

ข.นางมัลลิกา

ค.อนาถปิณฑิกะ

ง.นางวิสาขา

เฉลย ข้อ ก.

๓๐. พระโมคคัลลานะขณะบำเพ็ญเพียรมีอุปสรรคเรื่องใด ?

ก.ความหิว

ข.ความร้อน

ค.ความเหนื่อย

ง.ความง่วง

เฉลย ข้อ ง.

๓๑. พระพุทธเจ้าทรงแสดงการไหว้ทิศ ๖ แก่ใคร ?

ก.นันทมาณพ

ข.โกลิตมาณพ

ค.สิงคาลมาณพ

ง.อุปติสสมาณพ

เฉลย ข้อ ค.

๓๒. พระพุทธเจ้าทรงจำพรรษาสุดท้าย ณ สถานที่ใด ?

ก.ภันฑुकาม

ข.เวฬุคาม

ค.กัถลวาลมุตตคาม

ง.หัตถิกาม

เฉลย ข้อ ข.

๓๓. พระพุทธเจ้าทรงปลงอายุสังขารก่อนปรินิพพานกี่เดือน ?

ก.๓ เดือน

ข.๔ เดือน

ค.๕ เดือน

ง.๖ เดือน

เฉลย ข้อ ก.

๓๔. พระพุทธเจ้าตรัสสั่งให้สงฆ์ลงพรหมทัณฑ์แก่ใคร ?

ก.พระฉันทะ

ข.พระกาฬุทายี

ค.พระสุภัททะ

ง.พระวัคคลี

เฉลย ข้อ ก.

๓๕. ก่อนปรินิพพาน พระพุทธเจ้าทรงตั้งใครเป็นศาสดาแทน ?

ก.พระมหากัสสปะ

ข.พระอานนท์

ค.พระอุบาลี

ง.ธรรมวินัย

เฉลย ข้อ ง.

๓๖. พระปัจฉิมโอวาทของพระพุทธเจ้า ว่าด้วยเรื่องอะไร ?

ก.สามัคคี

ข.กตัญญู

ค.ความไม่ประมาท

ง.ความอดทน

เฉลย ข้อ ค.

๓๗. พระเพลิงที่ถวายพระพุทธศรีระจุกไม่ติด เพราะรือใคร ?

ก.พระฉันทะ

ข.พระอุบาลี

ค.พระอานนท์

ง.พระมหากัสสปะ

เฉลย ข้อ ง.

๓๘. วันถวายพระเพลิงพระพุทธศรีระ เรียกว่าวันอะไร ?

ก.มาฆบูชา

ข.วิสาขบูชา

ค.อัฐมีบูชา

ง.อาสาฬหบูชา

เฉลย ข้อ ค.

๓๙. การรื้อยกรองพระธรรมวินัยเป็นหมวดหมู่ เรียกว่าอะไร ?

ก.สัมมนา

ข.สังคายนา

ค.สาธยาย

ง.สันนิบาต

เฉลย ข้อ ข.

๔๐. เดียรธีย์ปลอมบวชมาก เป็นเหตุให้ทำสังคายนาครั้งที่ ?

ก.ครั้งที่ ๑

ข.ครั้งที่ ๒

ค.ครั้งที่ ๓

ง.ครั้งที่ ๔

เฉลย ข้อ ก.

ศาสนพิธี

๔๑. ผู้รับนับถือพระพุทธศาสนา มีคำเรียกว่าอะไร ?

ก.พุทธชนันต์

ข.พุทธสาวก

ค.พุทธมามกะ

ง.พุทธบุตร

เฉลย ข้อ ก.

๔๒. ข้อใด จัดเป็นกุศลพิธี ?

ก.ช่วยเหลือคน

ข.ดูเลขพูกาโร

ค.ปล่อยปลา

ง.รักษาศีล

เฉลย ข้อ ง.

๔๓. นลองพระชันษา ๑๐๐ ปี สมเด็จพระสังฆราช เป็นพิธีใด ?

ก.กุศลพิธี

ข.บุญพิธี

ค.ทานพิธี

ง.ปกิณณกพิธี

เฉลย ข้อ ข.

๔๔. พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญของชาวพุทธ เพื่อระลึกถึงใคร ?

ก.พระพุทธเจ้า

ข.พระธรรม

ค.พระสงฆ์

ง.ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ง.

๔๕. การนิมนต์พระสงฆ์มาประกอบพิธี ใช้คำว่าอะไร ?

ก.อาราธนา

ข.นมัสการ

ค.กราบเรียน

ง.เรียนเชิญ

เฉลย ข้อ ก.

๔๖. อิทัง เม ญาตีนั่ง โหตุ สุจิตา โหนตุ ญาตโย เป็นคำอะไร ?

ก.กรวดน้ำ

ข.บูชาพระ

ค.อาราธนาศีล

ง.อาราธนาธรรม

เฉลย ข้อ ก.

๔๗. การถวายทานแก่ใคร จัดเป็นสังฆทาน ?

ก.พระพุทธเจ้า

ข.เจ้าอาวาส

ค.พระสงฆ์

ง.พระที่นับถือ

เฉลย ข้อ ค.

๔๘. ข้อใด เป็นกาลทานที่จำกัดเวลาถวาย ?

ก.สังฆทาน

ข.ธรรมทาน

ค.วัตถุทาน

ง.กฐินทาน

เฉลย ข้อ ง.

๔๙. กิริยาที่ถวายไทยธรรมแด่พระสงฆ์ มีคำเรียกว่าอะไร ?

ก.น้อมถวาย

ข.ประเคน

ค.นำถวาย

ง.อังกาส

เฉลย ข้อ ข.

๕๐. การกราบด้วยองค์เท่าไร เรียกว่าเบญจางคประดิษฐ์ ?

ก.องค์ ๓

ข.องค์ ๔

ค.องค์ ๕

ง.องค์ ๘

เฉลย ข้อ ก.

*****

เฉลยวิชาพุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

1 ก	11 ง	21 ง	31 ค	41 ค
2 ง	12 ข	22 ข	32 ข	42 ง
3 ข	13 ก	23 ก	33 ก	43 ข
4 ค	14 ค	24 ค	34 ก	44 ง
5 ข	15 ก	25 ก	35 ง	45 ก
6 ก	16 ข	26 ก	36 ค	46 ก
7 ข	17 ง	27 ค	37 ง	47 ค
8 ค	18 ข	28 ข	38 ค	48 ง
9 ค	19 ง	29 ก	39 ข	49 ข
10 ง	20 ก	30 ง	40 ค	50 ค

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัย ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. พื้นฐานของศีลคืออะไร ?
ก.สติ-สัมปชัญญะ
ข.หิริ-โอตตปเปะ
ค.ขันติ-โสรัจจะ
ง.เจตนา
เฉลย ข้อ ข.
๒. เครื่องป้องกันไม่ให้อำนาจทางกาย วาจา เรียกว่าอะไร ?
ก.ทาน
ข.ศีล
ค.สมาธิ
ง.ปัญญา
เฉลย ข้อ ข.
๓. วัตถุประสงค์ของการบัญญัติศีล คืออะไร ?
ก.ทำให้สงบ
ข.ละกิเลส
ค.ฝึกกายวาจา
ง.ดับทุกข์
เฉลย ข้อ ก.
๔. บุคคลควรมีสิ่งใด เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ?
ก.ทาน
ข.ศีล
ค.สมาธิ
ง.ภavana
เฉลย ข้อ ข.

๕. หลักปฏิบัติเบื้องต้นแห่งการทำความคิด ได้แก่ข้อใด ?
ก.รักษาศีล	ข.เจริญสมาธิ
ค.อบรมปัญญา	ง.เจริญภาวนา
- เฉลย ข้อ ก.
๖. การงดเว้นสิ่งใด จัดเป็นการรักษาศีล ?
ก.ข้อห้าม	ข.กฎเกณฑ์
ค.ระเบียบ	ง.ข้อบังคับ
- เฉลย ข้อ ก.
๗. ศีลข้อ ๑ บัญญัติขึ้นเพื่อส่งเสริมบุคคลให้มีคุณธรรมใด ?
ก.เมตตา-กรุณา	ข.สัมมาอาชีวะ
ค.สัจจะ	ง.สติ
- เฉลย ข้อ ก.
๘. ข้อใด เป็นการประพาศิทธิศีลข้อที่ ๑ ?
ก.ทำแท้ง	ข.ลักทรัพย์
ค.เสพยาบ้า	ง.พุดโกหก
- เฉลย ข้อ ก.
๙. คำว่า ทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป หมายถึงทำให้เป็นอย่างไร ?
ก.บาดเจ็บ	ข.พิการ
ค.ลำบาก	ง.ตาย
- เฉลย ข้อ ง.

๑๐. รับฝากสิ่งของแล้วไม่ยอมคืน เป็นโจรกรรมประเภทใด ?

ก.ลักลอบ

ข.เบียดบัง

ค.ยักยอก

ง.ฉ้อโกง

เฉลย ข้อ ง.

๑๑. การสลับของดีไว้กับตน ให้ของไม่ดีแก่คนอื่น เรียกว่าอะไร ?

ก.กรรโชก

ข.สับเปลี่ยน

ค.เบียดบัง

ง.ตระบัด

เฉลย ข้อ ข.

๑๒. การขายสิ่งของไม่แท้ว่าเป็นของแท้ เป็นโจรกรรมประเภทใด ?

ก.ปลอม

ข.ลวง

ค.หลอก

ง.ตุ๋น

เฉลย ข้อ ก.

๑๓. คดีในข้อ ง ในกระดุก มีความหมายตรงกับศีลข้อใด ?

ก.ข้อ ๑

ข.ข้อ ๒

ค.ข้อ ๓

ง.ข้อ ๔

เฉลย ข้อ ง.

๑๔. การประพาศติผิประเวณี ถือว่าล่วงละเมิดศีลข้อใด ?

ก.ข้อ ๑

ข.ข้อ ๒

ค.ข้อ ๓

ง.ข้อ ๔

เฉลย ข้อ ก.

๑๕. สทหารสันโดษ เป็นคุณธรรมระดับใด ?

ก.สามมี

ข.ภรรยา

ค.ย่า

ง.ยาย

เฉลย ข้อ ก.

๑๖. ภรรยาที่ซื่อสัตย์ต่อสามี เรียกว่ามีคุณธรรมใด ?

ก.สทหารสันโดษ

ข.ปติวัตร

ค.คิหิปฏิบัติ

ง.วัตรปฏิบัติ

เฉลย ข้อ ข.

๑๗. มุสาวาท เกิดขึ้นได้ทางใดบ้าง ?

ก.กายกับวาจา

ข.กายกับใจ

ค.วาจากับใจ

ง.กายวาจาใจ

เฉลย ข้อ ก.

๑๘. รู้แต่สันติระษะว่าไม่รู้ เป็นความเท็จเกิดขึ้นทางใด ?

ก.กาย

ข.วาจา

ค.ใจ

ง.ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ก.

๑๙. คำพูดเช่นใด ทำให้แตกความสามัคคี ?

ก.ส่อเสียด

ข.หลอก

ค.สับปลับ

ง.กลับคำ

เฉลย ข้อ ก.

๒๐. มุสาวาทประเภทเสริมความ ตรงกับข้อใด ?

ก. พุดให้แตกกัน

ข. พุดกลับคำ

ค. พุดเกินจริง

ง. พุดเล่นสำนวน

เฉลย ข้อ ค.

๒๑. ผู้มีปกติไม่พูดมุสา ย่อมได้รับผลเช่นใด ?

ก. นำเชื่อถือ

ข. อายุยืน

ค. สุขภาพดี

ง. ไม่หลงลืม

เฉลย ข้อ ก.

๒๒. ศีลข้อ ๕ สอนให้งดเว้นเรื่องใด ?

ก. หม่าสัตว์

ข. ลักทรัพย์

ค. พุดเท็จ

ง. ยาเสพติด

เฉลย ข้อ ง.

๒๓. ข้อใด เป็นโทษเกิดจากการดื่มสุราเมรัย ?

ก. อายูสั้น

ข. ยากจน

ค. เสียดสัตว์

ง. เสียดดี

เฉลย ข้อ ง.

๒๔. กิริยางดเว้นจากข้อห้าม เรียกว่าอะไร ?

ก. วิรัติ

ข. สัมปัตตวิรัติ

ค. สมาทานวิรัติ

ง. สมุจเฉทวิรัติ

เฉลย ข้อ ก.

๒๕. สมุจเฉทวิริติ เกิดขึ้นแก่บุคคลใด ?

ก.สามัญชน

ข.ปฤชชน

ค.อริยบุคคล

ง.กัลยาณชน

เฉลย ข้อ ก.

๒๖. การรับศีลจากพระสงฆ์ จัดเป็นวิริติใด ?

ก.สมาทานวิริติ

ข.สัมปตตวิริติ

ค.สมุจเฉทวิริติ

ง.ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ก.

๒๗. ศีลข้อไม่ลักทรัพย์ คู่กับกัลยาณธรรมใด ?

ก.ความสัตย์

ข.เมตตา

ค.อาชีพสุจริต

ง.สติรอบคอบ

เฉลย ข้อ ก.

๒๘. การช่วยเหลือคนบาบเจ็บ จัดเป็นกัลยาณธรรมใด ?

ก.เมตตา

ข.กรุณา

ค.สัมมาชีพ

ง.สติรอบคอบ

เฉลย ข้อ ข.

๒๙. ไม่ฆ่าสัตว์ แต่ปราศจากกรุณา ตรงกับข้อใด ?

ก.มีศีลธรรม

ข.มีศีลขาดธรรม

ค.ขาดศีลมีธรรม

ง.ไม่มีศีลธรรม

เฉลย ข้อ ข.

๓๕. คุณธรรมที่ส่งเสริมศีลข้อ ๓ ให้มั่นคงยิ่งขึ้น ตรงกับข้อใด ?

ก.สติ

ข.ชื้อตรง

ค.ภักดี

ง.สำรวมในกาม

เฉลย ข้อ ง.

๓๖. สามีภรรยาจะซื่อสัตย์ต่อกัน ต้องปฏิบัติตามกัลยาณธรรมข้อใด ?

ก.เมตตากุศล

ข.อาชีพสุจริต

ค.สำรวมในกาม

ง.กตัญญู

เฉลย ข้อ ค.

๓๗. ผู้ประพฤติตามกัลยาณธรรมข้อ ๓ ย่อมได้รับผลเช่นใด ?

ก.มีเมตตา

ข.ไว้วางใจกัน

ค.มีความกตัญญู

ง.มีความภักดี

เฉลย ข้อ ข.

๓๘. กัลยาณธรรมข้อ ๓ เป็นหลักปฏิบัติระหว่างใคร ?

ก.ลูก-พ่อแม่

ข.ศิษย์-อาจารย์

ค.สามี-ภรรยา

ง.พี่-น้อง

เฉลย ข้อ ค.

๓๙. การเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ จัดเข้าในความมีสัตย์ข้อใด ?

ก.สวามีภักดี

ข.ชื้อตรง

ค.เทียงธรรม

ง.กตัญญู

เฉลย ข้อ ง.

๔๐. ความเที่ยงธรรมในกัลยาณธรรมข้อ ๔ ตรงกับข้อใด ?
ก.ตรงต่อหน้าที่
ข.ตรงต่อมิตร
ค.ภักดีต่อนาย
ง.รู้จักคุณค่า
เฉลย ข้อ ก.

๔๑. ความสวามิภักดีในกัลยาณธรรมข้อ ๔ ตรงกับข้อใด ?
ก.ไม่ม่านอง
ข.ไม่ฟุ้งงาย
ค.ไม่ขายเพื่อน
ง.ไม่ทรยศนาย
เฉลย ข้อ ง.

๔๒. การประพฤติซื่อตรงต่อมิตร ตรงกับข้อใด ?
ก.แนะนำให้ทำดี
ข.ให้ความยุติธรรม
ค.ไม่ลบลหู่
ง.ไม่ให้ทำชั่ว
เฉลย ข้อ ก.

๔๓. ความมีสติในการใช้จ่าย จัดเข้าในข้อใด ?
ก.การบริโภค
ข.การวางตัว
ค.การทำงาน
ง.ไม่ประมาทในธรรม
เฉลย ข้อ ก.

๔๔. ความมีสติรอบคอบ สนับสนุนศีลข้อใด ?
ก.ข้อ ๑
ข.ข้อ ๒
ค.ข้อ ๔
ง.ข้อ ๕
เฉลย ข้อ ง.

๔๕. การประพุดติเป็นธรรมในกิจการ หมายถึงข้อใด ?

ก.ทำงานเต็มเวลา

ข.บริการลูกค้า

ค.ขายตามราคา

ง.ขายถูก

เฉลย ข้อ ก.

๔๖. ผู้ประมาทเดินเล่อในการทำงาน มีลักษณะเช่นใด ?

ก.ขวนขวาย

ข.ทอดธุระ

ค.รับผิดชอบ

ง.ตรงเวลา

เฉลย ข้อ ข.

๔๗. กัลยาณธรรมข้อใด ส่งเสริมให้คนไม่ค้ำสุรา ?

ก.เมตตากรุณา

ข.สัมมาอาชีพะ

ค.สติรอบคอบ

ง.ความมีศรัทธ

เฉลย ข้อ ค.

๔๘. การบำเพ็ญสมถวิปัสสนา ชื่อว่ามีสติในเรื่องใด ?

ก.การบริโภค

ข.การวางตน

ค.การทำงาน

ง.การประพุดติธรรม

เฉลย ข้อ ง.

๔๙. คำว่า สีเลน โภคสมปทา มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก.ศีลทำให้สวย

ข.ศีลทำให้รวย

ค.ศีลทำให้สูงส่ง

ง.ศีลทำให้สงบ

เฉลย ข้อ ข.

๕๐. บุคคลจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ ต้องประกอบด้วยอะไร ?

ก.ศีลธรรม

ข.ทรัพย์สมบัติ

ค.พวกพ้อง

ง.หน้าที่การงาน

เฉลย ข้อ ก.

*****

เฉลยวิชาเบญจศิลป์ เบญจธรรม (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นตรี
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

1 ข	11 ข	21 ก	31 ง	41 ง
2 ข	12 ก	22 ง	32 ก	42 ก
3 ค	13 ง	23 ง	33 ก	43 ก
4 ข	14 ค	24 ก	34 ค	44 ง
5 ก	15 ก	25 ค	35 ง	45 ก
6 ก	16 ข	26 ก	36 ค	46 ข
7 ก	17 ก	27 ค	37 ข	47 ค
8 ก	18 ก	28 ข	38 ค	48 ง
9 ง	19 ก	29 ข	39 ง	49 ข
10 ง	20 ค	30 ก	40 ก	50 ก

วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

อสุนเต นุปเสวยุย

สนฺเต เสเวยุยปณฺทิตฺ

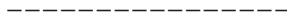
อสุนฺโต นิริยฺเนนฺติ

สนฺโต ปาเปนฺติ สุกฺติ.

บัณฑิตไม่พึงคบสัตบุรุษ พึงคบสัตบุรุษ เพราะอสัตบุรุษย่อมนำไปสู่
สู่รก สัตบุรุษย่อมให้ถึงสุคติ.

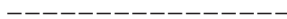
(โพธิสตฺต)

จุ. ชา. วิส. ๒๓/๔๓๗

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ้างสุภาษิตอื่นมาประกอบไม่น้อย
กว่า ๒ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาษิตนั้นด้วย ห้ามอ้างสุภาษิตซ้ำซ้อนกัน
แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ไม่ห้าม สุภาษิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่อง
กับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

๕. การบูชาเป็นการแสดงออกถึงเรื่องใด ?

ก.ยกย่อง

ข.อ่อนน้อม

ค.ขอพร

ง.เสริมมงคล

เฉลย ข้อ ก.

๖. ปฏิสันถารมีความหมายว่าอย่างไร ?

ก.การต้อนรับ

ข.การยอมรับ

ค.การนับถือ

ง.การสรรเสริญ

เฉลย ข้อ ก.

๗. อะไรเป็นเหตุให้เกิดสุขทางใจ ?

ก.อำนาจ

ข.ทรัพย์

ค.บริวาร

ง.คุณธรรม

เฉลย ข้อ ง.

๘. ผู้ถูกกามวิตกครอบงำ มีพฤติกรรมเช่นไร ?

ก.คิดปองร้าย

ข.คิดเบียดเบียน

ค.คิดหาลาภในทางผิด

ง.คิดใส่ร้าย

เฉลย ข้อ ค.

๙. ข้อใด ไม่จัดเป็นพยาบาทวิตก ?

ก.คิดแก้แค้น

ข.คิดอาฆาต

ค.คิดเบียดเบียน

ง.คิดปองร้าย

เฉลย ข้อ ค.

๑๐. ความคิดเช่นไร จัดเป็นกุศลวิตก ?

ก.คิดทำความดี

ข.คิดทำลาย

ค.คิดตัดรอน

ง.คิดใส่ร้าย

เฉลย ข้อ ก.

๑๑. กุศลวิตก จัดเข้าในมรรค ๘ ข้อใด ?

ก.สัมมาทิฐิ

ข.สัมมาสังกัปปะ

ค.สัมมาวายามะ

ง.สัมมาสมาธิ

เฉลย ข้อ ข.

๑๒. ผู้ถูกไฟคือโมหะเผาผลาญจิตใจ มีลักษณะเช่นไร ?

ก.เจ้าชู้

ข.โลภมาก

ค.โกรธง่าย

ง.ไร้เหตุผล

เฉลย ข้อ ง.

๑๓. คนมีกรรมเป็นใหญ่ เพราะยึดถืออะไร ?

ก.ความถูกต้อง

ข.เสียงข้างมาก

ค.กฎกติกา

ง.คำสั่ง

เฉลย ข้อ ก.

๑๔. ผู้มีอัตตาริปเตยยะ คือถืออะไรเป็นใหญ่ ?

ก.ตนเอง

ข.พวกพ้อง

ค.หมู่ญาติ

ง.บริวาร

เฉลย ข้อ ก.

๑๕. ทำความดีตามกระแสนิยม เพื่อให้ผู้อื่นยกย่อง ตรงกับข้อใด ?

ก. อัตตาทิปเตยยะ

ข. โลกาธิปเตยยะ

ค. ฐัมมาธิปเตยยะ

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ข.

๑๖. คำว่า สัจจญาณ หมายถึงหยั่งรู้อะไร ?

ก. ทุกข์

ข. สมุทัย

ค. นิโรธ

ง. อริยสัจ

เฉลย ข้อ ง.

๑๗. ข้อใด เป็นกิจจญาณในอริยสัจ ๔ ?

ก. รู้ความจริง

ข. รู้สิ่งที่ควรทำ

ค. รู้สิ่งที่ทำแล้ว

ง. รู้อนาคต

เฉลย ข้อ ข.

๑๘. ข้อใด ไม่จัดเป็นกามตัณหา ?

ก. อยากมีบ้าน

ข. อยากมีรถ

ค. อยากรวย

ง. อยากเป็นเทพ

เฉลย ข้อ ง.

๑๙. ข้อใด จัดเป็นวิภวตัณหา ?

ก. อยากเป็นเศรษฐี

ข. อยากไปสวรรค์

ค. อยากเป็นพระอรหันต์

ง. อยากเป็นนักกีฬา

เฉลย ข้อ ค.

๒๐. คนที่ถูกห้วงน้ำคือทมิฬทวมทับ มีลักษณะเช่นใด ?

ก. ยินดีในกาม

ข. ตัดในยศ

ค. เห็นผิดเป็นบุญ

ง. หลงมมกาย

เฉลย ข้อ ค.

๒๑. ข้อใด เป็นผลของการปฏิบัติตามอนุศาสนีปาฏิหาริย์ ?

ก. ให้พ้นทุกข์

ข. ให้พ้นภัย

ค. แสดงฤทธิ์ได้

ง. ทายใจคนได้

เฉลย ข้อ ก.

๒๒. พระสุตตันตปิฎกกว่าด้วยเรื่องอะไร ?

ก. ระเบียบแบบแผน

ข. คำสั่งและคำสอน

ค. ธรรมและบุคคล

ง. ธรรมอย่างเดียว

เฉลย ข้อ ค.

๒๓. พุทธจริยาคืออะไร ?

ก. บารมีพระพุทธเจ้า

ข. คำสอนพระพุทธเจ้า

ค. ประวัติพระพุทธเจ้า

ง. จริยาวัตรพระพุทธเจ้า

เฉลย ข้อ ง.

๒๔. พระพุทธองค์เสด็จโปรดพุทธบิดา จัดเป็นจริยาใด ?

ก. โลกัตถจริยา

ข. ญาติัตถจริยา

ค. พุทธัตถจริยา

ง. อัถถจริยา

เฉลย ข้อ ข.

๒๕. วัฏฏะ มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก.ความแก่เจ็บตาย

ข.การหมุนของกรรม

ค.ความไม่เที่ยงเป็นทุกข์

ง.การเวียนว่ายตายเกิด

เฉลย ข้อ ง.

๒๖. เพราะเหตุใดมนุษย์จึงเวียนว่ายตายเกิด ?

ก.ทำกรรมชั่ว

ข.รับผลกระทบ

ค.มีกิเลสกรรมวิบาก

ง.มีโลกนี้โลกหน้า

เฉลย ข้อ ค.

๒๗. ข้อใด จัดเป็นอธิจิตตสิกขา ?

ก.สัมมาทิฐิ

ข.สัมมากัมมันตะ

ค.สัมมาอาชีวะ

ง.สัมมาสมาธิ

เฉลย ข้อ ง.

๒๘. ถูกทำร้ายแต่ไม่คิดจองเวร ชื่อว่าปฏิบัติตามอัสสเนนธรรมข้อใด ?

ก.พิจารณาแล้วเสพ

ข.พิจารณาแล้วอดกลั้น

ค.พิจารณาแล้วเว้น

ง.พิจารณาแล้วบรรเทา

เฉลย ข้อ ง.

๒๙. การภาวนาข้อใด จัดเป็นอัปปมัญญา ?

ก.ไม่เจาะจง

ข.เจาะจงบุคคล

ค.เจาะจงสัตว์

ง.เจาะจงตนเอง

เฉลย ข้อ ก.

๓๐. ข้อใด มีความหมายตรงกับพระโศดาบัน ?

ก.ผู้ถึงกระแสนิพพาน

ข.ผู้จะเกิดอีกครั้งเดียว

ค.ผู้ไม่มาสู่โลกนี้อีก

ง.ผู้ไกลจากกิเลส

เฉลย ข้อ ก.

๓๑. เมื่อความทุกข์เกิดขึ้น ควรปฏิบัติอย่างไร ?

ก.ควรทำให้เจริญ

ข.ควรทำให้แจ้ง

ค.ควรละ

ง.ควรกำหนดรู้

เฉลย ข้อ ง.

๓๒. สมุทัยคือเหตุแห่งทุกข์เกิดขึ้น ควรปฏิบัติอย่างไร ?

ก.ควรทำให้เจริญ

ข.ควรทำให้แจ้ง

ค.ควรละ

ง.ควรกำหนดรู้

เฉลย ข้อ ค.

๓๓. ผู้ต้องได้รับการอุปสมบทจากสงฆ์ ๒ ฝ่าย ตรงกับข้อใด ?

ก.ภิกษุ

ข.ภิกษุณี

ค.อุบาสก

ง.อุบาสิกา

เฉลย ข้อ ข.

๓๔. ผู้สักแต่ว่าฟังแต่ไม่สามารถรับคำแนะนำได้ ตรงกับข้อใด ?

ก.อุคฆตติยัญญ

ข.วิปจิตัญญ

ค.เนยยะ

ง.ปทปรมะ

เฉลย ข้อ ง.

๓๕. ผู้รู้ธรรมเพียงแค่ว่าฟังหัวข้อ ได้แก่นุคคลประเภทใด ?

ก. อุคฆติตัญญู

ข. วิปจิตัญญู

ค. เนยยะ

ง. ปทปรมะ

เฉลย ข้อ ก.

๓๖. อริยบุคคลระดับใด ไม่สามารถอยู่ครองเพศฤหัสถ์ได้ ?

ก. โสดาบัน

ข. สกทาคามี

ค. อนาคามี

ง. อรหันต์

เฉลย ข้อ ง.

๓๗. อริยบุคคลชั้นไหน ละกามราคะได้ ?

ก. โสดาบัน

ข. สกทาคามี

ค. อนาคามี

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ก.

๓๘. อริยบุคคลชั้นไหน ละสังโยชน์ทั้ง ๑๐ ได้ ?

ก. โสดาบัน

ข. สกทาคามี

ค. อนาคามี

ง. อรหันต์

เฉลย ข้อ ง.

๓๙. สัตตกถากถ่าวถึงเรื่องใด ?

ก. ทาน

ข. ศีล

ค. สวรรค์

ง. ออกบวช

เฉลย ข้อ ก.

๔๐. ความตระหนี่อะไร จัดเป็นวิณมัจฉริยะ ?

ก.ความดี

ข.ความรู้

ค.ที่อยู่

ง.ตระกูล

เฉลย ข้อ ก.

๔๑. คำว่า มาร เป็นโทษที่ล้างผลาญอะไร ?

ก.ความดี

ข.ความชั่ว

ค.ความเศร้าหมอง

ง.ความทุกข์

เฉลย ข้อ ก.

๔๒. ความป่วยไข้ จัดเป็นมารประเภทใด ?

ก.จันธมาร

ข.กิเลสมาร

ค.อภิสังขารมาร

ง.มัจจุมาร

เฉลย ข้อ ก.

๔๓. อุเบกขาในเวทนา ๕ หมายถึงวางเฉยในสิ่งใด ?

ก.หมู้สัตว์

ข.ความดี

ค.การงาน

ง.สุขทุกข์

เฉลย ข้อ ง.

๔๔. คนมีปกติรักสวยรักงาม ควรแก้ด้วยกัมมัญฐานใด ?

ก.อสุภะ

ข.เมตตา

ค.อานาปานสติ

ง.อนุสสติ

เฉลย ข้อ ก.

๔๕. คนสัทธาจริต มีลักษณะเช่นใด ?

ก. เชื่อง่าย

ข. โกรธง่าย

ค. เขลาขมง่าย

ง. รักสวยรักงาม

เฉลย ข้อ ก.

๔๖. ธรรมคุณว่า ปจฺจตุตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิ ตรงกับข้อใด ?

ก. ไม่จำกัดกาล

ข. เรียกให้มาคู่

ค. รู้ได้เฉพาะตน

ง. น้อมมาใส่ตน

เฉลย ข้อ ค.

๔๗. ธรรมข้อใด เปรียบเหมือนนรธ ๗ ผลัด ?

ก. อริยทรัพย์ ๗

ข. โปชนงค์ ๗

ค. อปรีหานิยธรรม ๗

ง. วิสุทฺธิ ๗

เฉลย ข้อ ง.

๔๘. พุทธคุณว่า ภควา ตรงกับข้อใด ?

ก. ผู้ไกลจากกิเลส

ข. ผู้เสด็จไปดี

ค. ผู้รู้แจ้งโลก

ง. ผู้มีโชค

เฉลย ข้อ ง.

๔๙. สังฆคุณว่า ฉฺยายปฺปฏิปนฺโน ตรงกับข้อใด ?

ก. ปฏิบัติดี

ข. ปฏิบัติตรง

ค. ปฏิบัติเพื่อรู้แจ้ง

ง. ปฏิบัติสมควร

เฉลย ข้อ ก.

๕๐. พระมหากษัตริย์ทรงยังด้วยบารมีใด ?

ก. วริยบารมี

ข. ชั้นตบารมี

ค. ทานบารมี

ง. ศีลบารมี

เฉลย ข้อ ก.

*****

เฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

1 ค	11 ข	21 ก	31 ง	41 ก
2 ก	12 ง	22 ค	32 ค	42 ก
3 ข	13 ก	23 ง	33 ข	43 ง
4 ง	14 ก	24 ข	34 ง	44 ก
5 ก	15 ข	25 ง	35 ก	45 ก
6 ก	16 ง	26 ก	36 ง	46 ค
7 ง	17 ข	27 ง	37 ค	47 ง
8 ค	18 ง	28 ง	38 ง	48 ง
9 ค	19 ค	29 ก	39 ค	49 ค
10 ก	20 ค	30 ก	40 ก	50 ก

ปัญหาและเฉลยอนุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. ผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า ตรงกับข้อใด ?

ก. พระปัจเจกพุทธเจ้า

ข. พระโสดาบัน

ค. พระอนุพุทธะ

ง. พระอนาคามี

เฉลย ข้อ ค.

๒. ผู้แรกเข้าถึงกระแสพระนิพพาน เป็นความหมายของข้อใด ?

ก. พระโสดาบัน

ข. พระสกทาคามี

ค. พระอนาคามี

ง. พระอรหันต์

เฉลย ข้อ ก.

๓. ผู้ได้รับยกย่องว่าเลิศในทางนั้น ๆ เรียกว่าอะไร ?

ก. อริยบุคคล

ข. สาวก

ค. เอตทัคคะ

ง. พหูสูต

เฉลย ข้อ ค.

๔. อัญญาสิ ในคำว่า อัญญาสิ วต โภ โกณฑลฺยโฬ หมายความว่าอย่างไร ?

ก. ได้บรรลุแล้ว

ข. ได้รู้แล้ว

ค. ได้เห็นแล้ว

ง. ได้ปลงแล้ว

เฉลย ข้อ ข.

๕. พระอัญญาโกณฑัญญะ ได้รับยกย่องเป็นรัตตัญญู เพราะเหตุใด ?

ก.รู้ธรรมก่อนใคร

ข.บวชก่อนใคร

ค.มีประสบการณ์มาก

ง.มีความรู้มาก

เฉลย ข้อ ก.

๖. ข้อใด มิใช่หัวข้อธรรมในอนุปพิงกา ?

ก.ทาน

ข.ศีล

ค.ภาวนา

ง.เนกขัมมะ

เฉลย ข้อ ค.

๗. พระสาวกที่ได้รับยกย่องว่ามีบริวารมาก ชื่อว่าอะไร ?

ก.อูรุเวลกัสสปะ

ข.นทีกัสสปะ

ค.คยากัสสปะ

ง.มหากัสสปะ

เฉลย ข้อ ก.

๘. พระพุทธเจ้าทรงแสดงอาทิตตปริยายสูตร ณ ที่ใด ?

ก.อูรุเวลาเสนานิคม

ข.คยาสี่สะ

ค.เชตวัน

ง.เวฬุวัน

เฉลย ข้อ ข.

๙. ใครเป็นกำลังสำคัญในการประกาศพระศาสนาที่แคว้นมคธ ?

ก.พระอัสสชิ

ข.พระมหากัสสปะ

ค.พระสารีบุตร

ง.พระอูรุเวลกัสสปะ

เฉลย ข้อ ง.

๑๐. ผู้มีอายุ ท่านมีอินทรีย์ผ่องใส บวชจำเพาะใคร เป็นคำพูดของใคร ?

ก.อชิตมาณพ

ข.ปุณณกมาณพ

ค.อุปติสสมาณพ

ง.โกลิตมาณพ

เฉลย ข้อ ค.

๑๑. อุปติสสมาณพได้ดวงตาเห็นธรรม เพราะฟังธรรมจากใคร ?

ก.พระพุทธเจ้า

ข.พระมหานามะ

ค.พระอัสสชิ

ง.พระยส

เฉลย ข้อ ค.

๑๒. บ้านกัลลวาลมุตตคาม เป็นที่สำเร็จพระอรหันต์ของพระสาวกรูปใด ?

ก.พระสารีบุตร

ข.พระโมคคัลลานะ

ค.พระมหากัสสปะ

ง.พระยส

เฉลย ข้อ ข.

๑๓. ข้อใด ไม่ใช่รุดงควัตรของพระมหากัสสปะ ?

ก.ถือผ้าบังสุกุล

ข.เที่ยวบิณฑบาต

ค.อยู่ป่า

ง.อยู่ป่าช้า

เฉลย ข้อ ง.

๑๔. วรรณะทั้ง ๔ ย่อมเสมอกันด้วยกรรมคือการกระทำ ใครกล่าว ?

ก.พระมหากัสสปะ

ข.พระมหากัจจายนะ

ค.พระอานนท์

ง.พระอนุรุทธะ

เฉลย ข้อ ข.

๑๕. พระสาวกรูปใด บรรลุพระอรหัตก่อนบวช ?

ก.พระอนุรุทธะ

ข.พระมหากัสสปะ

ค.พระมหากัจจายนะ

ง.พระอานนท์

เฉลย ข้อ ก.

๑๖. พิจารณาเห็นโลกอย่างไร มัจจุราชจึงจะไม่แลเห็น ใครทูลถาม ?

ก.อชิตมาณพ

ข.โมฆราชมาณพ

ค.ปิงคิยมาณพ

ง.โศตกมาณพ

เฉลย ข้อ ข.

๑๗. พระสาวกรูปใด ทำให้พระสารีบุตรได้ชื่อว่า เป็นผู้มีความกตัญญู ?

ก.พระราเช

ข.พระราหุล

ค.พระวัฐบาล

ง.พระจุนทะ

เฉลย ข้อ ก.

๑๘. เพราะเหตุใด คนทั้งหลายจึงเรียกพระอุทายีว่า กาฬุทายี ?

ก.เป็นโรค

ข.มีผิวดำ

ค.เรียกตามบิดา

ง.เรียกตามโคตร

เฉลย ข้อ ข.

๑๙. พระสาวกรูปใด บวชเพราะเคารพและเกรงใจพระพุทธเจ้า ?

ก.พระอนุรุทธะ

ข.พระอานนท์

ค.พระนันทะ

ง.พระวักกลี

เฉลย ข้อ ก.

๒๐. พระพุทธเจ้าแสดงโทษการพุดมูสาแก่ใคร ?

ก.พระนันทะ

ข.พระราหุล

ค.พระอานนท์

ง.พระอุบาลี

เฉลย ข้อ ข.

๒๑. ราหุล เป็นพระนามที่ตั้งตามหลักใด ?

ก.มงคลนาม

ข.พีชชานานาม

ค.ถึยตั้งให้

ง.คำอุทานของบิดา

เฉลย ข้อ ง.

๒๒. พระภททियะ มักจะเปล่งอุทานอยู่เสมอว่าอะไร ?

ก.ทุกข์หนอ ๆ

ข.ดีหนอ ๆ

ค.สุขหนอ ๆ

ง.วุ่นวายหนอ ๆ

เฉลย ข้อ ค.

๒๓. พระสาวกรูปใด รับปากพี่ชายว่าจะบวชเป็นตัวแทนตระกูล ?

ก.พระอานนท์

ข.พระภททियะ

ค.พระอนุรุทธะ

ง.พระมหานามะ

เฉลย ข้อ ค.

๒๔. ข้อใด มิใช่เหตุทักคะของพระอานนท์ ?

ก.แสดงธรรมไปเพราะ

ข.มีสติ

ค.พหูสูต

ง.มีความเพียร

เฉลย ข้อ ก.

๒๕. พระสาวกรูปใด บรรลุพระอรหัตตผลเพราะมีกิจมาก ?

ก.พระสารีบุตร

ข.พระอานนท์

ค.พระโมคคัลลานะ

ง.พระอนุรุทธะ

เฉลย ข้อ ข.

๒๖. พระสาวกรูปใด บำเพ็ญเพียรอย่างหนัก เดินจงกรมจนเท้าแตก ?

ก.พระวัชชี

ข.พระโสณโกปิวิสะ

ค.พระวัคคลี

ง.พระมหาปิ่นถก

เฉลย ข้อ ข.

๒๗. พระรัฐบาลทำอย่างไร มาตรการบิดาจึงอนุญาตให้บวช ?

ก.อดอาหาร

ข.ให้เพื่อนมาขอ

ค.ไม่ลุกจากที่นอน

ง.เที่ยวเตร่ทุกวัน

เฉลย ข้อ ก.

๒๘. พระปิลโทลถาวรทวาระ ได้รับยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะด้านใด ?

ก.เป็นธรรมกถึก

ข.บันลือสีหนาท

ค.มีเสียงไพเราะ

ง.สอนภิกษุณี

เฉลย ข้อ ข.

๒๙. พระบรมศาสดาทรงแต่งตั้งใคร ให้ทำหน้าที่จัดพระไปกิจนิมนต์ ?

ก.พระมหาปิ่นถก

ข.พระอนุรุทธะ

ค.พระจุนทะ

ง.พระอานนท์

เฉลย ข้อ ก.

๓๐. อะไรเป็นเหตุให้พระโสณกุฎิกัณณะ เป็นสามเณรถึง ๓ ปี ?

ก.อายุยังไม่ครบ

ข.มีภิกษุไม่ครบ

ค.ไม่มีผู้อนุญาต

ง.ไม่มีอุปัชฌาย์

เฉลย ข้อ ข.

๓๑. พระสาวกรูปใด มีรูปสตรีตามหลังเพราะบาปกรรมในชาติก่อน ?

ก.พระโกณฑธาน

ข.พระปิลินทวัจจะ

ค.พระพากุลละ

ง.พระสุภูติ

เฉลย ข้อ ก.

๓๒. พระสาวกรูปใด มีอายุยืนเพราะอานิสงส์ถวายยาและเวจกุฎี ?

ก.พระสารีบุตร

ข.พระมหากัสสปะ

ค.พระพากุลละ

ง.พระวักกลิ

เฉลย ข้อ ค.

๓๓. พระวักกลิออกบวชเพราะมีอธยายศ้อย่างไร ในพระพุทธเจ้า ?

ก.หลงรูป

ข.หลงเสียง

ค.หลงธรรม

ง.หลงคารม

เฉลย ข้อ ก.

๓๔. พระสาวกรูปใด พูดยาไม่ไผเพราะ แต่มีวาจาศักดิ์สิทธิ์ ?

ก.พระปิลินทวัจจะ

ข.พระมหากัสสปะ

ค.พระมหาปัทมก

ง.พระราชา

เฉลย ข้อ ก.

๓๕. ข้อใด ไม่เกี่ยวข้องกับพระกุมารกัสสปะ ?

ก.บวชแต่เด็ก

ข.พระราชาชุบเลี้ยง

ค.แม่เป็นภิกษุณี

ง.เป็นธรรมกถึก

เฉลย ข้อ ง.

๓๖. ใครตัดสินอธิกรณ์ เรื่องภิกษุณีมารดาของพระกุมารกัสสปะ ?

ก.พระมหากัสสปะ

ข.พระสารีบุตร

ค.พระอุบาลี

ง.พระอานนท์

เฉลย ข้อ ค.

๓๗. พระสาวกรูปใด ชำนาญในการระลึกรู้อดีตชาติ ?

ก.พระพากุลละ

ข.พระโสภิตะ

ค.พระวัฐบาล

ง.พระโมคคัลลานะ

เฉลย ข้อ ข.

๓๘. พระมหากัปปินะ ก่อนบวชมีฐานะเป็นอะไร ?

ก.ปุโรหิต

ข.อำมาตย์

ค.พ่อค้า

ง.กษัตริย์

เฉลย ข้อ ง.

๓๙. พระสาวกรูปใด อยู่ในครรภ์มารดาถึง ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน ?

ก.พระราहुล

ข.พระสีวลี

ค.พระพากุลละ

ง.พระกัณหาเววตะ

เฉลย ข้อ ข.

๔๐. ไครบรรลุประอรหัต แต่ยังไม่ทันบวชก็นิพพาน ?

ก.พระมหากัจจายนะ

ข.พระกัณฑาเรวตะ

ค.พระพาหิยะ

ง.พระสีวลี

เฉลย ข้อ ก.

ศาสนพิธี

๔๑. แรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ กำหนดให้เป็นวันอะไร ?

ก.วันเข้าพรรษา

ข.วันออกพรรษา

ค.วันธรรมสวนะ

ง.วันเทโวโรหณะ

เฉลย ข้อ ก.

๔๒. ซ้อใด เป็นอานุภาพของพระปริตร ?

ก.ร่ำรวยเงินทอง

ข.อายุยืน

ค.ขจัดทุกข์ภัยโรค

ง.เจริญด้วยศรัทธา

เฉลย ข้อ ค.

๔๓. ทักขิณานุประทาน มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก.ทำบุญวันเกิด

ข.ทำบุญอายุ

ค.ทำบุญขึ้นบ้านใหม่

ง.ทำบุญให้ผู้ตาย

เฉลย ข้อ ง.

๔๔. การทำบุญสวดมวาร หมายถึงการทำบุญครบวันตายกี่วัน ?

ก.๗ วัน

ข.๕๐ วัน

ค.๑๐๐ วัน

ง.๓๖๕ วัน

เฉลย ข้อ ก.

๔๕. สวดมาติกาบั้งสุกุลในงานพระราชพิธี เรียกว่าอย่างไร ?

ก.สวดแจ้ง

ข.สดับปกรณ์

ค.สวดมาติกา

ง.สวดพระอภิธรรม

เฉลย ข้อ ข.

๔๖. เทศน์มหาชาติ เป็นการเทศน์ชาดกใด ?

ก.มโหสถ

ข.สุวรรณสาม

ค.มหาเวสสันดร

ง.มหาชนก

เฉลย ข้อ ก.

๔๗. การฟังเทศน์ จัดเป็นการบำเพ็ญกุศลอย่างหนึ่ง เรียกว่าอะไร ?

ก.ทานมัย

ข.ศีลมัย

ค.ธัมมัสสวนมัย

ง.ธัมมเทศนามัย

เฉลย ข้อ ค.

๔๘. ผ้าป่าในสมัยพุทธกาล คือผ้าชนิดใด ?

ก.ผ้าวัสติกศาฎก

ข.ผ้าอาบน้ำฝน

ค.ผ้าบังสุกุลจีวร

ง.ผ้าอัจเจกจีวร

เฉลย ข้อ ก.

๔๘. การทอดกฐิน หมดเขตกลางเดือนใด ?

ก.เดือน ๑๑

ข.เดือน ๑๒

ค.เดือนอ้าย

ง.เดือนยี่

เฉลย ข้อ ข.

๕๐. เวทกฐี หมายถึงสถานที่ใด ?

ก.ห้องนอน

ข.ห้องรับแขก

ค.ห้องพยาบาล

ง.ห้องสุขา

เฉลย ข้อ ง.

*****

เฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

1 ค	11 ค	21 ง	31 ก	41 ก
2 ก	12 ข	22 ค	32 ค	42 ค
3 ค	13 ง	23 ค	33 ก	43 ง
4 ข	14 ข	24 ก	34 ก	44 ค
5 ก	15 ค	25 ข	35 ง	45 ข
6 ค	16 ข	26 ข	36 ค	46 ค
7 ก	17 ก	27 ก	37 ข	47 ค
8 ข	18 ข	28 ข	38 ง	48 ค
9 ง	19 ค	29 ก	39 ข	49 ข
10 ค	20 ข	30 ข	40 ค	50 ง

ปัญหาและเฉลยวิชาอุโบสถศีล (วินัย) ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. อุโบสถศีล ตรงกับข้อใด ?

ก.ศีล ๕

ข.ศีล ๘

ค.ศีล ๑๐

ง.ศีล ๒๒๓

เฉลย ข้อ ข.

๒. กษัตริย์ที่ทูลให้พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติอุโบสถศีล มีนามว่าอะไร ?

ก.สุทโธทนะ

ข.ปเสนทิโกศล

ค.พิมพิสาร

ง.อชาตศัตรู

เฉลย ข้อ ก.

๓. การรักษาอุโบสถศีล เริ่มต้นด้วยพิธีใด ?

ก.บูชาพระ

ข.ประกาศอุโบสถ

ค.อาราธนาศีล

ง.สมาทานศีล

เฉลย ข้อ ก.

๔. ขณะรักษาอุโบสถศีล ควรปฏิบัติตนตามข้อใด ?

ก.ดูละคร

ข.คุยโทรศัพท์

ค.ฟังเพลง

ง.ฟังเทศน์

เฉลย ข้อ ง.

๑๐. ข้อใด จัดเป็นความเศร้าหมองของสรวงกมนน์ ?

ก.ตาย

ข.ห้ามทำบุญ

ค.ทำร้ายพระศาสดา

ง.นับถือศาสนาอื่น

เฉลย ข้อ ข.

๑๑. การไม่เชื่อผลบุญบาป เป็นความเศร้าหมองของสรวงกมนน์ด้านใด ?

ก.ความไม่รู้

ข.ความรู้ผิด

ค.ความสงสัย

ง.ความไม่เอื้อเฟื้อ

เฉลย ข้อ ก.

๑๒. ที่พึ่งสูงสุดในพระพุทธศาสนา ตรงกับข้อใด ?

ก.พระรัตนตรัย

ข.พระกัมภีร์

ค.พระพุทธรูป

ง.พระเจดีย์

เฉลย ข้อ ก.

๑๓. คำว่า สังฆะ ในประโยคที่ว่า สงฆ์ สรรณํ กจฺนํหา มิ หมายถึงใคร ?

ก.อริยสงฆ์

ข.สาวกสงฆ์

ค.สมมติสงฆ์

ง.ประธานสงฆ์

เฉลย ข้อ ก.

๑๔. คำว่า เอหิปสฺสึโก กล่าวเพื่อสรรเสริญรัตนะใด ?

ก.พุทธรัตตนะ

ข.ธรรมรัตนะ

ค.สังฆรัตนะ

ง.ไตรรัตน์

เฉลย ข้อ ข.

๑๕. ธรรมเนียมรักษาผู้ประพาศอย่างไร ?

ก. ให้มีชื่อเสียง

ข. ให้คนยกย่อง

ค. ให้คนนับถือ

ง. ไม่ให้ตกไปที่ชั่ว

เฉลย ข้อ ง.

๑๖. อุโบสถศีลใด รักษาแล้วได้รับผลบุญน้อย ?

ก. โคปาลกอุโบสถ

ข. ฎีกาอุโบสถ

ค. อริยอุโบสถ

ง. ปกติอุโบสถ

เฉลย ข้อ ก.

๑๗. คำว่า อิมํ อัญญุคสมนุหาคตํ... เป็นคำอะไร ?

ก. คำอาราธนา

ข. รับศีล

ค. สมาทานอุโบสถ

ง. บอกอานิสงส์

เฉลย ข้อ ค.

๑๘. การรักษาอุโบสถศีลในปัญญาโปสถชาดก เพื่ออะไร ?

ก. ช่มกิลีส

ข. ได้ฉานสมาบัติ

ค. รู้แจ้งมรรค

ง. บรรลุพระอรหัต

เฉลย ข้อ ก.

๑๙. สิ่งสำคัญสูงสุดในการรักษาอุโบสถศีล ได้แก่ข้อใด ?

ก. อาหาร

ข. สถานที่

ค. เวลา

ง. ความตั้งใจ

เฉลย ข้อ ง.

๒๐. ข้อใด ไม่เกี่ยวข้องกับกรรการรักษาอุโบสถศีล ?

ก.บูชาพระ

ข.ประกาศอุโบสถ

ค.อาราธนาศีล

ง.อาราธนาพระปริตร

เฉลย ข้อ ง.

๒๑. การรักษาอุโบสถนอกพุทธกาล คือข้อใด ?

ก.รักษาศีล ๘

ข.รับสรณคมน

ค.สมาทานศีล

ง.งดเว้นอาหาร

เฉลย ข้อ ง.

๒๒. องค์ที่ทำให้อุโบสถศีลข้อปาณาติบาตขาด คือข้อใด ?

ก.สัตว์มีชีวิต

ข.รู้ว่าสัตว์มีชีวิต

ค.จิตคิดจะฆ่า

ง.สัตว์ตาย

เฉลย ข้อ ง.

๒๓. คำว่า วางท่อนไม้ ในอุโบสถสูตร หมายความว่าอย่างไร ?

ก.งดฆ่าสัตว์

ข.งดลักทรัพย์

ค.งดจับปล้น

ง.งดคบคนพาล

เฉลย ข้อ ก.

๒๔. อุโบสถศีลข้อใด สอนให้เห็นความสำคัญในชีวิตตนและคนอื่น ?

ก.ข้อ ๑

ข.ข้อ ๒

ค.ข้อ ๔

ง.ข้อ ๖

เฉลย ข้อ ก.

๒๕. ข้อใด ไม่ใช่ชอ่งค้ของอุบสถศึลข้ออทึนนาทาน ?

ก. จิตคคคจะฆ่า

ข. จิตคคคจะล้ก

ค. วัตตุมคคเจ้าของ

ง. พยายวมล้ก

เฉลย ข้อ ก.

๒๖. อุบสถศึลข้อ ๒ บัญญตคคข้ึนเพื่อให้ผู้ร้กษยาเป็นคคนเช่นไร ?

ก. ไมโหคร้าย

ข. ไมพุดเท้จ

ค. ไมเลี้ยงช้พทางผคค

ง. ไมคคห่มคคคูครอง

เฉลย ข้อ ค.

๒๗. อุบสถศึลข้อใด ป้องก้ันการล่วงละเมคคคในทร้พยลคคนของคคนอ้ึน ?

ก. ข้อ ๒

ข. ข้อ ๔

ค. ข้อ ๖

ง. ข้อ ๘

เฉลย ข้อ ก.

๒๘. ผู้ร้กษยาอุบสถศึลข้อ ๓ ต้องงคคเว้ึนเรื่งอใด ?

ก. ฆ่าล้ตว้

ข. ล้กทร้พย

ค. เสพกาม

ง. ค้่มสุรยา

เฉลย ข้อ ค.

๒๙. องค้ที่ท้าให้อุบสถศึลข้อ ๓ ขาด คคคข้ออใด ?

ก. วัตตุมคคพ้งเสพ

ข. จิตคคคจะเสพ

ค. พยายวมเสพ

ง. เกคคความยคคนคค

เฉลย ข้อ ง.

๓๐. อุโบสถศีลข้อ ๔ ห้ามทำเรื่องใด ?

ก.ฆ่าสัตว์

ข.ลักทรัพย์

ค.พูดเท็จ

ง.ขับร้อง

เฉลย ข้อ ก.

๓๑. องค์ที่ทำให้อุโบสถศีลข้อ ๔ ขาด คือข้อใด ?

ก.เรื่องไม่จริง

ข.คิดจะพูดให้ผิด

ค.พยายามพูด

ง.คนอื่นเข้าใจ

เฉลย ข้อ ง.

๓๒. ถ้อยคำที่ไม่ควรนำมาพูดในขณะรักษาอุโบสถศีล ได้แก่ข้อใด ?

ก.อนุโมทนาภคา

ข.ติรัจฉานภคา

ค.อนุப்புพิกถา

ง.สีลภคา

เฉลย ข้อ ข.

๓๓. เครื่องดื่มชนิดใด จัดเป็นสิ่งมีนเมาตามอุโบสถศีลข้อ ๕ ?

ก.น้ำชา

ข.กาแฟ

ค.น้ำมะตูม

ง.เมรัย

เฉลย ข้อ ง.

๓๔. องค์ที่ทำให้อุโบสถศีลข้อ ๕ ขาด คือข้อใด ?

ก.น้ำเมา

ข.จิตคิดจะดื่ม

ค.พยายามดื่ม

ง.ดื่มให้ล่วงลำคอ

เฉลย ข้อ ง.

๓๕. สิ่งเป็นปฏิปักษ์ต่ออุโบสถศีลข้อ ๕ คืออะไร ?

ก. น้ำหอม

ข. สุราเมรัย

ค. ดอกไม้

ง. ที่นอนสูง

เฉลย ข้อ ข.

๓๖. อุโบสถศีลข้อใด ขาดเพราะรับประทานอาหารในเวลาวิกาล ?

ก. ข้อ ๓

ข. ข้อ ๔

ค. ข้อ ๕

ง. ข้อ ๖

เฉลย ข้อ ง.

๓๗. ผู้รักษาอุโบสถศีล ต้องรับประทานอาหารให้เสร็จก่อนเวลาใด ?

ก. เพียงคืน

ข. เพียงวัน

ค. บ่ายโมง

ง. ย่ำค่ำ

เฉลย ข้อ ข.

๓๘. อุโบสถศีลข้อ ๖ บัญญัติไว้เพื่อตัดความกังวลเรื่องใด ?

ก. การกิน

ข. การแต่งตัว

ค. การฟ้อนรำ

ง. การขับร้อง

เฉลย ข้อ ก.

๓๙. ข้อใด เป็นองค์แห่งอุโบสถศีลข้อ ๖ ?

ก. พยายามฆ่า

ข. พยายามลัก

ค. พยายามกลืนกิน

ง. พยายามเสพ

เฉลย ข้อ ค.

๔๐. ผู้รักษาอุโบสถศีลข้อ ๗ ต้องงดเว้นอะไร ?

ก.อาหารค้ำ

ข.พุดค้ำหยาบ

ค.ร้องเพลง

ง.ค้ำน้ำเมา

เฉลย ข้อ ก.

๔๑. การละเล่น มีเพื่อนรำเป็นต้น เป็นองค์แห่งอุโบสถศีลข้อใด ?

ก.ข้อ ๕

ข.ข้อ ๖

ค.ข้อ ๗

ง.ข้อ ๘

เฉลย ข้อ ก.

๔๒. ขณะรักษาอุโบสถศีล ต้องละเว้นเครื่องใช้ทางชนิดใด ?

ก.ครีมทาแก้มยุ้ง

ข.ครีมบำรุงผิว

ค.ครีมแก้คัน

ง.ครีมดับกลิ่นตัว

เฉลย ข้อ ข.

๔๓. อุโบสถศีลข้อ ๘ บัญญัติขึ้นเพื่อตัดความกังวลเรื่องใด ?

ก.การบริโภค

ข.การนั่งนอน

ค.การแต่งตัว

ง.การสนทนา

เฉลย ข้อ ข.

๔๔. ที่นอนประเภทใด อนุญาตสำหรับผู้รักษาอุโบสถศีล ?

ก.ที่นอนยัดนุ่น

ข.ที่นอนยัดสำลี

ค.ที่นอนวิจิตร

ง.ที่นอนยัดใบไม้

เฉลย ข้อ ง.

๔๕. อุโบสถประเภทใด ถือเป็นเวลาเป็นเกณฑ์ ?

ก. โคปาลกอุโบสถ

ข. ปกติอุโบสถ

ค. นิกคัณฐอุโบสถ

ง. อริยอุโบสถ

เฉลย ข้อ ข.

๔๖. อุโบสถประเภทใด มีวันรับ วันรักษา และวันส่ง ?

ก. โคปาลกอุโบสถ

ข. ปกติอุโบสถ

ค. ปฎิชาครอุโบสถ

ง. ปาฏิหาริยอุโบสถ

เฉลย ข้อ ค.

๔๗. อุโบสถชนิดใด ไม่นับเข้าในคำสอนของพระพุทธเจ้า ?

ก. โคปาลกอุโบสถ

ข. ปกติอุโบสถ

ค. นิกคัณฐอุโบสถ

ง. อริยอุโบสถ

เฉลย ข้อ ค.

๔๘. ข้อใด เป็นคติภูมิของผู้รักษาอุโบสถศีล ?

ก. ทุกติภูมิ

ข. สุกติภูมิ

ค. นรกภูมิ

ง. อบายภูมิ

เฉลย ข้อ ข.

๔๙. การรักษาอุโบสถศีลมีอานิสงส์มาก ขึ้นอยู่กับอะไร ?

ก. บุญบารมี

ข. โศกवासนา

ค. ชะตาชีวิต

ง. ตั้งใจรักษา

เฉลย ข้อ ง.

๕๐. อุโบสถศีล เป็นพื้นฐานให้ได้สมบัติสูงสุด คือข้อใด ?

ก. มนุษย์สมบัติ

ข. สวรรค์สมบัติ

ค. นิพพานสมบัติ

ง. ทรัพย์สมบัติ

เฉลย ข้อ ก.

*****

เฉลยวิชาอุโบสถศีล ธรรมศึกษาชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

1 ข	11 ค	21 ง	31 ง	41 ค
2 ก	12 ก	22 ง	32 ข	42 ข
3 ก	13 ก	23 ก	33 ง	43 ข
4 ง	14 ข	24 ก	34 ง	44 ง
5 ง	15 ง	25 ก	35 ข	45 ข
6 ค	16 ก	26 ค	36 ง	46 ค
7 ง	17 ค	27 ก	37 ข	47 ค
8 ก	18 ก	28 ค	38 ก	48 ข
9 ค	19 ง	29 ง	39 ค	49 ง
10 ข	20 ง	30 ค	40 ค	50 ค

วิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

วิวาท์ ภัยโต ทิสวา

อวิวาทญจ เขมโต

สมจุคา สจิลลา โหถ

เอสา พุทธานุสาสนี.

ท่านทั้งหลายจงเห็นความวิวาทโดยความเป็นภัย และความไม่วิวาท
โดยความปลอดภัยแล้ว เป็นผู้พร้อมเพรียง มีความประนีประนอมกันเถิด.
นี้เป็นพระพุทธานุสาสนี.

(พุทธ)

บุ. จรียา. ๓๓/๕๕๕

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภายิตอื่นมาประกอบไม่น้อย
กว่า ๓ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภายิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภายิตซ้ำซ้อนกัน
แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ไม่ห้าม สุภายิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความให้ติดต่อสมเรื่อง
กับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก

สอบในสนามหลวง

วันอังคารที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. คำว่า ผู้ซึ่งอยู่ในโลก หมายถึงซึ่งอยู่ในสิ่งใด ?
ก. วัตถุสาม ก. วิมุติ
ค. วิสุทธิ ก. นิพพาน
เฉลย ข้อ ก.
๒. คำว่า คนเขลา ในอุทเทสแห่งนิพพิทา หมายถึงใคร ?
ก. คนไร้ทรัพย์ ข. คนไร้เมตตา
ค. คนไร้พวกพ้อง ง. คนไร้ปัญญา
เฉลย ข้อ ง.
๓. รู้โลกอย่างไร จึงจะไม่ซึ่งอยู่ในโลก ?
ก. รู้ตามเป็นจริง ข. รู้ตามตำรา
ค. รู้ตามประเพณี ง. รู้ตามคำทำนาย
เฉลย ข้อ ก.
๔. โทษล้างผลาญความดี เรียกว่าอะไร ?
ก. มาร ข. วิจารณ์
ค. วิสุทธิ ง. วิมุติ
เฉลย ข้อ ก.

๕. ประพฤติเช่นใด จึงจะพ้นจากบ่วงแห่งมาร ?
ก.รักษาศีล	ข.สำรวมจิต
ค.สำรวมกาย	ง.สำรวมวาจา
- เฉลย ข้อ ข.
๖. ความหน่ายอะไรไม่จัดเป็นนิพพิทา ?
ก.บุญกุศล	ข.เบญจขันธ์
ค.สังขาร	ง.ทุกข์
- เฉลย ข้อ ก.
๗. คำว่า สังขาร ในปฏิปทาแห่งนิพพิทา ได้แก่อะไร ?
ก.จิต	ข.เบญจขันธ์
ค.อินทรีย์	ง.อายตนะ
- เฉลย ข้อ ข.
๘. บุคคลไม่เห็นอนิจจลักษณะ เพราะอะไรปิดบัง ?
ก.สันตติ	ข.อิริยาบถ
ค.มนัสสัญญา	ง.เวทนา
- เฉลย ข้อ ก.
๙. บุคคลไม่เห็นทุกขลักษณะ เพราะอะไรปิดบัง ?
ก.สันตติ	ข.อิริยาบถ
ค.มนัสสัญญา	ง.โสมนัส
- เฉลย ข้อ ข.

๑๐. หนาว ร้อน หิว กระจาย จัดเป็นทุกข์อะไร ?
ก.สภาวะทุกข์	ข.ปกิณณกทุกข์
ค.นิพัตถทุกข์	ง.พยาธิทุกข์
- เฉลย ข้อ ค.
๑๑. ข้อใด จัดเป็นทุกข์ประจำสังขาร ?
ก.ชรา	ข.พยาธิ
ค.โสกะ	ง.ปริเทวะ
- เฉลย ข้อ ก.
๑๒. ข้อใด จัดเป็นทุกข์จร ?
ก.ความแก่	ข.ความหิว
ค.ความร้อนรุ่ม	ง.ความเศร้าโศก
- เฉลย ข้อ ง.
๑๓. ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ เพราะปราศจากทุกข์ใด ?
ก.สภาวะทุกข์	ข.ปกิณณกทุกข์
ค.พยาธิทุกข์	ง.สันตปาทุกข์
- เฉลย ข้อ ค.
๑๔. ทุกข์ที่เกิดจากการทะเลาะวิวาทกัน จัดเป็นทุกข์ประเภทใด ?
ก.สภาวะทุกข์	ข.ปกิณณกทุกข์
ค.วิวาหมูลกทุกข์	ง.สันตปาทุกข์
- เฉลย ข้อ ค.

๑๕. ลภ ยศ สรรเสริญ สุข เป็นเหตุให้เกิดทุกข์อะไร ?

ก.พยาธิทุกข์

ข.วิปากทุกข์

ค.วิวาทมูลทุกข์

ง.สหคตทุกข์

เฉลย ข้อ ง.

๑๖. ความเป็นอนัตตาแห่งสังขาร กำหนดรู้ได้อย่างไร ?

ก.เป็นของเที่ยง

ข.ไม่อยู่ในอำนาจ

ค.อยู่คงที่

ง.ไม่เปลี่ยนแปลง

เฉลย ข้อ ข.

๑๗. พิจารณาเห็นสังขารเป็นอนัตตาด้วยอะไร จึงเป็นทางแห่งวิสุทธิ ?

ก.ฌาน

ข.ศีล

ค.สมาธิ

ง.ปัญญา

เฉลย ข้อ ง.

๑๘. การเห็นสังขารเป็นอนัตตา มีอะไรกำกับไว้ จึงไม่เป็นมิจฉาทิฎฐิ ?

ก.ฌาน

ข.สมาธิ

ค.โยนิโสมนสิการ

ง.นิพพิทาญาณ

เฉลย ข้อ ค.

๑๙. ธรรมที่เป็นยอดแห่งธรรมทั้งปวง คืออะไร ?

ก.วิราคะ

ข.วิรัตติ

ค.วิมุตติ

ง.วิสุทธิ

เฉลย ข้อ ก.

๒๐. ความหมายในคำว่า มทนิมมทโน หมายถึงอะไร ?

ก.ยาบ้า

ข.ลาภยศ

ค.ศุรา

ง.กิเลส

เฉลย ข้อ ข.

๒๑. นิโรธ ในไวยากรณ์แห่งวิราคะ หมายถึงดับอะไร ?

ก.ทุกข์

ข.นิวรรณ์

ค.เวทนา

ง.วิญญาณ

เฉลย ข้อ ก.

๒๒. วิมุตติคือความหลุดพ้นในข้อใด เป็นวิสัยของโลกิยชน ?

ก.วิกขัมภนวิมุตติ

ข.สมุจเฉทวิมุตติ

ค.ปฏิบัติสัทธาวิมุตติ

ง.นิสสรณวิมุตติ

เฉลย ข้อ ก.

๒๓. วิมุตติใด เป็นปฏิบัติทาของพระอรหันต์ผู้บำเพ็ญเฉพาะวิปัสสนา ?

ก.ตังควิมุตติ

ข.วิขัมภนวิมุตติ

ค.เจโตวิมุตติ

ง.ปัญญาวิมุตติ

เฉลย ข้อ ง.

๒๔. ในอุทเทสแห่งวิสุทธิ ความหมจดจแห่งจิต ย่อมมีได้ด้วยอะไร ?

ก.ปัญญา

ข.ฌาน

ค.สมาบัติ

ง.สมาธิ

เฉลย ข้อ ก.

๒๕. พิจารณาเห็นความเกิดดับแห่งสังขารว่าไม่เที่ยง เป็นญาณอะไร ?

ก.อุทกัพพญาณ

ข.ภังคญาณ

ค.อาทีนวญาณ

ง.นิพพิทาญาณ

เฉลย ข้อ ก.

๒๖. การเพ่งสังขารว่าแปรไปชั่วขณะ เป็นญาณอะไร ?

ก.อุทกัพพญาณ

ข.ภังคญาณ

ค.อาทีนวญาณ

ง.นิพพิทาญาณ

เฉลย ข้อ ข.

๒๗. ความวางเฉยในอะไร จัดเป็นปฏิสังขารเปกขาญาณ ?

ก.สังขาร

ข.อารมณ์

ค.บุญบาป

ง.ทุกข์

เฉลย ข้อ ก.

๒๘. วิสุทธีที่ทำให้ข้ามพ้นความสงสัย เรียกว่าอะไร ?

ก.ศีลวิสุทธี

ข.จิตตวิสุทธี

ค.ทิวฐีวิสุทธี

ง.กัณฑ์วิตรณวิสุทธี

เฉลย ข้อ ง.

๒๙. อริยมรรคใด จัดเข้าในศีลวิสุทธี ?

ก.สัมมาวาจา

ข.สัมมาวายามะ

ค.สัมมาสมาธิ

ง.สัมมาสังกัปปะ

เฉลย ข้อ ก.

๓๐. อริยมรรคใด จัดเข้าในจิตตวิสุทธิตี ?

ก.สัมมาวาจา

ข.สัมมาทิฐิ

ค.สัมมาสมาธิ

ง.สัมมาสังกัปปะ

เฉลย ข้อ ก.

๓๑. อริยมรรคใด จัดเข้าในทิฐิวิสุทธิตี ?

ก.สัมมาสังกัปปะ

ข.สัมมาวายามะ

ค.สัมมาสติ

ง.สัมมาสมาธิ

เฉลย ข้อ ก.

๓๒. สุขอื่นจากความสงบไม่มี เป็นอุทเทสของอะไร ?

ก.นิพพิทา

ข.วิราคะ

ค.วิมุตติ

ง.สันติ

เฉลย ข้อ ง.

๓๓. ผู้มุ่งความสงบพึงละโลกามิส อะไรเป็นโลกามิส ?

ก.กามคุณ ๕

ข.ขันธ ๕

ค.นิวรรณ์ ๕

ง.อินทรีย์ ๕

เฉลย ข้อ ก.

๓๔. บุคคลผู้เห็นภัยในความประมาท ชื่อว่าปฏิบัติใกล้อะไร ?

ก.มนุษยโลก

ข.เทวโลก

ค.พรหมโลก

ง.นิพพาน

เฉลย ข้อ ง.

๓๕. คำว่า อุปาทิ ในสอุปาทิเสสนิพพาน หมายถึงอะไร ?

ก.เบญจขันธ์

ข.ตัณหา

ค.อุปาทาน

ง.กิเลส

เฉลย ข้อ ก.

๓๖. ข้อใด กล่าวถึงอนุอุปาทิเสสนิพพานได้ถูกต้อง ?

ก.สิ้นกิเลส

ข.สิ้นชีวิต

ค.สิ้นกิเลสมีชีวิต

ง.สิ้นกิเลสสิ้นชีวิต

เฉลย ข้อ ง.

๓๗. ในทางพระพุทธศาสนา กล่าวว่า อะไรเป็นสุขอย่างยิ่ง ?

ก.นิพพิทา

ข.ฌาน

ค.สมาบัติ

ง.นิพพาน

เฉลย ข้อ ง.

๓๘. ข้อใด ไม่ใช่ความหมายของนิพพาน ?

ก.ดับ

ข.ร้อน

ค.เย็น

ง.หยุด

เฉลย ข้อ ข.

๓๙. ในการเจริญกัมมัฏฐาน สิ่งที่ยวางกั้นจิตไม่ให้เกิดสมาธิ คืออะไร ?

ก.นิวรรณ์

ข.อุปกิเลส

ค.ปฏิมะ

ง.ตัณหา

เฉลย ข้อ ก.

๔๐. หัวใจสมถกัมมัฏฐาน ตรงกับข้อใด ?

ก.ทวารานุสสติ

ข.สีตานุสสติ

ค.จาคานุสสติ

ง.กายคตาสติ

เฉลย ข้อ ง.

๔๑. กายคตาสติแก่นิเวรณข้อใดได้ ?

ก.กามฉันท

ข.พยาบาท

ค.ถีนมัทธา

ง.วิจิกิจฉา

เฉลย ข้อ ก.

๔๒. พรหมวิหารข้อใด เป็นหัวใจของสมถกัมมัฏฐาน ?

ก.เมตตา

ข.กรุณา

ค.มุทิตา

ง.อุเบกขา

เฉลย ข้อ ก.

๔๓. การเจริญเมตตากรรมฐาน ควรเริ่มต้นที่ใครก่อน ?

ก.บิดามารดา

ข.ครูอาจารย์

ค.มิตรสหาย

ง.ตนเอง

เฉลย ข้อ ง.

๔๔. คนวิตกจริต จะแก้ด้วยกัมมัฏฐานใด ?

ก.เมตตา

ข.กายคตาสติ

ค.กสิณ

ง.พุทธานุสสติ

เฉลย ข้อ ค.

๔๕. จตุรธาตุวัตถานกัมมัฏฐาน พิจารณาอะไรเป็นอารมณ์ ?

ก.ธาตุ ๔

ข.ขั้น ๕

ค.อายตนะ ๖

ง.โพชฌงค์ ๗

เฉลย ข้อ ก.

๔๖. คนสัทธาจริต ควรเจริญกัมมัฏฐานใด ?

ก.พรหมวิหาร

ข.กสิณ

ค.อสุภะ

ง.พุทธานุสสติ

เฉลย ข้อ ง.

๔๗. การเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน เป็นอุบายให้เกิดอะไร ?

ก.ปีติ

ข.สุข

ค.เอกัคคตา

ง.ปัญญา

เฉลย ข้อ ง.

๔๘. ธรรมอันเป็นพื้นฐานของวิปัสสนากัมมัฏฐาน คืออะไร ?

ก.สี่วิสุทธิ

ข.ทวิวิสุทธิ

ค.กัณฑ์วิตรณวิสุทธิ

ง.ญาณทัสสนวิสุทธิ

เฉลย ข้อ ก.

๔๙. วิสุทธิใด จัดเป็นยอดของวิปัสสนาญาณ ?

ก.สี่วิสุทธิ

ข.ทวิวิสุทธิ

ค.กัณฑ์วิตรณวิสุทธิ

ง.ญาณทัสสนวิสุทธิ

เฉลย ข้อ ง.

๕๐. ผลสูงสุดของการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน คือข้อใด ?

ก.เห็นไตรลักษณ์

ข.เห็นไตรสิกขา

ค.เห็นไตรภูมิ

ง.เห็นไตรเพท

เฉลย ข้อ ก.

*****

เฉลยวิชาธรรม ธรรมศึกษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

1 ก	11 ก	21 ก	31 ก	41 ก
2 ง	12 ง	22 ก	32 ง	42 ก
3 ก	13 ค	23 ง	33 ก	43 ง
4 ก	14 ค	24 ก	34 ง	44 ค
5 ข	15 ง	25 ก	35 ก	45 ก
6 ก	16 ข	26 ข	36 ง	46 ง
7 ข	17 ง	27 ก	37 ง	47 ง
8 ก	18 ค	28 ง	38 ข	48 ก
9 ข	19 ก	29 ก	39 ก	49 ง
10 ค	20 ข	30 ค	40 ง	50 ก

๑๐. การบำเพ็ญทุกรกิริยาในวาระที่ ๓ พระมหาบรูชทรงทำอย่างไร ?

ก.กอดพระทนต์

ข.กอดพระตาล

ค.กลืนลมหายใจ

ง.อดพระกระยาหาร

เฉลย ข้อ ง.

๑๑. ข้อใด ไม่ใช่ทศบารมีที่พระมหาบรูชทรงใช้ผจญมาร ?

ก.ทาน

ข.ศีล

ค.สมาธิ

ง.ปัญญา

เฉลย ข้อ ค.

๑๒. ญาณใด เป็นเหตุให้รู้การตายและเกิดของสัตว์ทั้งหลายได้ ?

ก.จตุปปาทญาณ

ข.ทิพพจักขุ

ค.บุพเพนิวาสานุสสติญาณ

ง.อาสวักขยญาณ

เฉลย ข้อ ก.

๑๓. ข้อใด ไม่นับเข้าในสหชาติของพระพุทธเจ้า ?

ก.ม้ากัณฐกะ

ข.ต้นโพธิ์

ค.ขุมทรัพย์ทั้ง ๔

ง.นันทกุมาร

เฉลย ข้อ ง.

๑๔. ขณะเสวยวิมุตติสุขที่รัตนมรเจดีย์ พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาอะไร ?

ก.พระสูตร

ข.พระวินัย

ค.พระอภิธรรม

ง.เวไนยสัตว์

เฉลย ข้อ ค.

๑๕. ขณะทีพระพุทธรเจ้าประทับใต้ต้นราชายตนะทรงพบใคร ?

ก.พราหมณ์หุคชาติ

ข.ตปุสสะภักติกะ

ค.พระยามุจลินท์

ง.ยสกุลบุตร

เฉลย ข้อ ข.

๑๖. ผู้ที่เข้าใจธรรมได้ เมื่อผู้อื่นอธิบายความ เปรียบกับดอกบัวเหล่าใด ?

ก.บัวพินน้ำ

ข.บัวเสมอน้ำ

ค.บัวไม่พินน้ำ

ง.บัวในตม

เฉลย ข้อ ข.

๑๗. มัชฌิมาปฏิปทา มีความหมายตรงกับข้อใด ?

ก.ทรมานตน

ข.ทางสายกลาง

ค.ที่สุดโต่ง

ง.ที่สุดแห่งทุกข์

เฉลย ข้อ ข.

๑๘. อนุุปพิทกตา พระพุทธรเจ้าตรัสพรรณนาเรื่องอะไรก่อน ?

ก.การรักษาศีล

ข.การออกบวช

ค.การให้ทาน

ง.สวรรค์

เฉลย ข้อ ค.

๑๙. โกลิตะทำตติกากับใครว่า ผู้ใดบรรลุธรรมวิเศษก่อนจงบอกแก่กัน ?

ก.ยสกุลบุตร

ข.อัสสชิ

ค.คยาภัสสปะ

ง.อุปติสสะ

เฉลย ข้อ ง.

๒๐. พระสาวกรูปใด ได้ศิษย์ดีและเป็นกำลังพระศาสนา ?

ก. พระอัสสชิ

ข. พระยส

ค. พระอานนท์

ง. พระสารีบุตร

เฉลย ข้อ ก.

๒๑. เหตุใด พระพุทธเจ้าทรงประกาศพระศาสนาในแคว้นมคธก่อน ?

ก. ได้รับนิมนต์

ข. เป็นทางผ่าน

ค. เป็นเมืองเจริญ

ง. มีเจ้าลัทธิอยู่มาก

เฉลย ข้อ ง.

๒๒. พระเจ้าพิมพิสารได้ดวงตาเห็นธรรม เพราะฟังธรรมอะไร ?

ก. รตนสูตร

ข. มหาสมยสูตร

ค. ชัคคสูตร

ง. อนุப்புพิกถาและอริยสัจ

เฉลย ข้อ ง.

๒๓. ข้อใด เรียกว่า ปฏิปุจฉาพยากรณ์ ?

ก. ถามทีละข้อ

ข. ตอบทีละข้อ

ค. ย้อนถามแล้วตอบ

ง. ตอบทันที

เฉลย ข้อ ค.

๒๔. พระสาวกรูปใด มีธรรมเป็นเครื่องอยู่เสมอด้วยพระพุทธเจ้า ?

ก. พระอนุรุทธะ

ข. พระอานนท์

ค. พระมหากัสสปะ

ง. พระอุบาลี

เฉลย ข้อ ก.

๒๕. ข้อใด ไม่ใช่บุรพนิครในการทำปุพพเปตพลีของพราหมณ์ ?

ก. บุตร

ข. บิดา

ค. ปู่

ง. ทวด

เฉลย ข้อ ก.

๒๖. กษัตริย์ผู้ริเริ่มทำปุพพเปตพลีในพระพุทธศาสนา พระนามว่าอะไร ?

ก. ปเสนทิโกศล

ข. พิมพิสาร

ค. อชาตศัตรู

ง. สุทโธณะ

เฉลย ข้อ ข.

๒๗. ใครประกาศว่า การบูชาเพลิงที่ตนเคยประพฤติไม่มีแก่นสาร ?

ก. พระมหากัสสปะ

ข. พระยส

ค. พระอูรุเวลกัสสปะ

ง. พระนทิกัสสปะ

เฉลย ข้อ ค.

๒๘. พระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์ว่า อะไรเป็นภัยใหญ่ของสัตว์โลก ?

ก. ลาภ

ข. ยศ

ค. สุข

ง. ทุกข์

เฉลย ข้อ ง.

๒๙. อะไรเป็นอุปสรรคของพระสาวกที่ไปประกาศพระศาสนาในยุคแรก ?

ก. มีคนคัดค้าน

ข. มีคนดูหมิ่น

ค. เดินทางลำบาก

ง. ให้บวชเองไม่ได้

เฉลย ข้อ ง.

๓๐. บรรดามหาชน ๑๖ คน ใครบรรลุธรรมช้ากว่าเพื่อน ?

ก. อชิตมหาชน

ข. ปิงคิยมหาชน

ค. อุทยมหาชน

ง. โปสาธมหาชน

เฉลย ข้อ ข.

๓๑. พระสารีบุตรบรรลุพระอรหัตผลที่ไหน ?

ก. ถ้ำสุกรขาตา

ข. ถ้ำสัตตบรรณ

ค. ภูเขาอิสิคิลิ

ง. กัลลวาลมุตตคาม

เฉลย ข้อ ก.

๓๒. เหตุใด พระศาสดารับสั่งภิกษุผู้จะจาริกให้ไปลาพระสารีบุตรก่อน ?

ก. เรียนกันมีภูฐาน

ข. ให้สั่งสอน

ค. ส่งพระไปด้วย

ง. ให้คาถากันภัย

เฉลย ข้อ ข.

๓๓. อนาคตปิณฑิกเศรษฐีได้ดวงตาเห็นธรรม ณ สถานที่ใด ?

ก. เขตวัน

ข. สีตวัน

ค. เวฬุวัน

ง. มิคทายวัน

เฉลย ข้อ ข.

๓๔. พระอานนท์บรรลุโสดาปัตติผลเพราะฟังธรรมจากใคร ?

ก. พระพุทธเจ้า

ข. พระวัปปะ

ค. พระปุลณมันตานีบุตร

ง. พระอัสสชิ

เฉลย ข้อ ก.

๓๕. ใครทูลขอว่า กุสบุตรที่จะบวชต้องให้บิดามารดาอนุญาตก่อน ?

ก. พระเจ้าสุทโธทนะ

ข. พระอานนท์

ค. นางวิสาขา

ง. อนาถปิณฑิกะ

เฉลย ข้อ ก.

๓๖. พระศาสดาเสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์ ตามคำทูลเชิญของใคร ?

ก. พระกาฬทายี

ข. พระอุบาลี

ค. พระอนุรุทธะ

ง. พระอานนท์

เฉลย ข้อ ก.

๓๗. เจ้าสากยะให้อุบาลีช่างกลบกวบวชก่อน เพราะเหตุใด ?

ก. อายุมากกว่า

ข. ทำกตีกาถ์ไว้

ค. เพื่อละมานะ

ง. บรรลุธรรมก่อน

เฉลย ข้อ ค.

๓๘. คำว่า อรหันต์ เกิดขึ้นมาตั้งแต่ครั้งไหน ?

ก. ก่อนพุทธกาล

ข. สมัยพุทธกาล

ค. หลังพุทธกาล

ง. ปฐมสังคายนา

เฉลย ข้อ ก.

๓๙. พระนางมหาปชาตีโคตมี แสดงความตั้งใจจะบวชอย่างไร ?

ก. อดอาหาร

ข. กลืนลมหายใจ

ค. ตัดพระเกศา

ง. ออกไปอยู่ป่า

เฉลย ข้อ ก.

๔๐. ใครรับครุธรรม ๘ ประการ เป็นคนแรก ?

ก.พระนางปชาบดีโคตมี

ข.นางเขมา

ค.นางโรหิณี

ง.นางปฎาจารา

เฉลย ข้อ ก.

๔๑. ภิกษุณีรูปใด ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้เลิศด้านพระวินัย ?

ก.เขมาเถรี

ข.อุบลวรรณาเถรี

ค.ปฎาจาราเถรี

ง.รูปนันทาเถรี

เฉลย ข้อ ค.

๔๒. พระนางเขมาเถรีได้รับเอตทัคคะด้านใด ?

ก.มีปัญญามาก

ข.มีฤทธิ์มาก

ค.ชำนาญสมาบัติ

ง.มีความเพียรมาก

เฉลย ข้อ ก.

๔๓. ดอกไม้อะไรใด ตกจากสวรรค์ในวันพระศาสดาปรินิพพาน ?

ก.ดอกปาริฉัตร

ข.ดอกสาละ

ค.ดอกบัวสวรรค์

ง.ดอกมณฑารพ

เฉลย ข้อ ง.

๔๔. พระกายของพระตถาคตพระองค์ใดยังนั่ง ในกาลใด ?

ก.ประสูติ

ข.ตรัสรู้

ค.ปรินิพพาน

ง.ตรัสรู้และปรินิพพาน

เฉลย ข้อ ง.

๔๕. ใครเป็นผู้ถวายผ้าสังคิวรรณ ?

ก.ตปุสสะ

ข.ปุกกุสะ

ค.ภัลลิกะ

ง.จุนทกัมมารบุตร

เฉลย ข้อ ข.

๔๖. ข้อใด ไม่จัดเป็นอุปัชฌาย์ ?

ก.พระพุทธเจ้า

ข.พระอรหันต์

ค.พระเจ้าจักรพรรดิ

ง.พระอนาคามี

เฉลย ข้อ ง.

๔๗. ทูตที่มาขอแบ่งพระสารีริกธาตุครั้งแรก มีกี่พระนคร ?

ก.๖ พระนคร

ข.๗ พระนคร

ค.๘ พระนคร

ง.๕ พระนคร

เฉลย ข้อ ข.

๔๘. ใครเป็นอัครศาสนูปถัมภกในคราวทำสังคายนาครั้งแรก ?

ก.พระเจ้าอชาตศัตรู

ข.พระเจ้าอโศก

ค.มัลลกษัตริย์

ง.เจ้าลิจณวี

เฉลย ข้อ ก.

๔๙. การทำสังคายนาครั้งที่ ๒ ปรารภเรื่องอะไร ?

ก.วัตถุ ๑๐

ข.เดิยธีย์ปลอมบวช

ค.จารีกธรรม

ง.จ้างจาบธรรมวินัย

เฉลย ข้อ ก.

๕๐. อินทรธานใด เป็นลำดับสุดท้ายแห่งความเลื่อมในพระพุทธศาสนา ?

ก.ปริยัติ

ข.ปฏิบัติ

ค.ปฏิเวธ

ง.ธาตุ

เฉลย ข้อ ง.

*****

เฉลยวิชพุทธานุพุทธประวัติ ธรรมศึกษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

1 ง	11 ค	21 ง	31 ก	41 ค
2 ค	12 ก	22 ง	32 ก	42 ก
3 ค	13 ง	23 ค	33 ข	43 ง
4 ก	14 ค	24 ค	34 ค	44 ง
5 ค	15 ข	25 ก	35 ก	45 ข
6 ค	16 ข	26 ข	36 ก	46 ง
7 ง	17 ข	27 ค	37 ค	47 ข
8 ก	18 ค	28 ง	38 ก	48 ก
9 ง	19 ง	29 ง	39 ค	49 ก
10 ง	20 ก	30 ข	40 ก	50 ง

๕. ข้อใด ไม่ใช่ข้ออุกศลกรรมบถ ?

ก.อพยบาต

ข.อทินนาทาน

ค.มุสาวาท

ง.มิฉนาทิฎฐิ

เฉลย ข้อ ก.

๖. ข้อใด เป็นทั้งอุกศลกรรมบถและรากเหง้าของอุกศลอื่น ?

ก.ปาณาติบาต

ข.พยาบาท

ค.อทินนาทาน

ง.มุสาวาท

เฉลย ข้อ ข.

๗. ทรัพย์สมบัติ จัดเป็นอารมณ์ของอุกศลกรรมบถใด ?

ก.ปาณาติบาต

ข.อทินนาทาน

ค.มุสาวาท

ง.มิฉนาทิฎฐิ

เฉลย ข้อ ข.

๘. ข้อใด เป็นอุกศลกรรมบถเกิดขึ้นทางมโนทวาร ?

ก.กามเมสุมิฉณาจาร

ข.มุสาวาท

ค.ผรุสวาจา

ง.พยาบาท

เฉลย ข้อ ง.

๙. ข้อใด เป็นองค์แห่งปาณาติบาต ?

ก.ของมีเจ้าของ

ข.สัตว์มีชีวิต

ค.พยายามพุด

ง. เรื่องไม่จริง

เฉลย ข้อ ข.

๑๐. องค์แห่งปาณาติบาตที่ทำให้สำเร็จเป็นกรรมบถ คือข้อใด ?

ก. สัตว์มีชีวิต

ข. รู้ว่าสัตว์มีชีวิต

ค. จิตคิดจะฆ่า

ง. สัตว์ตาย

เฉลย ข้อ ง.

๑๑. ข้อใด เป็นปาณาติบาตเกิดขึ้นทางวจีหวาร ?

ก. ฆ่าตัวตาย

ข. สั่งให้ฆ่า

ค. ถูกยิงตาย

ง. ลงมือฆ่า

เฉลย ข้อ ข.

๑๒. ข้อใด เป็นวัตถุแห่งปาณาติบาต ?

ก. สัตว์มีชีวิต

ข. สัตว์ตาย

ค. ทรัพย์สิน

ง. เมรัย

เฉลย ข้อ ก.

๑๓. ข้อใด เป็นโทษของการทำปาณาติบาต ?

ก. ยากจน

ข. ถูกโรคเบียดเบียน

ค. ถูกใส่ร้าย

ง. ขาดคนนับถือ

เฉลย ข้อ ข.

๑๔. ปาณะ ในคำว่า ปาณาติบาต โดยปรมาตถ์ได้แก่อะไร ?

ก. วัตถุสิ่งของ

ข. ร่างกาย

ค. ชีวิตินทรีย์

ง. อารมณ์

เฉลย ข้อ ก.

๑๕. โลกะ เป็นสมมุติฐานให้เกิดอะไร ?

ก. ความรุนแรง

ข. ความอยากได้

ค. ความอาฆาต

ง. ความมกมาย

เฉลย ข้อ ข.

๑๖. ข้อใด ไม่ใช่องค์แห่งอภินาทาน ?

ก. วัตถุมีเจ้าของ

ข. ของส่วนตัว

ค. รู้ว่ามีเจ้าของ

ง. จิตคิดจะลัก

เฉลย ข้อ ข.

๑๗. ข้อใด ไม่จัดเป็นวัตถุแห่งอภินาทาน ?

ก. วัตถุที่เขาทิ้ง

ข. วัตถุที่เขาหวง

ค. วัตถุมีเจ้าของ

ง. วัตถุที่เขาไม่ให้

เฉลย ข้อ ก.

๑๘. ข้อใด เป็นผลของการทำอภินาทาน ?

ก. ขัดสน

ข. ถูกไล่ความ

ค. อายุสั้น

ง. มีศัตรูคู่แ้ว

เฉลย ข้อ ก.

๑๙. กาเมศุมิจฉาจาร เกิดขึ้นทางทวารใด ?

ก. กายทวาร

ข. วิจิทวาร

ค. มโนทวาร

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ก.

๒๐. ข้อใด เป็นผลของการทำกาเมสุมิจฉาจาร ?

ก. ถูกกล่าวหา

ข. อายุสั้น

ค. ทรัพย์สูญหาย

ง. หย่าร้าง

เฉลย ข้อ ง.

๒๑. องค์แห่งมุตสาวาทที่ให้สำเร็จเป็นกรรมบถ คือข้อใด ?

ก. เรื่องไม่จริง

ข. คิดจะพูดให้ผิด

ค. พยายามพูด

ง. คนอื่นเข้าใจ

เฉลย ข้อ ง.

๒๒. คำพูดเช่นไร เรียกว่า ปิสฺฐวจา ?

ก. พูดเท็จ

ข. พูดล้อเสียด

ค. พูดคำหยาบ

ง. พูดเพื่อเชื่อ

เฉลย ข้อ ข.

๒๓. คำพูดมีเจตนาทำลายคนอื่นให้แตกแยก เรียกว่าอะไร ?

ก. มุตสาวาท

ข. ปิสฺฐวจา

ค. ผรุสวจา

ง. สัมผัสปลลาปะ

เฉลย ข้อ ข.

๒๔. คำพูดมีเจตนามุ่งทำลายเผาผลาญใจคนฟัง เรียกว่าอะไร ?

ก. มุตสาวาท

ข. ปิสฺฐวจา

ค. ผรุสวจา

ง. สัมผัสปลลาปะ

เฉลย ข้อ ค.

๒๕. ข้อใด เป็นกุศลกรรมบถเกิดขึ้นทางจิตวาร ?

ก.กราบพระ

ข.สวดมนต์

ค.ฟังเทศน์

ง.นั่งสมาธิ

เฉลย ข้อ ข.

๒๖. เจตนากล่าวถ้อยคำอันหาประโยชน์มิได้ เรียกว่าอะไร ?

ก.มุสาวาท

ข.ปีสุณวาท

ค.พुरुสวาท

ง.สัมผัปปลาปะ

เฉลย ข้อ ง.

๒๗. พุดอย่างไร จัดเป็นสัมผัปปลาปะ ?

ก.พุดโกหก

ข.พุดเพื่อเจ้า

ค.พุดต่อเสียด

ง.พุดคำหยาบ

เฉลย ข้อ ข.

๒๘. เจตนาเป็นเหตุให้คนพุดเท็จ เรียกว่าอะไร ?

ก.มุสาวาท

ข.ปีสุณวาท

ค.สัมผัปปลาปะ

ง.พुरुสวาท

เฉลย ข้อ ก.

๒๙. คิดอย่างไร จัดเป็นพยาบาท ?

ก.คิดอยากได้

ข.คิดจะฆ่า

ค.คิดจองเวร

ง.คิดจะลัก

เฉลย ข้อ ก.

๓๐. ข้อใด เป็นมโนกรรมอย่างเดียว ?

ก.ปาณาติบาต

ข.มิจฉาทิฎฐิ

ค.อทินนาทาน

ง.กาเมสุมิฉาจาร

เฉลย ข้อ ข.

๓๑. สิ่งไหนที่เขาลักทรัพย์ เป็นกายกรรมเกิดขึ้นทางทวารใด ?

ก.กายทวาร

ข.วจีทวาร

ค.มโนทวาร

ง.ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ข.

๓๒. การเพ่งเล็งทรัพย์ของผู้อื่นน้อมมาเพื่อตน เรียกว่าอะไร ?

ก.อภิชฌา

ข.พยาบาท

ค.มิจฉาทิฎฐิ

ง.อนภิชฌา

เฉลย ข้อ ก.

๓๓. ข้อใด จัดเป็นวจีกรรม ?

ก.อภิชฌา

ข.พยาบาท

ค.มิจฉาทิฎฐิ

ง.มุสาวาท

เฉลย ข้อ ง.

๓๔. อกุศลกรรมบถใด เกิดขึ้นด้วยอำนาจความโลภ ?

ก.มุสาวาท

ข.อภิชฌา

ค.พยาบาท

ง.มิจฉาทิฎฐิ

เฉลย ข้อ ข.

๓๕. ข้อใด เป็นอกุศลกรรมบถเกิดขึ้นทางใจ ?

ก.มิจฉาทิฎฐิ

ข.อทินนาทาน

ค.พรสุวาจา

ง.ปิสุณวาจา

เฉลย ข้อ ก.

๓๖. ความเชื่อเรื่องใด จัดเป็นมิจฉาทิฎฐิ ?

ก.ทำดีได้ดี

ข.ทานไม่มีผล

ค.ทำชั่วได้ชั่ว

ง.บุญมีผลดี

เฉลย ข้อ ข.

๓๗. ความเห็นว่าพ่อแม่เป็นผู้มีพระคุณ จัดเป็นทิฎฐิใด ?

ก.สัมมาทิฎฐิ

ข.นัตถิกทิฎฐิ

ค.อเหตุกทิฎฐิ

ง.อกิริยทิฎฐิ

เฉลย ข้อ ก.

๓๘. เมื่อผู้ประพฤติกุศลกรรมบถตายลง จะมีคติอย่างไร ?

ก.เข้าถึงทุกคติ

ข.เข้าถึงอบาย

ค.เข้าถึงสุคติ

ง.เข้าถึงนรก

เฉลย ข้อ ก.

๓๙. วิถีทางของบุคคลผู้ประพฤติกุศลกรรมบถ ตรงกับข้อใด ?

ก.สวรรค์

ข.พรหม

ค.มนุษย์

ง.อสุรกาย

เฉลย ข้อ ง.

๔๐. งควั้นจากการประพตพิคในกาม เป็นกุศลกรรมบถเกิดขึ้นทางใด ?

ก.กายทวาร

ข.วจีทวาร

ค.มโนทวาร

ง.ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ก.

๔๑. การไม่เบียดเบียนกันในโลก จัดเป็นอุปนิสัยใด ?

ก.ศีลุปนิสัย

ข.ทานูปนิสัย

ค.ภาวนูปนิสัย

ง.ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ก.

๔๒. การไม่คิดอยากได้ในทางผิดศีลธรรม เรียกว่าอะไร ?

ก.อภิชฌา

ข.อนภิชฌา

ค.มิจณาภิฎฐิ

ง.สัมมาภิฎฐิ

เฉลย ข้อ ข.

๔๓. อพยาบาล เป็นเหตุงควั้นอกุศลกรรมบถใด ?

ก.ปาณาติบาต

ข.อทินนาทาน

ค.มุสาวาท

ง.ปีสุณวจา

เฉลย ข้อ ก.

๔๔. โอมหะ เป็นรากเหง้าของกุศลกรรมบถใด ?

ก.อนภิชฌา

ข.อพยาบาล

ค.สัมมาภิฎฐิ

ง.ถูกทุกข้อ

เฉลย ข้อ ง.

๔๕. การพูดให้เกิดความสมานฉันท์ ตรงข้ามกับข้อใด ?

ก.มุสาวาท

ข.พรุสวาจา

ค.ปิสฺสนวาท

ง.สัมผัปปลาปะ

เฉลย ข้อ ก.

๔๖. คำจริง คำแท้ คำมีหลักฐาน แก่อกุศลกรรมบถข้อใด ?

ก.ปาณาติบาต

ข.อทินนาทาน

ค.มุสาวาท

ง.มิจฉาทิฎฐิ

เฉลย ข้อ ก.

๔๗. เว้นจากการพูดขย่งให้แตกแยกกัน เป็นกุศลกรรมบถข้อใด ?

ก.เว้นมุสาวาท

ข.เว้นพรุสวาจา

ค.เว้นปิสฺสนวาท

ง.เว้นสัมผัปปลาปะ

เฉลย ข้อ ก.

๔๘. สัมมาทิฎฐิ โดยสภาวะธรรม ได้แก่อะไร ?

ก.อโลกะ

ข.อโทสะ

ค.อโมหะ

ง.อนภิชฌา

เฉลย ข้อ ก.

๔๙. ข้อใด เป็นการทำความดีทางกาย ?

ก.ไม่ลักขโมย

ข.ไม่เห็นผิด

ค.ไม่ละโมบ

ง.ไม่พยาบาท

เฉลย ข้อ ก.

๕๐. กุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ จัดเข้าในหลักธรรมใด ?

ก.ศีล

ข.สมาธิ

ค.ปัญญา

ง.วิมุตติ

เฉลย ข้อ ก.

*****

เฉลยวิชากรรมบถ ธรรมศึกษาชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

1 ค	11 ข	21 ง	31 ข	41 ก
2 ก	12 ก	22 ข	32 ก	42 ข
3 ค	13 ข	23 ข	33 ง	43 ก
4 ก	14 ค	24 ค	34 ข	44 ง
5 ก	15 ข	25 ข	35 ก	45 ค
6 ข	16 ข	26 ง	36 ข	46 ค
7 ข	17 ก	27 ข	37 ก	47 ค
8 ง	18 ก	28 ก	38 ค	48 ค
9 ข	19 ก	29 ค	39 ง	49 ก
10 ง	20 ง	30 ข	40 ก	50 ก

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

พ.ศ. ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ

พ.ศ. ๒๕๔๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕
เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา

พระราชบัญญัตินี้ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษา

ภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษาภาคบังคับ” หมายความว่า การศึกษาชั้นปีที่หนึ่งถึง
ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาภาคบังคับ

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา
ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
และหมายรวมถึงบุคคลที่เด็กอยู่ด้วยเป็นประจำหรือที่เด็กอยู่รับใช้การงาน

“เด็ก” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนถึงอายุย่างเข้าปีที่
สิบหก เว้นแต่เด็กที่สอบได้ชั้นปีที่เก้า ของการศึกษาภาคบังคับแล้ว

“คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า คณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา” หมายความว่า คณะกรรมการ
เขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาอยู่ในสังกัด

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่มีอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ โดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา รวมทั้งต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มาตรา ๖ ให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

เมื่อผู้ปกครองร้องขอ ให้สถานศึกษามีอำนาจผ่อนผันให้เด็กเข้าเรียนก่อนหรือหลังอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

มาตรา ๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในสถานใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานทีนั้น เพื่อตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็ก หากพบว่ามิได้เข้าเรียนในสถานศึกษาตามมาตรา ๕ ให้ดำเนินการให้เด็กนั้นได้เข้าเรียนในสถานศึกษานั้น แล้วรายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ทราบ

ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียนตามวรรคหนึ่งได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่พบเด็ก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียนในสถานศึกษา

มาตรา ๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๑๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๑ ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ปกครอง มีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอาศัยอยู่ด้วย ต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่ เว้นแต่ผู้ปกครองได้อาศัยอยู่ด้วยกัน

การแจ้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒ ให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร

และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ

มาตรา ๑๓ ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๔ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๕ ผู้ใดโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เรียนในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๑ หรือแจ้งข้อมูลอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๗ ให้ระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๑๘ ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ให้คณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หรือคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี ทำหน้าที่แทน

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และให้สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หรือสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี ทำหน้าที่แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๑๕ ให้บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ยังคงให้บังคับได้ต่อไป เท่าที่ไม่ขัดแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับมีอำนาจออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี โดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่จะสอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการประถมศึกษา เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

**บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการ
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยสถาบันพระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๔๘**

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบกฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยสถาบันพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๔๘

หลักการ

กำหนดให้สถาบันพระพุทธศาสนามีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน
สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
บัญญัติให้สถาบันศาสนามีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กำหนดใน
กฎกระทรวง ซึ่งสถาบันพระพุทธศาสนาถือเป็นสถาบันศาสนา ดังนั้น เพื่อให้
สถาบันพระพุทธศาสนาสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับนโยบาย
การจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมหาเถรสมาคม
ได้ โดยรัฐจะส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถาบันพระพุทธศาสนา
เพื่อให้ผู้เรียนซึ่งเป็นพระภิกษุและสามเณรได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับ
การศึกษาในรูปแบบอื่น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
โดยสถาบันพระพุทธศาสนา
พ.ศ. ๒๕๔๘

กฎกระทรวง

ว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยสถาบันพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“สำนักศาสนศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรมหรือพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ตามที่ มหาเถรสมาคมประกาศกำหนด

“สำนักเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม หรือพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ซึ่งเป็นสำนักเรียนในเขต กรุงเทพมหานครและสำนักเรียนคณะจังหวัด ตามที่มหาเถรสมาคมประกาศกำหนด

ข้อ ๒ ให้สถาบันพระพุทธศาสนามีสิทธิจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ พระภิกษุและสามเณรในโรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน

การจัดตั้ง ยุบ รวม เลิกและการดำเนินการของโรงเรียน สำนัก ศาสนศึกษา หรือสำนักเรียน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาเถรสมาคม ประกาศกำหนด

ข้อ ๓ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสถาบันพระพุทธศาสนา แบ่งเป็นระดับดังต่อไปนี้

(๑) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการ ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

(๒) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม และการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกบาลี ที่ได้จัดให้แก่พระภิกษุและสามเณรซึ่งมีพื้นฐานความรู้ ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่หกหรือเทียบเท่า และได้ศึกษา วิชาสามัญเพิ่มเติม ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดโดยคำแนะนำ ของมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แบ่งเป็นระดับ ดังต่อไปนี้

(ก) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(ข) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ชั้นเปรียญธรรม ๓ ประโยค เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ ๔ ให้โรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน ได้รับการสนับสนุนในด้านวิชาการและเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษา

ข้อ ๕ ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ โรงเรียน สำนักศาสนศึกษา หรือสำนักเรียนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ส่งเสริม สนับสนุน และให้ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกธรรม และพระปริยัติธรรม แผนกบาลี

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการสำนักศาสนศึกษา และคณะกรรมการสำนักเรียน ทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน สำนักศาสนศึกษา และสำนักเรียน แล้วแต่กรณี ให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมหาเถรสมาคม รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนการประชุมและการดำเนินงานของ คณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการสำนักศาสนศึกษา และคณะกรรมการ

สำนักเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบที่มหาเถรสมาคมกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘

อดิษฐ์ โปธารามิก

(นายอดิษฐ์ โปธารามิก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

พระราชบัญญัติ
กำหนดวิทยฐานะ
ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา
(ฉบับที่ ๑)
พ.ศ. ๒๕๒๗

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

(ฉบับที่ ๑)

พ.ศ. ๒๕๒๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๗

เป็นปีที่ ๓๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ วิชาการพระพุทธศาสนา หมายความว่า วิชาการซึ่งจัด
ให้พระภิกษุสามเณรศึกษาตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง
- (๒) หลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตของสภาการศึกษา
มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- (๓) หลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตของมหาจุฬาลงกรณ-
ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

มาตรา ๔ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

- (๑) ตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง
เปรียญธรรมเก้าประโยค มีวิทยฐานะชั้นเปรียญตรี เรียกว่า
“เปรียญธรรมเก้าประโยค” ใช้อักษรย่อว่า “ป.ธ.๙”
- (๒) ตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตจากสภาการ
ศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มี
วิทยฐานะชั้นเปรียญตรี เรียกว่า “ศาสนศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ
ว่า “ศน.บ.”
- (๓) ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิตจากมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวิทยฐานะ
ชั้นเปรียญตรี เรียกว่า “พุทธศาสตรบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ
“พธ.บ.”

มาตรา ๕ นอกจากปริญญาดำเนินการตามมาตรา ๔ พระภิกษุสามเณรซึ่งได้ศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาอาจได้รับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์คณะหนึ่งประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานกรรมการ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง นายกสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย สภานายกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประธานกรรมการสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย อธิบดีกรมการฝึกหัดครู อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมการศึกษา นอกโรงเรียน อธิบดีกรมวิชาการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เป็นกรรมการ กับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์เลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ และให้กรมการศาสนาทำหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้แต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างวันที่กรรมการซึ่งทรงแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับ

แต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระมาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก หรือ

(๓) สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออก

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ สมเด็จพระสังฆราชอาจทรงแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๙ การประชุมของคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการผู้หนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาวิชาการ พระพุทธศาสนา ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
- (๒) กำหนดมาตรฐานและให้ความเห็นชอบหลักสูตร วิชาการ พระพุทธศาสนา
- (๓) กำหนดพื้นความรู้ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์การเข้าศึกษา ระยะเวลาการศึกษา การสอบ และเงื่อนไขในการรับ ประิญญา หรือประกาศนียบัตร
- (๔) ควบคุมดูแลการจัดการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา ให้มีการศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นหลัก และป้องกันมิให้มีการเปลี่ยนแปลงพระธรรมวินัยให้ผิดไปจากบาลีในพระไตรปิฎก
- (๕) วินิจฉัยสั่งการเพื่อยับยั้งหรือยุติการดำเนินกิจการที่ขัดต่อพระธรรมวินัยหรือขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของสถานศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาตามพระราชบัญญัตินี้
- (๖) วางระเบียบ และออกข้อบังคับหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ผู้ใดไม่มีสิทธิใช้ปริญญาหรือประกาศนียบัตร หรืออักษรย่อปริญญาตามพระราชบัญญัตินี้ กระทำการเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิ

ดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตร พระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสนาทมหลวง เปรียญธรรมเก้าประโยค ปริยญาศาสนศาสตรบัณฑิตจากสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือปริยญาพุทธศาสตรบัณฑิตจากมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มี วิทยฐานะชั้นปริญญาตรีตามมาตรา ๔

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ประจวบ สุนทรางกูร
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ โดยมีพระภิกษุสามเณร ซึ่งได้ศึกษาและสอบไล่ได้เปรียญเก้าประโยคตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสันามหลวงของคณะสงฆ์ ปริยญาศาสนศาสตร์บัณฑิต ตามหลักสูตรปริยญาศาสนศาสตร์บัณฑิตจากสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือปริยญาพุทธศาสตร์บัณฑิตตามหลักสูตรปริยญา พุทธศาสตร์บัณฑิตของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์เทียบชั้นบัณฑิตด้านสังคมศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ฝ้ายอาณาจักร สมควรกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรทั้งสามนี้ ให้สูงเท่ากับปริยญาตรีของมหาวิทยาลัยฝ้ายอาณาจักร จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา
(ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๐

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา

(ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ
กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓ วิชาการพระพุทธศาสนา หมายความว่า วิชาการ
ซึ่งจัดให้พระภิกษุสามเณรศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรม
และแผนกบาลีสถาปนาคณะสงฆ์”

“มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ
กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตร
พระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสถาปนาคณะสงฆ์
มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี เรียกว่า “เปรียญธรรมเก้าประโยค” ใช้อักษรย่อ
“ป.ธ.๙”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนด
วิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์คณะหนึ่ง

ประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานกรรมการ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เลขาธิการสถาบันราชภัฏ อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน อธิบดีกรมวิชาการเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินเจ็ดคนซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์เลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาคณะสงฆ์ และให้กรมการศาสนาทำ หน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:-

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ ก็ เนื่องจากได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้ง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อดำเนินงานด้านการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตและพุทธศาสตรบัณฑิตขึ้นโดยเฉพาะแล้ว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติในพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิต และพุทธศาสตรบัณฑิตตลอดจนองค์ประกอบของคณะกรรมการศึกษาของคณะสงฆ์ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยดังกล่าวจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประวัตินักธรรม

ประวัตินักธรรม

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม หรือที่เรียกกันว่า นักธรรม เกิดขึ้นตามพระดำริของ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นการศึกษาพระธรรมวินัยในภาษาไทย เพื่อให้ภิกษุสามเณรผู้เป็นกำลังสำคัญของพระพุทธศาสนาสามารถศึกษาพระธรรมวินัยได้สะดวกและทั่วถึง อันจะเป็นพื้นฐานนำไปสู่สัมมาปฏิบัติ ตลอดจนเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไป

การศึกษาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยแต่โบราณมา นิยมศึกษาเป็นภาษาบาลี ที่เรียกว่า การศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ยากสำหรับภิกษุสามเณรทั่วไป จึงปรากฏว่า ภิกษุสามเณรที่มีความรู้ในพระธรรมวินัยอย่างทั่วถึงมีจำนวนน้อย เป็นเหตุให้สังคมมณฑลขาดแคลนภิกษุผู้มีความรู้ความสามารถที่จะช่วยกิจการพระศาสนาทั้งในด้านการศึกษา การปกครอง และการแนะนำสั่งสอนประชาชน ดังนั้น สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงได้ทรงพระดำริวิธีการเล่าเรียนพระธรรมวินัยในภาษาไทยขึ้น สำหรับสอนภิกษุสามเณรวัดบวรนิเวศวิหารเป็นครั้งแรก นับแต่ทรงรับหน้าที่ปกครองวัดบวรนิเวศวิหารเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ เป็นต้นมา โดยทรงกำหนดหลักสูตรการสอนให้ภิกษุสามเณรได้เรียนรู้พระพุทธศาสนา ทั้งด้านหลักธรรม พุทธประวัติ และพระวินัย ตลอดจนหัดแต่งแก้กระทู้ธรรม

เมื่อทรงเห็นว่า การเรียนการสอนพระธรรมวินัยเป็นภาษาไทยครั้งนี้ได้ผล ทำให้ภิกษุสามเณรมีความรู้กว้างขวางขึ้น เพราะเรียนรู้ได้ไม่ยาก จึงทรงดำริที่จะขยายแนวทางนี้ไปยังภิกษุสามเณรทั่วไปด้วย ประกอบกับใน พ.ศ. ๒๔๔๘ ประเทศไทยเริ่มมีพระราชบัญญัติเกณฑ์ทหาร ซึ่งภิกษุทั้งหมดจะได้รับการยกเว้น ส่วนสามเณรจะยกเว้นให้เฉพาะสามเณรผู้รู้ธรรม ทางราชการได้ขอให้คณะสงฆ์ช่วยกำหนดเกณฑ์ของสามเณรผู้รู้ธรรม สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส จึงทรงกำหนดหลักสูตร องค์สามเณรผู้รู้ธรรม ขึ้น ต่อมาได้ทรงปรับปรุงหลักสูตรองค์สามเณรผู้รู้ธรรมนั้นเป็น “องค์นักธรรม” สำหรับภิกษุสามเณรชั้นนวกะ (คือผู้บวชใหม่) ทั่วไป ได้รับพระบรมราชานุมัติ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๔ และโปรดให้จัดการสอบในส่วนกลางขึ้นเป็นครั้งแรกในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน โดยใช้วัดบวรนิเวศวิหาร วัดมหาธาตุ และวัดเบญจมบพิตร เป็นสถานที่สอบ การสอบครั้งแรกนี้มี ๓ วิชา คือ ธรรมวิภาคในนวโกวาท แต่งความแก้กระทู้ธรรม และแปลภาษามคธเฉพาะท้องถิ่นตามในอรรถกถาธรรมบท

พ.ศ. ๒๔๕๕ ทรงปรับปรุงหลักสูตรองค์นักธรรมให้เหมาะสมสำหรับภิกษุสามเณรทั่วไปจะเรียนรู้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยแบ่งหลักสูตรเป็น ๒ อย่างคือ **อย่างสามัญ** เรียนวิชาธรรมวิภาค พุทธประวัติ และเรียงความแก้กระทู้ธรรม และ **อย่างวิสามัญ** เพิ่มแปลอรรถกถาธรรมบทมีแก้อรรถ บาลีไวยากรณ์และสัมพันธ์ และวินัยบัญญัติที่ต้องสอบทั้งผู้ที่เรียนอย่างสามัญและวิสามัญ

พ.ศ. ๒๔๕๖ ทรงปรับปรุงหลักสูตรองค์นักธรรมอีกครั้งหนึ่ง โดยเพิ่มหลักธรรมหมวดคิปปิปฏิบัติเข้าในส่วนของธรรมวิภาคด้วย เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการครองชีวิตฆราวาส หากภิกษุสามเณรรูปนั้น ๆ มีความจำเป็นต้องลาสิกขา

ออกไปด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง เรียกว่า **นักธรรมชั้นตรี** การศึกษาพระธรรมวินัยแบบใหม่นี้ ได้รับความนิยมนิยมจากหมู่ภิกษุสามเณรอย่างกว้างขวาง และแพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว เพียง ๒ ปีแรกก็มีภิกษุสามเณรสมัครเข้าสอบสนามหลวงเกือบพันรูป เมื่อทรงเห็นว่าการศึกษานักธรรมอำนวยการประโยชน์แก่พระศาสนาและภิกษุสามเณรทั่วไป ในเวลาต่อมา จึงทรงพระดำริขยายการศึกษานักธรรมให้ทั่วถึงแก่ภิกษุทุกระดับ คือ ทรงตั้งหลักสูตรนักธรรมชั้นโท สำหรับภิกษุชั้นมัธยม คือ มีพรรษาเกิน ๕ แต่ไม่ถึง ๑๐ และนักธรรมชั้นเอก สำหรับภิกษุชั้นเถระ คือมีพรรษา ๑๐ ขึ้นไป ดังที่เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์สืบมาตราบถึงทุกวันนี้

ต่อมา **พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวราดิวิวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธฯ** ทรงพิจารณาเห็นว่า การศึกษานักธรรมมิได้เป็นประโยชน์ต่อภิกษุสามเณรเท่านั้น แม้ผู้ที่ยังครองฆราวาสวิสัยก็จะได้รับประโยชน์จากการศึกษานักธรรมด้วย โดยเฉพาะสำหรับเหล่าข้าราชการครู จึงทรงตั้งหลักสูตรนักธรรมสำหรับฆราวาสขึ้น เรียกว่า **“ธรรมศึกษา”** มีครบทั้ง ๓ ชั้น คือ ชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกันกับหลักสูตร นักธรรมของภิกษุสามเณร เว้นแต่วินัยบัญญัติที่ทรงกำหนดใช้เบญจศีลเบญจธรรมและอุโบสถศีลแทน ได้เปิดสอบธรรมศึกษาตรีครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒ และเปิดสอบครบทุกชั้นในเวลาต่อมา มีฆราวาสทั้งหญิงและชายเข้าสอบเป็นจำนวนมาก นับเป็นการส่งเสริมการศึกษาพระพุทธรศาสนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ปัจจุบัน การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมนี้ มี **สมเด็จพระวันรัต (พรหมมุนี)** วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นแม่กองธรรมสนามหลวง เน้นการพัฒนาศาสนทายาทให้มีคุณภาพ สามารถดำรงพระศาสนาไว้ได้ด้วยดี ทั้งถือว่าเป็นกิจการของคณะสงฆ์ส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการเผยแผ่พระพุทธรศาสนาในประเทศไทยมา

ตั้งแต่ครั้งอดีตถึงปัจจุบัน

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ทำเนียบแม่กองธรรมสนามหลวง

ทำเนียบแม่กองธรรมสนามหลวง

พุทธศักราช ๒๔๗๑ คณะสงฆ์จัดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง
ทั่วราชอาณาจักรเป็นครั้งแรก โดยมีแม่กองธรรมสนามหลวงเป็นผู้ดำเนินการจัดการ
สอบ ตั้งแต่ครั้งนั้นเป็นต้นมา และมีพระเถระที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นแม่กองธรรม
สนามหลวงสืบมาตามลำดับ จำนวน ๗ รูป ดังรายนามต่อไปนี้

- พ.ศ. ๒๔๗๑   **พระศาสนโศภน** (แจ่ม จตุตสโล) วัดมกุฏกษัตริยาราม
ได้รับแต่งตั้งเป็นแม่กองธรรมสนามหลวงทั่วราชอาณาจักร
รูปแรก ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๘๔
- พ.ศ. ๒๔๘๖   **พระศรีสมโพธิ** (เกษม ภทฺทมโฆ บุษยศรี)
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๘๘
แล้วขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตลาสิกขา
- พ.ศ. ๒๔๘๘   **สมเด็จพระพุฒาจารย์** (อาจ อาสโภ)
วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ขณะเป็นที่ พระศรีสุธรรมมุณี
ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๔๙๑

- พ.ศ. ๒๔๙๑ พระพิมลธรรม (ชอบ อนุจารี) วัดราชภูริบารุง จังหวัด
ชลบุรี ขณะเป็นที่ พระชลธารมุนี - พระราชสุธี -
พระเทพเมธี - พระธรรมโกศาจารย์ ดำรงตำแหน่งถึง
พ.ศ. ๒๕๐๓
- พ.ศ. ๒๕๐๓ สมเด็จพระมหาวิรรวงศ์ (วิน ชมมสโร)
วัดราชผาติการาม ขณะเป็นที่ พระธรรมปาโมกข์ -
พระพรหมมุนี ดำรงตำแหน่งถึง พ.ศ. ๒๕๓๒
- พ.ศ. ๒๕๓๒ พระสุธรรมมาธิบดี (เพิ่ม อภาโศ) วัดราชาธิวาส
ขณะเป็นที่ พระธรรมวราภรณ์ ดำรงตำแหน่งถึง
พ.ศ. ๒๕๔๒
- พ.ศ. ๒๕๔๒ สมเด็จพระวันรัต (จุนท์ พุทธิมคฺคโต)
วัดบวรนิเวศวิหาร ขณะเป็นที่ พระธรรมกวี -
พระพรหมมุนี ถึงปัจจุบัน

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

**คำสั่งมหาเถรสมาคม
เรื่อง
แต่งตั้งคณะที่ปรึกษา
แม่กองธรรมสนามหลวง
และคณะผู้บริหาร
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง**

คำสั่งมหาเถรสมาคม

ที่ ๗/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง

และคณะผู้บริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ให้แต่งตั้ง

๑. สมเด็จพระธีรญาณมุนี เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดเทพศิรินทราวาส
๒. พระพรหมเมธาจารย์ เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดบูรณศิริมาตยาราม
๓. พระพรหมดิลก เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดสามพระยา
๔. อธิการบดีมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๕. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๖. พระธรรมกิตติมุนี เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
วัดเฉลิมพระเกียรติ/นนทบุรี

๓. พระเทพญาณวิศิษฏ์ วัดปทุมวนาราม	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๔. พระเทพรัตนากร วัดพนัญเชิง/อยุธยา	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๕. พระราชสุทิมงคล วัดมกุฏกษัตริยาราม	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๐. พระราชเมธากรกิจ วัดเสนาสนาราม/อยุธยา	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๑. พระราชพิศาลสุธี วัดโพธิ์การาม/ชุมพร	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๒. พระราชพัฒนโณคม วัดยาง	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๓. พระราชโสภณ วัดราษฎร์บำรุง	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๔. พระราชวิริยลังการ วัดไร่ขิง/นครปฐม	เป็นที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
และให้แต่งตั้ง	
๑. พระพรหมมุนี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๒. พระพรหมเมธี วัดสัมพันธวงศาราม	เป็นรองแม่กองธรรมสนามหลวง

๓. พระธรรมวราภรณ์ วัดเครือวัลย์	เป็นรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๔. พระธรรมรัตนดิลก วัดสุทัศนเทพวราราม	เป็นรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๕. พระธรรมภาวนาวิกรม วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๖. พระพรหมสิทธิ วัดสระเกศ	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๗. พระธรรมไตรโลกาจารย์ วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๘. พระธรรมรัชมนี วัดปทุมวนาราม	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๙. พระเทพกิตติโมลี วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๐. พระเทพสิทธิโกศล วัดพลับพลาย	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๑. พระราชรัตนมุนี วัดพระปฐมเจดีย์	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๒. พระราชวิจิตรปฏิภาณ วัดสุทัศนเทพวราราม	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๓. พระราชวิสุทธิญาณ วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง

๑๔. พระราชมนูนี้
วัดเทพศิรินทราวาส เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๕. พระราชบัณฑิต
วัดเฉลิมกาญจนภิเษก/อ่างทอง เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๖. พระราชวรมุนี
วัดสังเวชวิศยาราม เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๗. พระมหานายก
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๘. พระเทพเจติยาจารย์
วัดโสมนัสวิหาร เป็นเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๙. พระราชสุนันต์มุนี
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๐. พระราชสารเวที
วัดสัมพันธวงศาราม เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๑. พระสุธีรัตนาภรณ์
วัดสุทัศนเทพวราราม เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๒. พระชินวงศเวที
วัดตรีทศเทพ เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๓. พระวิสุทธิพงษ์เมธี
วัดเสวตฉัตร เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๔. พระปัญญารัตนนการ
วัดสังข์กระจาย เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง

๒๕. พระอุดมธีรคุณ
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๖. พระวิสุทธิกษัตริย์
วัดราชาธิวาสวิหาร เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๗. พระกิตติสารมุนี
วัดชูจิตธรรมาราม/อยุธยา เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๘. พระปริยัติสารคุณ
วัดบรมนิวาส เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๒๙. พระสิริวัฒน์โคม
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๐. พระครูสิริสุตกิจ
วัดสามพระยา เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๑. พระครูพิศาลวินัยวาท
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๒. พระมหาจินดา ฐานจินฺโต
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๓. พระประสิทธิ์สุตคุณ
วัดสุทัศน์เทพวราราม เป็นเลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๔. พระกวีวรญาณ
วัดศุขเกษมธรรมิการาม/อ่างทอง เป็นเลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๓๕. พระวินัยเมธี
วัดสัมพันธวงศาราม เป็นเลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง

๓๖. พระครูโสภณเมธาวัฒน์   เป็นเลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง
    วัดนรนาถสุนทริการาม
๓๗. พระมหาสิริชัย สุขญาโณ   เป็นเลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง
    วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖

(สมเด็จพระมหารัชมงคลาจารย์)

ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๗/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา

วิชาธรรม

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา วิชาธรรม นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาและ ปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรมต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระราชวิสุทธิคิลก	วัดสามพระยา หัวหน้าคณะกรรมการ
๒. พระกิตติสารมุนี	วัดชูจิตธรรมาราม คณะกรรมการ
๓. พระอมรโมลี	วัดปทุมวนาราม คณะกรรมการ

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๘/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา

วิชาพุทธประวัติ

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา วิชาพุทธประวัติ นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรมต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระราชวิสุทธิญาณ	วัดบวรนิเวศวิหาร หัวหน้าคณะกรรมการ
๒. พระราชเวที	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม คณะกรรมการ
๓. พระประสิทธิ์สุตคุณ	วัดสุทัศนเทพวราราม คณะกรรมการ

๔. พระมหาณรงค์ศักดิ์ ฐิติญาโณ วัดใหม่ยายแป้น
คณะทำงาน
๕. พระมหาสมพร จิตฺตโสภโณ วัดอาษาสงคราม
คณะทำงาน
๖. พระมหาประจักษ์ เขมกาโม วัดเทพศิรินทราวาส
คณะทำงาน
๗. พระอุดมธีรคุณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
คณะทำงานและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช
๒๕๕๖

สั่ง ณ วันที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๖๘/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา

วิชาวินัย

ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษา วิชาวินัย นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรมต่อไป มีรายชื่อดังนี้

๑. พระราชปัญญาภรณ์	วัดนางชี หัวหน้าคณะกรรมการ
๒. พระราชวรมุนี	วัดสังเวชวิศยาราม คณะกรรมการ
๓. พระสุธีธรรมานุวัตร	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม คณะกรรมการ

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๗๐/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษาต่างประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างข้อสอบธรรมศึกษาต่างประเทศ นำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาของสนามหลวงแผนกธรรมต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระเทพกิตติโมลี	วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม หัวหน้าคณะกรรมการ
๒. พระราชดิลก	วัดอาวุธวิกสิตาราม คณะกรรมการ
๓. พระสรภาณโกศล	วัดไตรมิตรวิทยาราม คณะกรรมการ

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๗๑/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษา นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษาต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระธรรมรัตนดิลก	วัดสุทัศนเทพวราราม ประธานอนุกรรมการ
๒. พระราชวิจิตรปฏิภาณ	วัดสุทัศนเทพวราราม รองประธานอนุกรรมการ
๓. พระราชปัญญาภรณ์	วัดนางชี อนุกรรมการ
๔. พระราชเวที	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม อนุกรรมการ

๕. พระราชวิสุทธิคิลก	วัดสามพระยา อนุกรรมการ
๖. พระประสิทธิ์สุตคุณ	วัดสุทัศนเทพวราราม อนุกรรมการ
๗. พระกิตติสารมุนี	วัดชูจิตธรรมาราม อนุกรรมการ
๘. พระวิสุทธิธีรพงศ์	วัดนางชี อนุกรรมการ
๙. พระสุธีรัตนภรณ์	วัดสุทัศนเทพวราราม อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๐. พระกวีวราญาณ	วัดสุขเกษมธรรมิการาม อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑. พระอุดมธีรคุณ	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒. พระครูโสภณเมธาวัฒน์	วัดนรนาถสุนทริการาม อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ถึงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖
- สั่ง ณ วันที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๓๒/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบ ธรรมศึกษาต่างประเทศ ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาและปรับปรุงข้อสอบธรรมศึกษาต่างประเทศ นำเสนอแม่กองธรรมสนามหลวงเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป มีรายนามดังนี้

๑. พระธรรมรัตน์ดิลก	วัดสุทัศนเทพวราราม ประธานอนุกรรมการ
๒. พระเทพกิตติโมลี	วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม รองประธานอนุกรรมการ
๓. พระราชวรมุณี	วัดสังเวชวิศยาราม อนุกรรมการ

๔. พระกิตติสารมุนี	วัดชูจิตธรรมาราม อนุกรรมการ
๕. พระวิสุทธิพงษ์เมธี	วัดเสวตฉัตร อนุกรรมการ
๖. พระปัญญารัตนากร	วัดสังข์กระจาย อนุกรรมการ
๗. พระสุธีรัตนภรณ์	วัดสุทัศนเทพวราราม อนุกรรมการ
๘. พระชินวงศเวที	วัดตรีทศเทพ อนุกรรมการ
๙. พระกวีวรรณ	วัดสุขเกษมธรรมิการาม อนุกรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ถึงวันที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

สั่ง ณ วันที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๗๓/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาและจัดทำข้อสอบนักธรรม มีหน้าที่กลั่นกรอง ปรับปรุง และออกข้อสอบนักธรรม เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบนักธรรม มีรายนามดังนี้

๑. พระพรหมเมธาจารย์	วัดบูรณศิริมาตยาราม ประธานอนุกรรมการ
๒. พระเทพมุณี	วัดไตรมิตรวิทยาราม รองประธานอนุกรรมการ
๓. พระเทพเจติยาจารย์	วัดโสมนัสวิหาร อนุกรรมการ

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๓๕/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและจัดทำข้อสอบนักเรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบนักเรียน มีรายนามดังนี้

๑. สมเด็จพระวันรัต	วัดบวรนิเวศวิหาร แม่กองธรรมสนามหลวง
๒. พระพรหมเมธาจารย์	วัดบูรณศิริมิตยาราม ที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง
๓. พระพรหมมุณี	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม รองแม่กองธรรมสนามหลวง
๔. พระธรรมวราภรณ์	วัดเครือวัลย์ รองแม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๗๖/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษา ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖

สนามหลวงแผนกธรรม โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม กำหนดให้มีการสอบธรรมสนามหลวง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ เพื่อให้การจัดทำข้อสอบเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้มาตรฐาน จึงแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาและอนุมัติข้อสอบธรรมศึกษา มีรายนามดังนี้

๑. สมเด็จพระวันรัต	วัดบวรนิเวศวิหาร แม่กองธรรมสนามหลวง
๒. พระพรหมมุนี	วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม รองแม่กองธรรมสนามหลวง
๓. พระธรรมรัตนดิลก	วัดสุทัศนเทพวราราม รองแม่กองธรรมสนามหลวง
๔. พระเทพเจติยาจารย์	วัดโสมนัสวิหาร เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง

๕. พระราชรัตนมุนี	วัดพระปฐมเจดีย์ ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๖. พระราชวิจิตรปฏิภาณ	วัดสุทัศนเทพวราราม ผู้ช่วยแม่กองธรรมสนามหลวง
๗. พระสุธีรัตนภรณ์	วัดสุทัศนเทพวราราม ผู้ช่วยเลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง
๘. พระกวีวราญาณ	วัดศุขเกษมธรรมิการาม เลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง
๙. พระครูโสภณเมธาวัฒน์	วัดนรนาถสุนทริการาม เลขานุการรองแม่กองธรรมสนามหลวง

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป จนกว่าจะเสร็จการ
ตั้ง ณ วันที่ ๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพระวันรัต
(สมเด็จพระวันรัต)
แม่กองธรรมสนามหลวง

๒. พระเทพคุณาภรณ์ วัดเทวราชกุญชร	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓. พระเทพญาณกวี วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๔. พระเทพสารสุธี วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๕. พระราชเวที วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๖. พระราชปัญญาภรณ์ วัดนางชี	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. พระราชวิสุทธิดิลก วัดสามพระยา	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๘. พระราชดิลก วัดอาวุธวิกสิตาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๙. พระราชเมธี วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๐. พระราชศาสนกิจโสภณ วัดเสมียนนารี	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๑. พระนิกรมุนี วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๒. พระสุธีธรรมานุวัตร วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๓. พระศรีวิสุทธิธารณ	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดบรมนิวาส	
๑๔. พระอมรโมลี	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดปทุมวนาราม	
๑๕. พระบวรรังษี	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดระฆังโฆสิตาราม	
๑๖. พระโสภณธรรมวาที	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดบางนานอก	
๑๗. พระสุนทรกิจจาภักดิ์	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดคลองเตยใน	
๑๘. พระวิสุทธิธีรพงศ์	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดนางชี	
๑๙. พระโสภณคณาภรณ์	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดบวรนิเวศวิหาร	
๒๐. พระวินัยสุธี	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดธาตุทอง	
๒๑. พระกิตติญาณเมธี	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดกลาง	
๒๒. พระเมธีวราภรณ์	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดโมลีโลกยาราม	
๒๓. พระสุทธิสารเมธี	เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
วัดบวรนิเวศวิหาร	

๒๔. พระวิบูลธรรมภาณ
วัดสัมมาชัญญาวาส เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๕. พระปริยัติธรรมเมธี
วัดบูรณศิริมาตยาราม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๖. พระสิทธิพัฒนาภรณ์
วัดไชโย เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๗. พระสิทธิพัฒนาทร
วัดทรงธรรม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๘. พระพิมลภavanaพิธาน
วัดระฆังโฆสิตาราม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๙. พระครูพิศาลสรนาท
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๐. พระมหาสมพร จิตฺตโสภโณ
วัดอาสาสงคราม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๑. พระมหาณรงค์ศักดิ์ จิตฺตญาณโณ
วัดใหม่ยายแป้น เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๒. พระมหาสุประยัตโน ฐมฺมธีโร
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๓. พระมหาประจักษ์ เขมกาโม
วัดเทพศิรินทราวาส เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๔. พระมหาเชิดชัย กตปุญโญ
วัดพนัญเชิง/อยุธยา เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๓๕. พระมหากวีพัฒน์ สุขเมธี
วัดไตรมิตรวิทยาราม เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๖. พระมหาปรีชา ปภงฺกโร
วัดพระพิเรนทร์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๗. พระมหาจীরพันธ์ วรรณโณ
วัดเทพศิรินทราวาส เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๘. รศ.สุเชาวน์ พลอยชุม
มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๓๙. นายถนอม บุตรเรือง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

๒. พระครูปัญญาสารสุธี วัดปทุมวนาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๓. พระครูวิจิตรธรรมคุณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๔. พระครูวิสุทธิศีลวัณห์ วัดโสมนัสวิหาร	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๕. พระครูไพศาลพิพัฒนาภรณ์ วัดเสนาสนาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๖. พระครูพิศิษฏ์จริยานุยุต วัดเทพธิดาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๗. พระครูพิพิชวรกิจจาทร วัดระฆังโฆสิตาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๘. พระครูสารกิจไพศาล วัดยาง	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๙. พระครูวิรัชชอรรธวาที วัดเสมียนนารี	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๐. พระครูปลัดสัมพิพัฒนเมธาจารย์ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๑. พระครูปลัดสุวัฒนพรหมวุฒิกุล วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

๑๒. พระครูปลัดอาจารย์วัฒน์ วัดปทุมวนาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๓. พระครูปลัดสุตวัฒน์ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๔. พระครูปลัด เฉลิมพล สุขเมโธ วัดวีระโชติธรรมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๕. พระครูปลัด ถาวร ถาวโร วัดไร่ขิง	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๖. พระครูวินัยธร ตงสะ อติลาโก วัดอาษาสงคราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๗. พระครูวินัยธร ฉัญญ์ กิตติเมธี วัดเสนหา	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๘. พระครูธรรมธร สิงห์ณรงค์ นรสีโห วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๑๙. พระครูสรพาน์โมสิต วัดธาตุทอง	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๐. พระครูพิลาสธรรมม วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๑. พระครูธรรมรัต (ประคิษฐ์) วัดพลับพลายชัย	เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

๒๒. พระครูใบฎีกา คาส โสภิต
วัดธาตุทอง เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๓. พระมหาสมชาย อภิขโย
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๔. พระมหาทรงวุฒิ จิตวุฒิกโก
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๕. พระมหาฉัตรชัย สุนตฺตชโย
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๖. พระมหาโสนม ปญฺโณภาโส
วัดสระเกศ เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๗. พระมหาวันชัย วิชยโร
วัดธาตุทอง เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๘. พระมหาสมบัติ ติสฺสวโธ
วัดไตรมิตรวิทยาราม เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๒๙. พระมหาคัมภีร์ กมฺภีโร
วัดพระยายัง เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๓๐. พระมหาสุพิศ ฌมฺมกฺคุตโต
วัดระฆังโฆสิตาราม เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน
๓๑. พระปรีดา ฌมฺมปิตฺโต
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

๓๒. พระเจริญ สุภานุชาติโก
วัดบวรนิเวศวิหาร

เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพระวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

คำสั่งแม่กองธรรมสนามหลวง

ที่ ๘๐/๒๕๕๖

เรื่อง แต่งตั้งบุคลากรประจำสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมได้มีมติที่ ๔๑๕/๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๑๔ รูป และคณะผู้บริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๓๗ รูป นั้น

เพื่อให้การปฏิบัติงานภายในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สอดคล้องกับมติมหาเถรสมาคมฉบับดังกล่าว โดยให้มีการพัฒนาระบบงาน มีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับลักษณะงาน อนุโลมตามระเบียบราชการ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ อำนวยประโยชน์ต่อการศึกษาและความเจริญแก่พระพุทธศาสนา และตามประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๖

จึงแต่งตั้ง ประธานบริหาร ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เลขานุการสำนักงาน หัวหน้าฝ่าย รองหัวหน้าฝ่าย และเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน ดังนี้

๑) สำนักงานอำนวยการ

๑. พระพรหมมุนี วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นประธานบริหาร
๒. พระเทพเจติยาจารย์ วัดโสมนัสวิหาร	เป็นผู้อำนวยการ
๓. พระราชสุมนต์มุนี วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นรองผู้อำนวยการ
๔. พระสุธีรัตนาภรณ์ วัดสุทัศนเทพวราราม	เป็นรองผู้อำนวยการ
๕. พระชินวงศเวที วัดตรีทศเทพ	เป็นรองผู้อำนวยการ
๖. พระเทพสิทธิโกศล วัดพลับพลาชัย	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายปฏิคม
๗. พระราชวิสุทธินุญาณ วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายนโยบายและแผน
๘. พระราชวิจิตรปฏิภาณ วัดสุทัศนเทพวราราม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายประชาสัมพันธ์
๙. พระราชมุนี วัดเทพศิรินทราวาส	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายธุรการ
๑๐. พระราชวรมุนี วัดสังเวชวิศยาราม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายวิชาการ

๑๑. พระวิสุทธิกษัตริย์ วัดราชาธิวาสวิหาร	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายสถิติ
๑๒. พระสรภามโกศล วัดไตรมิตรวิทยาราม	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
๑๓. พระศรีมุนีวงศ์ วัดธาตุทอง	เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กำกับดูแลฝ่ายบริหารทั่วไป
๑๔. พระครูพิศาลวินัยวาท วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นเลขานุการสำนักงาน

๒) ฝ่ายบริหารทั่วไป

๑. พระวินัยเมธี วัดสัมพันธวงศ์	เป็นหัวหน้าฝ่าย
๒. พระครูพุทธพากย์ประกาศ วัดเสนาหา	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
๓. พระมหาอาทิตย์ อภินนุโท วัดสัมพันธวงศ์	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
๔. พระสุวรรณ กุศลจิตโต ป. วัดโสมนัสวิหาร	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย

๓) ฝ่ายวิชาการ

๑. พระประสิทธิ์สุตคุณ วัดสุทัศนเทพวราราม	เป็นหัวหน้าฝ่าย

๒. พระมหาไมตรี ปุณฺณามรินฺโท วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
๓. พระมหาสิริชัย สุขณาโณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
๔. พระมหาเอกพงษ์ ปิยทสฺสี วัดสุทัศนเทพวราราม	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย

๔) ฝ่ายสถิติ

๑. พระครูพุทธมณฑลปรีชา วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นหัวหน้าฝ่าย
๒. พระครูปริยัติเมธาวัฒน์ วัดนรนาถสุนทริการาม	เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
๓. พระมหาสำรวย นาควโร วัดสัมพันธวงศ์	เป็นหัวหน้างานวัดผล
๔. พระมหาประจักษ์ ฐมฺมวิภูโต วัดชนะสงคราม	เป็นหัวหน้างานทะเบียน
๕. พระกฤษณะ ชุตติภณฺโญ วัดบวรนิเวศวิหาร	เป็นหัวหน้างานข้อมูล
๖. พระครูสังฆรักษ์ เกษมศักดิ์ สิริธมฺโม วัดบวรมงคล	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
๗. พระมหาสุพิน ฐมฺมวโส วัดโสมนัสวิหาร	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย

๕) ฝ่ายธุรการ

๑. พระครูวินัยธรสสุนทร
วัดตรีทศเทพ เป็นหัวหน้าฝ่าย
๒. พระมหาจินดา จานจินโต
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
๓. พระมหาโมทนา ชยานนุโต
วัดชนะสงคราม เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
๔. พระมหาชลธิชา ปทีโป
วัดเสนาหา เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย

๖) ฝ่ายนโยบายและแผน

๑. พระสิริวัฒน์โนคม
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นหัวหน้าฝ่าย
๒. พระมหาพีรเดช จิตเตโช
วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
๓. พระมหาเตชวินิทย์ ญาณสุโธ
วัดโสมนัสวิหาร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย

๗) ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

๑. พระกวีวรรณ
วัดสุขเกษมธรรมิการาม เป็นหัวหน้าฝ่าย
๒. พระปลัด มงคล อติมงคลโต
วัดธาตุทอง เป็นรองหัวหน้าฝ่าย

๓. พระครูวินัยธร ทินกร อีสฺสโร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดราษฎร์นิยม

๘) ฝ่ายประชาสัมพันธ์

๑. พระครูโสภณเมธาวัฒน์ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดนรนาถสุนทริการาม

๒. พระครูปลัด รัชฎา สิริธมฺโม เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดอาษาสงคราม

๓. พระมหาสาคร ธมฺมสาโร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดพระยายัง

๔. พระสุพัฒน์พงษ์ สุขวฑฺฒโน เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดเครือวัลย์

๙) ฝ่ายปฏิคม

๑. พระปริยัติสารคุณ เป็นหัวหน้าฝ่าย
วัดบรมนิวาส

๒. พระครูวิมลสุดวัฒน์ เป็นรองหัวหน้าฝ่าย
วัดมกุฏกษัตริยาราม

๓. พระปลัด ไพบูลย์ กุตุตธมฺโม เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดธาตุทอง

๔. พระสุทธิพงษ์ สุทธิวงฺโก เป็นเจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดมกุฏกษัตริยาราม

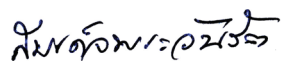
๑๐) บุคลากรฝ่ายกฎหมาย

๑. นายฐานวัฒน์ ชัยพัฒนรัชกุล	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
๒. นายถวิล พลวงศ์สกุล	เป็นเจ้าหน้าที่ประสานงานสำนักงาน
๓. นายเมธา เมรินทร์	เป็นนักวิชาการประจำสำนักงาน
๔. นายชัยเชษฐ์ ปริงงาม	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
๕. นายสมชาย ศิริสุข	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
๖. นางสาวนิภาพร ชัยชนะภิญโญ	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
๗. นางสาวชฎาภรณ์ ศรีอ่อนเรือน	เป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน
๘. นางปิ่นปัก ชูบุญ	เป็นเจ้าหน้าที่ช่วยงานสำนักงาน

ให้ถือจ่ายนิยัตติประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนบุคลากร ตามมติที่ประชุม คณะกรรมการปรับปรุงบุคลากรและเจ้าหน้าที่สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๑

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

**การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่
ใน
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
พ.ศ. ๒๕๕๖**

ประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

พ.ศ. ๒๕๕๖

ในการประชุมมหาเถรสมาคมครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุมได้มีมติที่ ๔๑๕/๒๕๕๖ แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๑๔ รูป และ

คณะผู้บริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง จำนวน ๓๗ รูป และเพื่อให้การสนองงานคณะสงฆ์ ด้านการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม เป็นไปตามประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและบาลี พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความใน ข้อ ๑๐ แห่งประกาศมหาเถรสมาคมฉบับดังกล่าว จึงยกเลิกประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ประกาศฉบับนี้แทน ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เรื่อง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ ในสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนงานสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง ดังนี้

๓.๑ สำนักงานอำนวยการ ประกอบด้วย ประธานบริหาร
ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเลขานุการ
สำนักงาน

๓.๒ ฝ่ายกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๓.๓ ฝ่ายบริหารทั่วไป

๓.๔ ฝ่ายวิชาการ

๓.๕ ฝ่ายสถิติ

๓.๖ ฝ่ายธุรการ

๓.๗ ฝ่ายนโยบายและแผน

๓.๘ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

๓.๙ ฝ่ายประชาสัมพันธ์

๓.๑๐ ฝ่ายปฎิคม

๓.๑๑ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ทั่วไป

ข้อ ๔ สำนักงานอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งการ ควบคุม ดูแลการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ในสำนักงาน
ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

- (๒) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อวินิจฉัย แก่ฝ่ายต่างๆ เพื่อนำเสนอคณะผู้บริหาร
- (๓) ประสานงานกับบุคลากรหรือหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอก สำนักงาน
- (๔) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๕ ฝ่ายกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นกรรมการออกข้อสอบ พิจารณาข้อสอบ ตามที่แม่กองธรรมสนามหลวงมอบหมาย
- (๒) ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ข้อวินิจฉัยด้านฝ่ายวิชาการแก่ฝ่ายต่างๆ
- (๓) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๖ ฝ่ายบริหารทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดประชุมคณะผู้บริหาร จัดการประชุมระหว่างฝ่ายต่างๆ ของสำนักงานโดยจัดทำเอกสาร จัดบันทึกการประชุม และทำรายงานการประชุม
- (๒) ติดตามและแจ้งมติที่ประชุมของคณะผู้บริหาร หรือของฝ่ายต่างๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบและปฏิบัติ
- (๓) บริหารงานเลขานุการของคณะผู้บริหาร อันได้แก่
  - จัดนัดหมายการเข้าพบ การประชุมสัมมนา ตามลำดับความสำคัญและความเหมาะสม

- ต้อนรับผู้ที่มาเข้าพบ
  - ร่างบันทึก รายงาน หรือตอบจดหมายตามที่ได้รับมอบหมาย
  - จัดแยกเอกสารและเก็บรักษาเอกสารที่มีความสำคัญ หรือเป็นความลับ
  - กลั่นกรอง สรุปเรื่อง จัดลำดับงาน ก่อนนำเสนอ
  - ติดตาม สอบถาม เรื่องราวตามที่ได้รับคำสั่ง
- (๔) จัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอมหาเถรสมาคม
- (๕) จัดประชุม อบรม สัมมนา บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน
- (๖) จัดทำทะเบียนครูผู้สอน กรรมการออกข้อสอบ กรรมการตรวจธรรมสนามหลวง
- (๗) เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศของสำนักงาน
- (๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๗ ฝ่ายวิชาการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำแผนงานวิชาการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานการศึกษาของสำนักงาน
- (๒) กำกับ ติดตาม ดูแลงานด้านวิชาการของสำนักงาน
- (๓) พัฒนา วิจัย ปรับปรุง และจัดทำคู่มือการสอน ตามหลักสูตรของสนามหลวงแผนกธรรม
- (๔) กำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการออกข้อสอบ และจัดทำข้อสอบของสนามหลวงแผนกธรรม

- (๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๘ ฝ่ายสถิติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำบัญชี และตรวจสอบข้อมูลของผู้ขอเข้าสอบธรรมสนามหลวง และผู้สอบธรรมสนามหลวงได้
- (๒) จัดทำข้อมูลแสดงจำนวนผู้ขอเข้าสอบธรรมสนามหลวง
- (๓) วิเคราะห์ผลการสอบธรรมสนามหลวง
- (๔) จัดรวบรวมข้อมูลสถิติของผู้สอบธรรมสนามหลวงได้ เพื่อแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษาของผู้เข้าสอบ เป็นต้น
- (๕) จัดรวบรวมข้อมูล สถานศึกษา และสนามสอบธรรมสนามหลวง
- (๖) จัดทำประกาศนียบัตรผู้สอบธรรมสนามหลวงได้ วุฒิบัตรและหนังสือรับรองการศึกษา
- (๗) จัดทำทะเบียนนักเรียนและธรรมศึกษาให้เป็นปัจจุบัน และสามารถให้บริการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้
- (๘) จัดทำรูปแบบเอกสารและแบบคำร้องต่างๆ ที่ต้องใช้ในงานทะเบียน
- (๙) ดำเนินการเกี่ยวกับการรับคำร้อง การขอแก้ไขหลักฐาน เช่น ชื่อ นามสกุล หรืออื่นๆ ให้ถูกต้อง ตรงตามหลักฐานความเป็นจริง
- (๑๐) จัดทำแผนงาน โครงการ แผนการปฏิบัติงาน ระเบียบหลักเกณฑ์ และการศึกษาวิเคราะห์ งานด้านการวัดผล

- (๑๑) จัดสร้างและปรับปรุงเครื่องมือในการวัดผล จัดเตรียมรูปแบบเอกสารต่างๆอันเป็นหลักฐานของแบบทดสอบวัดผล ที่เป็นปัจจุบัน
- (๑๒) ควบคุม ดูแล ประสานงาน ด้านการวัดผลและการประเมินผล การเรียนการสอนธรรมสนามหลวง ตามหลักสูตรและระเบียบของสนามหลวงแผนกธรรม
- (๑๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๕ ฝ่ายธุรการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารงานเอกสาร อนุโลมตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖
- (๒) จัดทำทะเบียนรับและส่งเอกสาร
- (๓) เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อบังคับ กฎหมาย ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้อง และเอกสารสำคัญของสำนักงาน
- (๔) จัดทำบัญชีของสำนักงานให้เป็นปัจจุบัน มีหลักฐานสามารถตรวจสอบได้
- (๕) จัดทำงบการเงินประจำปีของสำนักงาน
- (๖) จัดซื้อ จัดหา จัดจ้าง จัดทำพัสดุ ครุภัณฑ์และอื่นๆ ประจำสำนักงาน ตามที่ได้รับมอบหมาย
- (๗) จัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ของสำนักงานประเภทต่างๆ
- (๘) ดำรวจพัสดุ ครุภัณฑ์ที่ชำรุด เพื่อซ่อมแซมหรือจำหน่ายประจำปี

- (๘) สรรหาและคัดเลือกเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้างประจำสำนักงาน
- (๑๐) จัดทำทะเบียนประวัติผู้ปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (๑๑) จัดทำบัญชีลงเวลาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ หรือหลักฐานการลงเวลาปฏิบัติงานให้สามารถตรวจสอบได้
- (๑๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๐ ฝ่ายนโยบายและแผน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะนโยบายของสำนักงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของมหาเถรสมาคมนโยบายการศึกษาของรัฐบาล และวัตถุประสงค์ของสำนักงาน
- (๒) จัดทำแผนแม่บทของสำนักงาน
- (๓) จัดทำแผนงานพัฒนาสำนักงาน (๓/๕ ปี)
- (๔) จัดทำแผนปฏิบัติการ (งาน/โครงการ/งบประมาณ) จัดทำงบประมาณประจำปี
- (๕) จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานของสำนักงาน
- (๖) ร่างคำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง
- (๗) ศึกษา วิเคราะห์นโยบาย ในระบบการจัดการศึกษาของสำนักงาน
- (๘) จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงาน
- (๙) กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล การปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ
- (๑๐) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีปฏิบัติงานของสำนักงาน

- (๑๑) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๑ ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ประสานงาน และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างสำนักงานกับองค์กรในต่างประเทศ
- (๒) ประสานงานการตรวจสอบธรรมเนียมหลวงในต่างประเทศ
- (๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๒ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงาน เช่น การจัดแถลงข่าว เป็นต้น
- (๒) จัดทำดูแล ตรวจสอบ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์ เช่น การจัดทำวารสารสำหรับบุคคลภายนอก จุลสารสำหรับเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน เป็นต้น ให้ถูกต้องเหมาะสม อยู่ในขอบเขตและอำนวยความสะดวกแก่สาธารณชนได้
- (๓) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน ชุมชน ในด้านการให้บริการและรับบริการที่เกี่ยวกับงานของสำนักงาน
- (๔) ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน ชุมชน ได้ตระหนักในการศึกษาหลักธรรมตามหลักสูตรของสนามหลวง แผนกธรรม อันเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์และพระพุทธศาสนา

- (๕) ติดตาม ตรวจสอบ สื่อสิ่งพิมพ์ ข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน และประกาศแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน
- (๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๓ ฝ่ายกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดการบริการและสวัสดิการทั่วไปของสำนักงาน
- (๒) อำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่มาติดต่องาน ณ สำนักงาน
- (๓) ติดต่อดำเนินการในงานที่ได้รับมอบหมาย ทั้งภายในและภายนอก สำนักงาน
- (๔) จัดเตรียมสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ ในการประชุมที่เกี่ยวกับ กิจกรรมของสำนักงาน
- (๕) ดูแลความเรียบร้อยภายในห้องประชุม ห้องทำงานคณะผู้บริหาร
- (๖) ดูแล บำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและอาคารสถานที่ บริเวณสำนักงาน ให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม
- (๗) กำกับ ดูแล การทำงานของพนักงานทำความสะอาด
- (๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๔ ฝ่ายเจ้าหน้าที่ทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานในภารกิจต่างๆ ของสำนักงาน อันได้แก่
  - การเย็บปีกข้อสอบ
  - การตรวจข้อสอบ
  - กรอกคะแนน

- ตรวจสอบข้อมูล
- พิมพ์ ตรวจสอบ บรรจุ ประกาศนียบัตร
- งานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

(๒) ร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสำนักงาน

(๓) สนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย

ข้อ ๑๕ ให้ประธานบริหารสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง เป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

สมเด็จพะวันรัต

(สมเด็จพระวันรัต)

แม่กองธรรมสนามหลวง

โทรศัพท์

- คณะผู้บริหาร
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ
- โทรศัพท์ภายในของสำนักงาน ฯ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หมายเลขโทรศัพท์ท่คณะผู้บริหาร

ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ

และ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. สมเด็จพระวันรัต	โทร. 0 2282 7012
วัดบวรนิเวศวิหาร	0 2629 0779
๒. สมเด็จพระธีรญาณมุนี	โทร. 0 2226 3399
วัดเทพศิรินทราวาส	
๓. พระพรหมเมธาจารย์	โทร. 0 2622 2102
วัดบูรณศิริมาตยาราม	0 2224 2040
๔. พระพรหมเมธี	โทร. 0 2225 4567-8
วัดสัมพันธวงศ์	
๕. พระพรหมมุนี	โทร. 0 2222 3930
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	0 2222 3922

๖. พระพรหมวิสุทธาจารย์ วัดเครือวัลย์	โทร. 0 2472 9966
๗. พระธรรมรัตนดิลก วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2225 1395
๘. พระพรหมมังคลาจารย์ วัดไตรมิตรวิทยาราม	โทร. 0 2623 1235-40
๙. พระพรหมสิทธิ วัดสระเกศ	โทร. 0 2224 6919
๑๐. พระธรรมไตรโลกาจารย์ วัดราชประดิษฐ์ฯ	โทร. 0 2222 0855
๑๑. พระธรรมรัชชมนี วัดปทุมวนาราม	โทร. 0 2252 3581
๑๒. พระเทพญาณวิศิษฏ์ วัดปทุมวนาราม	โทร. 0 2251 7675
๑๓. พระเทพเจติยาจารย์ วัดโสมนัสวิหาร	โทร. 0 2629 8595
๑๔. พระราชสุทิมงคล วัดมกุฏกษัตริยาราม	โทร. 0 2281 8916
๑๕. พระราชพิศาลสุธี วัดโพธิการาม จ.ชุมพร	โทร. 08 1891 6291
๑๖. พระราชวิจิตรปฏิภาณ วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2221 4026

๑๗. พระราชวิสุทธิญาณ วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2282 7892
๑๘. พระราชสุนต์มุนี วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2281 6411
๑๙. พระราชสารเวที วัดสัมพันธวงศ์	โทร. 0 2622 8323
๒๐. พระราชมุนี วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2280 5303
๒๑. พระสุธีรัตนภรณ์ วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2224 9847
๒๒. พระวิสุทธิกษัตริย์ วัดราชาธิวาสวิหาร	โทร. 0 2243 2168 08 4911 4933
๒๓. พระประสิทธิ์สุตคุณ วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2224 3013
๒๔. พระชินวงศ์เวที วัดตรีทศเทพ	โทร. 08 1779 0179 08 1309 4454
๒๕. พระครูสิริสุตกิจ วัดสามพระยา	โทร. 0 2280 3440
๒๖. พระมหานายก วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2282 2712 0 2629 1699 (1)

๑) สำนักงานอำนวยการ

๑. พระพรหมมุนี	ประธานบริหาร
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โทร. 0 2222 3930
	0 2222 3922
๒. พระเทพเจติยาจารย์	ผู้อำนวยการ
วัดโสมนัสวิหาร	โทร. 0 2629 8595
๓. พระราชสุนทรธัมมณี	รองผู้อำนวยการ
วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2281 6411
๔. พระสุธีรัตนาภรณ์	รองผู้อำนวยการ
วัดสุทัศน์เทพวราราม	โทร. 0 2224 9847
	08 6989 8334
๕. พระชินวงศเวที	รองผู้อำนวยการ
วัดศรีทศเทพ	โทร. 08 1779 0179
	08 1309 4454
๖. พระเทพสิทธิโกศล	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
วัดพลับพลาชัย	กำกับดูแลฝ่ายปฏิบัติการ
	โทร. 0 2221 6942
	08 1833 4337
๗. พระราชวิสุทธิญาณ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
วัดบวรนิเวศวิหาร	กำกับดูแลฝ่ายนโยบายและแผน
	โทร. 0 2282 7892

๘. พระราชวิจิตรปฏิภาณ
วัดสุทัศนเทพวราราม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายวิชาการ
โทร. 0 2221 4026
๙. พระเทพโมลี
วัดเทพศิรินทราวาส
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายธุรการ
โทร. 0 2222 1862
๑๐. พระราชวรมนี
วัดสังเวชวิศยาราม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายวิชาการ
โทร. 08 7811 6677
๑๑. พระวิสุทธิดมณารักษ์
วัดราชาธิวาส
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายสถิติ
โทร. 08 4911 4933
๑๒. พระสรภานโกศล
วัดไตรมิตรวิทยาราม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายวิเทศสัมพันธ์
โทร. 0 2623 2833
๑๓. พระศรีมนูญวงศ์
วัดธาตุทอง
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
กำกับดูแลฝ่ายบริหารทั่วไป
โทร. 0847097735

๒) ฝ่ายบริหารทั่วไป

๑. พระวินัยเมธี
วัดสัมพันธวงศ์
หัวหน้าฝ่าย
โทร. 0 2622 5210
08 1843 6093

๒. พระครูวิจิตรการโกศล	รองหัวหน้าฝ่าย
วัดเสนาหา/นครปฐม	โทร. 08 1858 9007
๓. พระมหาอาทิตย์ อภินนุโท	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดสัมพันธวงศ์	โทร. 08 8476 8055
๔. พระสุวรรณ กุศลจิตโต ป.	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดโสมนัสวิหาร	โทร. 08 2510 9435

๓) ฝ่ายวิชาการ

๑. พระประสิทธิ์สุตคุณ	หัวหน้าฝ่าย
วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร. 0 2224 3013
๒. พระมหาไมตรี ปุณฺณามรินุโท	รองหัวหน้าฝ่าย
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โทร. 08 7808 3755
๓. พระมหาสิริชัย สุขณาโณ	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม	โทร. 09 5649 4514
๔. พระมหาเอกพงษ์ ปิยทสุสี	เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดสุทัศนเทพวราราม	โทร.

๔) ฝ่ายสถิติ

๑. พระครูพุทธมนต์ปรีชา (วิชาน)	หัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร	โทร. 0 2282 9692
๒. พระครูปริยัติเมธาวัฒน์ (พงษ์)	รองหัวหน้าฝ่าย
วัดนรนาถสุนทริการาม	โทร. 08 9109 4801
๓. พระมหาสำรวย นาควโร	หัวหน้างานวัดผล
วัดสัมพันธวงศ์	โทร. 08 1495 8243

๔. พระมหาประจักษ์ ฐมฺมวิภูโต หัวหน้างานทะเบียน
วัดชนะสงคราม โทร. 08 4019 9283
๕. พระกฤษณะ ชุตติภุโห หัวหน้างานข้อมูล
วัดบวรนิเวศวิหาร โทร. 08 5100 8503
๖. พระครูสังฆรักษ์เกษมศักดิ์ สิริธมฺโม เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดบวรมงคล โทร. 08 1709 1252
๗. พระมหาสุพิน ฐมฺมวโส เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดโสมนัสวิหาร โทร. 08 9520 8441

๕) ฝ่ายธุรการ

๑. พระครูวินัยรสสุนทร หัวหน้าฝ่าย
วัดตรีทศเทพ โทร. 0 2282 2712
08 6077 0253
๒. พระมหาจินดา จานจินฺโต รองหัวหน้าฝ่าย
วัดบวรนิเวศวิหาร โทร. 0 2281 2713
08 1929 8743
๓. พระมหาโมทนา ชยนนฺโท เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดชนะสงคราม โทร. 089 0382959
๔. พระมหาชลธิชา ปทีโป เจ้าหน้าที่ประจำฝ่าย
วัดเสนาหา (นครปฐม) โทร. 084 8023539

๖) ฝ่ายนโยบายและแผน

๑. พระสิริวัฒน์นอม หัวหน้าฝ่าย
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม โทร. 08 0352 4145

หมายเลขโทรศัพท์ และโทรศัพท์ภายใน
ของ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. ห้องทำงาน แม่กองธรรมสนามหลวง
โทร. 0 2280 7682
0 2629 0961-2
๒. ห้องทำงาน รองแม่กองธรรมสนามหลวง
โทร. 0 2280 7682
ฝ่ายนักธรรม และฝ่ายธรรมศึกษา 0 2629 0961-2
ภายในกค 110, 111
๓. ห้องทำงาน เลขานุการแม่กองธรรม ฯ รูปที่ ๑
โทร. 0 2280 7682
ภายในกค 101
๔. ห้องทำงาน เลขานุการแม่กองธรรม ฯ รูปที่ ๒
ภายในกค 102
๕. ฝ่ายธุรการ 0 2629 4300-4
ภายในกค 104

๖. ฝ่ายวิชาการ	ภายในกค 105, 106
๗. ฝ่ายนโยบายและแผนงาน	ภายในกค 105, 106
๘. ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์	ภายในกค 107, 108
๙. ฝ่ายประชาสัมพันธ์	ภายในกค 107, 108
๑๐. ห้องประชุม	ภายในกค 109
๑๑. ฝ่ายปฏิคม	ภายในกค 103
๑๒. ฝ่ายบริหารทั่วไป	โทร. 0 2281 1236
๑๓. ฝ่ายสถิติ	ภายในกค 118, 119
๑๔. ฝ่ายคลัง-พัสดุ	ภายในกค 118
๑๕. ห้องหัวหน้าฝ่ายสถิติ	ภายในกค 121
๑๖. เจ้าหน้าที่ติดต่อสอบถาม	ภายในกค 103, 104
๑๗. หมายเลขโทรศัพท์	โทร. 0 2280 7682 0 2629 0961-2
๑๘. หมายเลขโทรสาร (แฟกซ์)	0 2629 2142

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

๑. นายนพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ โทร. 0 2441 4500-2
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
๒. นายอำนาจ บัวศิริ โทร. 0 2441 4503
รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (๑)
๓. นายพนม ศรีศิลป์ โทร. 0 2441 4505
รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (๒)
๔. นายสมเกียรติ์ ธงศรี โทร. 0 2441 4542
ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม 08 1831 6638
๕. นายวิโรจน์ อุ่มทรัพย์ โทร. 0 2441 4549
ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา 08 1717 5665
๖. นายวิชัย ทิพรักษ์ โทร. 0 2441 4552
หัวหน้าฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรม
กองพุทธศาสนศึกษา

๓. นายสมบัติ พิมพ์สอน โทร. 0 2441 4551
นักวิชาการศาสนาชำนาญการ 08 7984 3576
๔. นายฐานวัฒน์ ชัยพัฒนรัชฎกุล โทร. 0 2887 9467
(บรรเทิง อ่ำสกุล) เจ้าหน้าที่ธุรการ
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
๕. นายสมบูรณ์ บุญครอบ โทร. 0 2441 1793
ฝ่ายกิจการคณะสงฆ์ 08 1628 5769
สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม
๑๐. สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม โทร. 0 2281 5093
๑๑. นางปิ่นปัก ชูบุญ โทร. 0 2441 4551
เจ้าหน้าที่ช่วยงาน 08 6883 1489
สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง
๑๒. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โทร. 0 2223 3351
0 2223 5548
ผู้จัดการโรงพิมพ์ นายสุรพล วิริยบรรเจิด 08 1689 0120
๑๔. สำนักงานเจ้าคณะกรุงเทพมหานคร-สมุทรปราการ (ธ)
คณะขาบวร วัดบวรนิเวศวิหาร โทร. 0 2282 7012
0 2629 0779
๑๕. สำนักเรียนวัดบวรนิเวศวิหาร โทร. 0 2282 2665
ตึก สว.ธรรมนิเวศ 0 2629 0269-70
๑๕. สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง โทร. 0 2869 0481
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ 0 2869 0485-90

๑๖.	มูลนิธิธิดามหากุฎราชวิทยาลัย แผนกตำราวิชาการ	โทร. 0 2629 1391
๑๗.	มูลนิธิธิดามหากุฎราชวิทยาลัย แผนกผลประโยชน์	โทร. 0 2281 7819
๑๘.	มูลนิธิธิดามหากุฎราชวิทยาลัย แผนกจำหน่าย	โทร. 0 2281 1085
๑๙.	มูลนิธิธิดามหากุฎราชวิทยาลัย แผนกโรงพิมพ์	โทร. 0 2281 7790
๒๐.	นายธารินทร์ (อุ) สุขพูล เจ้าหน้าที่รับงานสิ่งพิมพ์ มูลนิธิธิดามหากุฎราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์	โทร. 0 2281 7790 08 9694 6415

*****

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

